

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
448

Subotica, 21. listopada 2011. Cijena 50 dinara

BANU JELAČIĆU U ČAST

HRVATSKI
VIZUALNI KOD

OSTATI ILI OTIĆI,
PITANJE JE STALNO

POLJOPRIVREDNI FORUM
BEZ POLJOPRIVREDNIKA

INTERVJU
BÁLINT PÁSZTOR

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

Kredit za refinanciranje

bez valutne klauzule

bez naknade za
odobravanje, bez
depozita i udjela

odobravanje odmah
po otvaranju tekućeg
računa

NKS - referentna kamatna stopa
NBS + 6,00% godišnje

18,50 % godišnje
na dan 08.04.2011.

EKS = NKS

infotelefon
021 488 4433
www.rbv.rs

do **84**
mjeseca

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

Duhovi i jeze

Subotica je grad koji više ne stanuje u građanskoj državi, pisala je nedavno Ljubica Kiselički, pomoćnica gradonačelnika Subotice zadužena za razvoj kulturno-prosvjetne djelatnosti i racionalizaciju školske mreže. Slažemo se potpuno s njom, jer u građanskoj se državi poštuju zakoni i Ustav koji je ta država donijela, i poštuju se međudržavni sporazumi koje ta država potpiše s nekom drugom državom. Na žalost, to ovdje nije slučaj. To se moglo čuti i na nedavno održanom sastanku Međuvladinog mješovitog odbora za manjine Republike Srbije i Republike Hrvatske.

S druge strane, u svim svojim komentarima, intervjuima i javnim nastupima, pomoćnica Kiselički redovito suprotstavlja nacionalno građanskom (nacionalnu kulturu, tradiciju, ili ako tako hoćete, čuveni »nacionalni duh« - građanskoj kulturi i »građanskom duhu«).

Tako ona tvrdi kako je, od svega onoga što je njoj strašno, najstrašnije to što »građanska Subotica, svi koji su nacionalno neopredijeljeni, svi koji su iz mješovitih brakova, a i većina Srba, to je negdje (kako je izračunala) oko 52.000 građana Subotice«, ni na koji način nisu zastupljeni. Kako razumjeti ovu rečenicu? Znači li to da oni koji su nacionalno opredijeljeni, i slučajno nisu iz mješovitih brakova i nisu Srbi, ne pripadaju građanskoj Subotici?

A, podsjetimo se i Ustava države Srbije u kojemu piše kako je »Republika Srbija država srpskog naroda i svih građana koji u njoj žive«. Dakle, ako bismo sad onako bukvalno tumačili, Srbi su narod, a pripadnici manjina su, htjeli ili ne htjeli, građani.

A što u stvari smeta Ljubici Kiselički? Smeta joj što su Mađari, prema postojećem zakonu, proglasili sve srednje škole na teritoriju Grada Subotice školama od posebnog značaja za tu manjinu i što žele da se mađarska djeca obrazuju u duhu mađarske kulture. I sve druge manjine imaju isto pravo prema postojećem zakonu, samo to još nisu učinile. Ali, ne znači i da neće. Možda da bi se spriječilo to, kao i sve »jezive« posljedice koje iz tog proizlaze – kao primjerice pravo na davanje prethodne suglasnosti na izbor ravnatelja u tim školama – lokalne samouprave Subotice, Bečija i Udruženje novinara Srbije podnijeli su zahtjev za promjenu Zakona o nacionalnim vijećima, priopćila je javnosti Ljubica Kiselički.

A, u kojem li je to duhu?

J. D.

SUBOTICA

Podjelom paketa hrane obilježen svjetski dan borbe protiv siromaštva

SOCIJALNA ZAŠTITA ČUVA SOCIJALNI MIR.....19

Pero Rikić, ravnatelj JKP Subotička toplana

NOVA SEZONA GRIJANJA POČELA JE NEŠTO RANIJE.....20-21

DOPISNICI

U Bačkom Monoštoru proslavljen Zavitni dan

ISKRENA ZAHVALNOST GOSPI.....24-25

Klub ljubitelja biljaka »Za sreću veću« obnovio »Divojački vašar«

STARI OBIČAJ ZA NOVE NARASTAJE.....25-26

KULTURA

Izložba proslavljenog dizajnera Borisa Ljubičića u Subotici

HRVATSKI VIZUALNI KOD.32-33

U Zagrebu održana književna večer posvećena Aleksi Kokiću

PJESNIK BUNJEVAČKIH BIJELIH SALAŠA.....34

SPORT

Josip Zemko, stručni konzultant u Nogometnom klubu Bačka iz Subotice

IGRAMO LIJEP I EFIKASAN NOGOMET.....49

SADRŽAJ

AKTUALNO

Rasprava o službenoj uporabi jezika i pisama nacionalnih zajednica

PROBLEMI POSTOJE, TRAŽE SE NAČINI ZA NJIHOVO RJEŠAVANJE.....6

TEMA

U Subotici održan dvodnevni poljoprivredni forum – bez poljoprivrednika

ŠANSE KOJE OPOMINJU.....10-11

Poslovne karijere – nekada i sada
OSTATI ILI OTIĆI, PITANJE JE STALNO.....16-19

INTERVJU

Bálint Pásztor, zastupnik SVM-a u Narodnoj skupštini Srbije

DOSLJEDNO ZASTUPAMO STAVOVE NAŠIH BIRAČA.....12-13

RASPRAVA O SLUŽBENOJ UPORABI JEZIKA I PISAMA NACIONALNIH ZAJEDNICA

Problemi postoje, traže se načini za njihovo rješavanje

Službena uporaba jezika i pisama dugo je, kao tema, prisutna u javnosti. To je područje u kojem se stalno javljaju novi problemi i to uglavnom u praksi i u provedbi zakonskih odredaba. Ovu materiju regulira Zakon o službenoj uporabi jezika i pisma za koji se može reći kako u osnovi ima dobre ideje, kao i da je obuhvatio puno pitanja, ali i da sadrži određene nedostatke koji sprečavaju ostvarivanje prava pripadnika nacionalnih manjina na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisama.

S tim u svezi institucija Zaštitnika građana organizirala je 18. listopada u Novom Sadu sastanak kome su nazočili: zamjenik zaštitnika građana dr. *Goran Bašić*, predstavnice Pokrajinskog pučkog pravobranitelja *Nina Janjić* i *Klara Orosz*, pokrajinski tajnik za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice *Andor Deli*, pomoćnik pokrajinskog tajnika za nacionalne zajednice *Janos Orosz*, predstavnici nacionalnih vijeća hrvatske, bugarske, rusinske, bošnjačke, slovačke i rumunjske nacionalne manjine, predstavnici Ministarstva za ljudska i manjinska prava, državnu upravu i lokalnu samoupravu, kao i profesori *Vojislav Stanovčić*, *Tibor Varadi*, *Ljubica Đorđević* i *Ranko Bugarski* iz Vijeća Zaštitnika građana za prava nacionalnih manjina.

U proteklom razdoblju institucija Zaštitnika građana poduzela je niz mjera u cilju unapređenja zaštite i ostvarivanja prava na službenu uporabu jezika i pisama nacionalnih manjina, provedeno je i istraživanje, objavljeno je izvješće o ostvarivanju prava na službenu uporabu jezika i pisama nacionalnih manjina u Republici Srbiji i upućene su preporuke nadležnim ministarstvima i lokalnim samoupravama kako bi se otklonile utvrđene nepravilnosti i nezakonitosti.

Jedna od mana ovoga zakona jest da ne daje mogućnost, recimo, prevladati situaciju u kojoj su ispunjeni svi preduvjeti da se jezik i pismo nacionalne zajednice uvedu u službenu uporabu, kao što je potrebnost postotak u strukturi stanovništva, a kada legalno i legitimno izabrana politička većina u lokalnoj samoupravi statutom ne uvede u ravnopravnu službenu uporabu jezik i pismo nacionalne manjine, što je jedan od slučajeva koji se sreću u praksi. U takvoj situaciji ta se nacionalna manjina ne može osjećati zaštićenom, jer iako joj zakon jamči mogućnost korištenja materinjeg jezika, u praksi joj se to ne omogućava. Iz tih je razloga Zaštitnik građana pripremio Nacrt preporuke o izmjenama i dopunama Zakona o službenoj uporabi jezika i pisma, koji je potrebno uputiti Republičkom tajništvu za zakonodavstvo, kako bi se izmjenama i dopunama bliže uredilo područje službene uporabe jezika i pisama nacionalnih manjina i utvrdili svi potrebni mehanizmi i mjere da bi se osigurala, istodobno sa srpskim jezikom, ravnopravna službena uporaba jezika i pisama nacionalnih manjina na teritoriju lokalne samouprave, ukoliko je ispunjen uvjet vezan za postotak stanovništva te nacionalne zajednice.

U Nacrtu preporuka, osim pitanja ponašanja lokalnih samouprava i mehanizama zaštite koji tu ne daju učinka, Zaštitnik građana je temeljem istraživanja iz 2009. i 2010. godine uočio kako zakon sadrži nejasnoće u svezi s obvezom ispisivanja imena tijela, naziva jedinica lokalne samouprave, naseljenih mjesta, trgova i ulica i drugih toponima na područjima na kojima su u službenoj uporabi i jezici nacionalnih manjina, jer zakon predviđa da se natpisi ispisuju na jeziku nacionalne manjine prema

njenoj tradiciji i pravopisu, a druga odredba ide u pravcu da se ti nazivi ispisuju na jezicima nacionalnih manjina, što stvara zabunu, jer jedno je tradicijski naziv, a drugo doslovni prijevod na jezik nacionalne manjine.

Kada se radi o hrvatskoj nacionalnoj manjini, aktualan problem jest uvođenje hrvatskog jezika i pisma u službenu uporabu u naseljeno mjesto Sot, gdje su ispunjeni svi zakonom predviđeni uvjeti, ali otpor i dalje postoji i problem se ne rješava.

U Nacrt preporuka u međuvremenu su uvrštene i preporuke koje je dostavilo Nacionalno vijeće mađarske nacionalne manjine, a koje se odnose na dva važna pitanja: mehanizmi sankcija za nepoštovanje odredaba zakona, te financiranje provedbe. Andor Deli je ukazao i na problem vođenja sudskih postupaka u prvom i drugom stupnju na manjinskim jezicima.

Ankica Jukić-Mandić

U HRVATSKOM DOMU U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Mladi proslavili Dan bana Jelačića

Dan bana Jelačića proslavljen je u Srijemskoj Mitrovici 15. listopada. Proslava je održana u Hrvatskom domu, u organizaciji Mladeži DSHV-a, podružnice Srijem, i HKC-a »Srijem - Hrvatski dom«. Na proslavi su bili brojni mladi gosti iz Subotice i okolice te iz Sonte, Bezdana, Vajske, Zemuna, Šida, Rume, Petrovaradina, Hrtkovaca, Novog Sada, Golubinaca, Sota i Bačkog Monoštora. U duhu hrvatskog jedinstva i u nacionalnom koloritu interijera pjevani su poznati glazbeni hitovi, sklopljena su nova poznanstva, a bila je to i jedinstvena prigoda za susret i sa starim prijateljima.

M. V.

U NOVOM SADU OBILJEŽENO 500. IZDANJE TV DNEVNIKA NA HRVATSKOM JEZIKU U RTV-U

Zadovoljstvo zbog početka, svi planovi još uvijek neostvareni

Radio televiziji Vojvodine, djelatnici koji pripremaju dnevnik na hrvatskom jeziku svečano su obilježili 500. dnevnik na hrvatskom.

Planovi za uredništvo nisu u potpunosti ostvareni, ali se može biti zadovoljan barem što je emitiranje programa na hrvatskom jeziku na RTV-u započelo, rekao je ovim povodom urednik hrvatskog dnevnika Dragan Jurakić.

Prigodnome domjenku nazočili su, osim članova drugih manjinskih redakcija, i najviši dužnosnici Radio televizije Vojvodine, te predsjednik HNV-a dr. Slaven Bačić i predsjednik DSHV-a Petar Kuntić, koji su prigodu iskoristili za razgovor o rješavanju otvorenih pitanja informiranja na hrvatskome jeziku na pokrajinskom TV servisu.

HDPU »BELA GABRIĆ« PRIREDIO RADNI SUSRET UČENIKA I STUDENATA

Pisanje životopisa i volontiranje

Hrvatsko društvo za pomoć učenicima »Bela Gabrić« organiziralo je u subotu, 15. listopada, susret učenika i studenata, održan u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka u Subotici. Susretom Društvo želi uspostaviti suradnju s članovima te predstaviti načine buduće suradnje i ponuditi prvi besplatni

program edukacije, rekao je predsjednik Društva *Petar Gaković* na početku susreta. Tridesetak nazočnih pozdravio je i član Izvršnog odbora Hrvatskoga nacionalnog vijeća *Pero Horvacki*, poželjevši im uspjeh u školovanju i da ih ubuduće bude više na ovakvim susretima.

Prvi dio susreta prošao je u popunjavanju pristupnica u HDPU »Bela Gabrić«, u čemu je nazočnima pomagao potpredsjednik Društva *Nikola Bašić*.

Radionicu pod nazivom »Kako napisati CV (Curriculum Vitae, životopis) i motivacijsko pismo« vodio je *Igor Čeliković*. Mladi su imali priliku raditi u timovima, usvojiti teorijska znanja te na kraju iskoristiti nova znanja u simulaciji apliciranja na natječaj u kojoj su sami napisali CV i motivacijsko pismo u tek 20 minuta.

Nakon završene radionice *Charlène Jouve* iz Francuske, koja volontira u Agenciji za lokalnu demokraciju u Subotici, predstavila je program Europskog volonterskog servisa (EVS) i objasnila svoje razloge za volontiranje. Istaknula je kako svi mladi koji sudjeluju u međunarodnom volontiranju ili sličnim programima dobivaju iznimnu prigodu upoznati novu kulturu, naučiti novi jezik te neupitno postaju otvorenije i tolerantnije osobe sa širim pogledom na svijet. Program EVS-a je namijenjen svim mladima od 18 do 30 godina starosti, a više informacija može se dobiti u LDA Subotica ili preko FOKUS fondacije u Subotici.

Ovaj tip seminara prvi je u nizu koji HDPU »Bela Gabrić« planira organizirati. Trenutačno se radi na osmišljavanju internetske stranice koja bi mogla biti poveznica među studentima i učenicima, ali i pomoć u traženju materijalne potpore u njihovu obrazovanju.

BIGZ OBAVIO POSAO, ČEKAJU SE ODOBRENJA

Tiskani, ali još nedostupni udžbenici na hrvatskom

Udžbenike iz hrvatskog jezika za osnovnu školu od prvog do osmog razreda tiskala je izdavačka kuća »BIGZ« i oni sada čekaju odobrenje Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, vijesti su iz Hrvatskog nacionalnog vijeća. Preostali udžbenici za druge predmete u nastavi na hrvatskom jeziku trebali bi biti tiskani do početka sljedeće školske godine. Budući da je Ministarstvo obrazovanja obećanja o tiskanju udžbenika već puno puta davalo, u njih se teže vjeruje, ali dokaz dobre volje je spomenuta količina gotovih udžbenika. Tu je i ove godine usvojeni Zakon o udžbenicima, kojim bi ovo područje trebalo biti regulirano.

Međutim, pomoćnica ministra obrazovanja *Vesna Fila* mišljenja je da dio odgovornosti leži i na zajednici. »Sve je u proceduri. Ali, da bi djeca u Srbiji imala udžbenike, potrebno je da izdavačke kuće poštuju proceduru za sve udžbenike, i manjinske i većinske. Rukopise treba poslati na vrijeme kako bi bili pregledani i odobreni. Sve to traje oko šest tjedana. Ali, kada rukopisi stignu 29. kolovoza, kako možete očekivati da djeca 1. rujna imaju udžbenike? To je malo nerealno.«

Za razliku od Srbije, u Hrvatskoj su udžbenici za srpsku zajednicu osigurani odavno, što potvrđuje ravnatelj Uprave za nacionalne manjine u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa RH profesor *Mirko Marković*. »Republika Hrvatska svim nacionalnim zajednicama, uključujući i srpsku, pruža prilično široke mogućnosti. Ministarstvo sa svoje strane pomaže da udžbenici budu na vrijeme pripremljeni za takvu nastavu i taj se posao

obavlja u okviru mirne reintegracije. Znamo da je program besplatnih udžbenika bio 'vjetar u leđa' manjinama u Hrvatskoj koje su to znale iskoristiti, priređujući što veći broj naslova kako bi nastava bila što kvalitetnija.«

Krivnja za dosadašnji izostanak tiskanja udžbenika na hrvatskom jeziku pripisuje se raznim čimbenicima u lancu koji bi trebao činiti čvrstu vezu između onih koji predaju i onih koji uče. A oni uče iz uvezenih ili kopiranih udžbenika koji ne odgovaraju ovdašnjem školskom programu.

U HNV-u ne žele prihvatiti izgovore, a predsjednik ovoga tijela dr. *Slaven Bačić* kaže kako dana obećanja samo na tome i ostanu. »Gotovo da uopće i ne postoji istinska spremnost da se nešto učini po ovom pitanju. Stalno se vodi računa o neakvim administrativnim razlozima. Doista nema nikakvog prihvatljivog objašnjenja i isprike ako za deset godina Srbija nije mogla uložiti niti jedan jedini dinar u tiskanje udžbenika, za razliku od Hrvatske koja je u potpunosti riješila udžbenike na srpskom jeziku.«

Put do znanja je trnovit, ali učenici hrvatskih odjela ipak su osigurani uvezenim udžbenicima, a uz trud nastavnika predavanja su kvalitetna i put učenja za našu djecu se nastavlja.

Siniša Jurić

SUBOTICA TRAŽI PROMJENU »JEZIVOG« ZAKONA

Pogubne odredbe istiskuju građanski duh

Lokalne samouprave Subotice i Bečeja i Udruženje novinara Srbije podnijeli su zahtjev za promjenu Zakona o nacionalnim vijećima. Zahtjev je upućen Uredu predsjednika Srbije, Ministarstvu prosvjete, Ministarstvu za lokalnu samoupravu, Matici srpskoj, Nacionalnom vijeću za obrazovanje, a stići će i na adrese SANU i VANU.

»Zahtjev lokalne samouprave Subotice bit će hitna promjena Zakona o nacionalnim vijećima i preispitivanje ustavnosti njegovih odredbi. Tražimo da se za nacionalne manjine uvedu najviši standardi koji važe za manjine u zemljama EU, ni mrva manje od toga. Čak, ako bi se našao zajednički sadržatelj za sve pozitivne propise o nacionalnim manjinama matičnih zemalja svih manjina koje žive u Srbiji, nikada ne bismo mogli doći do ovako pogubnih odredaba i do ovako jezivih propisa po kojima sada mora funkcionirati lokalna samouprava u Subotici«, rekla je *Ljubica Kiselički*, pomoćnica gradonačelnika zadužena za razvoj kulturno-prosvjetne djelatnosti i racionalizaciju školske mreže.

Povod za tražnju promjene Zakona o nacionalnim vijećima, prema riječima *Ljubice Kiselički*, jest taj što je Mađarsko nacionalno vijeće (MNV) proglasilo sve srednje škole na teritoriju Grada Subotice za škole od posebnog nacionalnog interesa za Mađare te time, po Zakonu o nacionalnim vijećima, MNV daje prethodnu suglasnost na izbor ravnatelja škole. *Kiselički* je kao jedan od razloga navela i Strategiju obrazovanja MNV-a u kojoj stoji da će se u školama koje su od posebnog nacionalnog interesa za Mađare, obrazovanje provoditi u duhu mađarske kulture. Pomoćnica gradonačelnika je ocijenila da je Zakon o nacionalnim vijećima poguban za Suboticu, te se njime u potpunosti istiskuje građanski duh. *Kiselički* je rekla i kako niti jedno drugo nacionalno vijeće do sada nije izrazilo zahtjev da neka škola bude od posebnog nacionalnog interesa za tu manjinu.

S. M.

U PETROVARADINU I NOVOM SADU PROSLAVLJEN PRAZNIK HRVATSKE ZAJEDNICE

Svečana akademija banu Jelačiću u čast

Za nas, pripadnike hrvatske zajednice, jako je bitno da sve ono što je činilo povijest našeg naroda iznosimo u svim prigodama na svjetlo dana i da upoznamo i većinski narod s onim čime se možemo ponositi, rekao je Petar Kuntić

Dan rođenja bana Josipa Jelačića, 16. listopada, jedan od četiriju praznika hrvatske zajednice u Republici Srbiji, svečano je obilježen u Petrovaradinu i Novom Sadu. Banu u čast, posljednjih godina svečanu akademiju u Novom Sadu skupa organiziraju Hrvatsko nacionalno vijeće i HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina, s težnjom da zajednici predstave bar dio bogatog kulturno-umjetničkog naslijeđa divnog i kićenog Srijema.

U ime HNV-a nazočne je pozdravio Zlatko Načev, ne

krijući zadovoljstvo, kako zbog velikog broja posjetitelja, tako i zbog poštovanja prema liku i djelu slavnog nam bana. Skupu se obratio i ministar savjetnik u Veleposlanstvu

Republike Hrvatske u Beogradu Mario Zadro, koji je u ime Veleposlanstva RH istaknuo kako su članovi hrvatske zajednice u Srbiji obavili dobar posao glede popisa stanovništva. Ministar savjetnik pozvao je Hrvate da poštuju svoju tradiciju i hrvatsku kulturu, i nastave s dobrim radom kao

što su činili posljednjih dvadeset godina, dodavši kako će i Veleposlanstvo RH dati potporu. Riječi pozdrava uputio je i narodni zastupnik u Skupštini Srbije, predsjednik DSHV-a Petar Kuntić, koji je dodao da su vojvođanski Hrvati veliki poštovatelji ličnosti bana Josipa Jelačića.

JOSIPA IVANKOVIĆ, VIJEĆNICA HNV-A

Napokon se čula pjesma

»Obilježavanje ovakvih praznici, koji su od iznimnog značaja za hrvatsku zajednicu, veoma je bitno za običnog čovjeka koji je pripadnik zajednice, kako bi se osjećao dijelom nje. Na ovaj se način ljudi okupljaju i slave bitne stvari za zajednicu. Danas je to rođendan našeg bana, povijesno vrlo bitne ličnosti u hrvatskoj zajednici. Stoga sam oduševljena nastupom sudionika ove svečane akademije, posebno folklornim sastavom iz Šida, jer sam čula kako djeluje tek nešto više od godinu dana, vjerojatno ne baš pod lakim uvjetima. Posebno mi je drago što sam konačno čula pjesmu 'Ustani bane Jelačiću' ovdje u Srbiji«, rekla je vijećnica HNV-a Josipa Ivanković.

PETAR PIFAT, VODITELJ SVETIŠTA TEKIJ U PETROVARADINU

Bolje nego prijašnjih godina

»Za nas Hrvate ban Jelačić je bitna osoba, kao što je bitna i ovakva proslava koju smo danas priredili i koju priređujemo zato što mi jesmo Hrvati. On je za Hrvate jedna od najvažnijih i najvećih povijesnih ličnosti i sinonim oslobođenja od neprijatelja, ujedinjenja i obrane od svakog tuđinskog nasrtaja na

integritet i suverenitet države, društva i pojedinca. Svakako da smo i mi Petrovaradinci u tome vidjeli veličinu i povijesni privilegij da je u našem gradu rođen ban Jelačić, da imamo kuću u kojoj je rođen, sačuvanu crkvu i krstionicu u kojoj je kršten. Ovogodišnja proslava je na višoj razini u umjetničkom mislu nego prijašnjih godina, svakako da smo stekli i neko iskustvo, a i izvukli neke pouke iz prijašnjih proslava, tako da je svečanost večeras bila mnogo sažetija. S druge strane, imali smo i goste iz Požege, što je dalo poseban doprinos proslavi«, kaže voditelj svetišta Tekije u Petrovaradinu Petar Pifat.

ANDREJ ŠPANOVIĆ, ČLAN IO HNV-A ZADUŽEN ZA KULTURU

Ne zaboraviti slavne pretke

»Dan bana Josipa Jelačića svakako je jedan od najvećih blagdana ne samo u hrvatskoj zajednici u Republici Srbiji, nego i u Republici Hrvatskoj. Nama Srijemcima je osobito drago što je on rođen u Srijemu i svakako da ovaj dan trebamo proslavljati. Ne smijemo zaboraviti naše slavne pretke, jer ako to zaboravimo, nećemo imati nikakvu budućnost. Danas sam doista zadovoljan, drago mi je što je došlo toliko ljudi, i ovo je možda prvi put da su bili predstavnici iz svih mjesta u Srijemu. Nadam se da će tako biti i idućih godina. HNV se doista uključio u organiziranje

Glazbeno društvo »Vila Velebita« iz Požege pod ravnanjem profesorice *Monike Sakač-Botički* i njihov orkestar pod ravnanjem *Saše Botičkog*, izveli su skladbe »Vila Velebita« i »Ličanka«, a solist *Vlado Bayer* izveo je »Jesen stiže dunjo

moja«. Doprinos obilježavanju banovog rođenja nastupom folklornog odjela dao je i HKC »Srijem - Hrvatski dom« iz Srijemske Mitrovice. Folklorni odjel HKD-a »Šid« nastupom svoje mlađe i starije skupine uveselio je nazočne izvedbama

»Igre iz Nijemaca« i »Žita«. Svom sugrađaninu u čast nastupili su i tamburaši HKPD-a »Jelačić« pod ravnanjem profesora *Stevana Moše*, kao i zbor »Jelačić« pod ravnanjem profesorice *Vesne Kesić-Krsmarić*, uz sudjelovanje saksofonista *Ivana Švagera*.

Na kraju akademije riječima zahvale skupu se obratio i predsjednik HKPD-a »Jelačić« *Josip Pokas*. Kroz svečanu aka-

demiju, uz povijesne detalje o banu, vodio nas je voditeljski par *Gordana Jerković* i *Petar Pifat*. S geslom obitelji Jelačić »Što Bog dađe i sreća junačka« završena je ovogodišnja proslava velikog i značajnog dana hrvatske zajednice.

Svečanoj akademiji prethodila je svečana sveta misa koja je služena u crkvi svetog Jurja Mučenika na Petrovaradinu u kojoj je ban kršten prije 210 godina. Misu je predvodio upravitelj župe prečasni *Tomislav Kovačić* uz koncelebraciju svećenika, preč. *Marka Kljajića*, župnika župe Presvetog Trojstva u Surčinu i u Novom Beogradu, vlč. *Dušana Milekića*, upravitelja župe u Novim Banovcima i župe svetog Jurja u Golubincima.

Ankica Jukić-Mandić

proslave, osobno sam pozivao ljude na proslavu, jer je bitno da cijeli Srijem osjeti da je to dan cijele zajednice i svih Hrvata u Vojvodini«, smatra *Andrej Španović*, član IO HNV-a zadužen za kulturu.

JOVAN KRNDIJA, NOVI SAD

Iznimno lijepa izvedba

»Večeras sam kao posjetitelj doista uživao. Mislim da je izvedba sudionika bila iznimno lijepa. Lijepo je bilo vidjeti sve te mlade ljude na pozornici i, iskreno govoreći, odavno nisam nazočio jednoj ovakvoj proslavi«, kaže *Jovan Krndija* iz Novog Sada.

MIROSLAV CAKIĆ, NOVI SAD

Riješiti pitanje banove kuće

»Mislim da ljudi ne znaju dovoljno o ličnosti bana Jelačića, osobito pripadnici većinskog naroda. Veoma je značajno što je baš današnji datum proglašen danom hrvatske zajednice u Srbiji, ali neoprostivo je u cijeloj ovoj situaciji što se nikako ne rješava pitanje kuće bana Jelačića«, mišljenje je *Miroslava Cakića* iz Novog Sada.

PETAR KUNTIĆ, PREDSEDNIK DSHV-A

Pokažimo našu diku i ponos

»Za nas, pripadnike hrvatske zajednice, jako je bitno da sve ono što je činilo povijest našeg naroda iznosimo u svim prigodama na svjetlo dana i upoznamo i većinski narod s onim čime se možemo ponositi. Mi smo doista na ovim prostorima veoma dugo i obveza svih dužnosnika u hrvatskoj zajednici jest permanentno iznositi ono što je bilo pozitivno i sve one ljude koji su utjecali na to da naša povijest bude ovako svijetla i postojana. Prema tome, i ban Jelačić ima zavidno mjesto u čitavom hrvatskom narodu kroz povijest i mislim da se trebamo ponositi što je ovdje rođen, u Petrovaradinu. Moram primijetiti kako je proslava ovog dana svake godine sve bolja. Drago mi je da unutar zajednice postoji dovoljno potencijala da se centričnost Subotice smanji i da ne budu sva događanja tamo, nego i na ovim područjima gdje je nekada bio veliki postotak Hrvata, ali je poslije svih ovih događanja taj broj smanjen, no nije zanemariv. Ovoj akademiji, koja je bila odlična, doprinijeli su i gosti iz Hrvatske, a posebno bih istaknuo voditeljski par za koji mislim da mogu voditi bilo koju manifestaciju unutar zajednice«, kaže predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*.

U SUBOTICI ODRŽAN DVODNEVNI POLJOPRIVREDNI FORUM – BEZ POLJOPRIVREDNIKA

Šanse koje opominju

S 24 posto udjela u ukupnoj proizvodnji i suficitom od preko milijardu dolara poljoprivreda Srbije nudi najveće mogućnosti sveukupnog gospodarskog razvoja, ali agrarni proračun ispod 3 posto i mali poticaji priječe na tom putu

Subotički hotel »Galleria« ugostio je proteklog vikenda preko 40 sudionika na poljoprivrednom forumu, nazvanom »Hrana za Europu«, što ga je organizirao beogradski Ekonomski institut. Skupili su se u petak i subotu diplomati, profesori, članovi upravnih i nadzornih odbora, generalni direktori i menadžeri poljoprivrednih i prehrambenih kompanija, predstavnici trgovačkih lanaca, osiguravajućih društava, banaka i drugih financijskih organizacija, kao i predstavnici države, oličeni u prvom i drugom čovjeku Ministarstva poljoprivrede i trgovine *Dušanu Petroviću* i *Milošu Milovanoviću*, kako bi analizirali trenutačno stanje, zadatke i perspektive poljoprivrede u Srbiji na njezinom putu u Europsku Uniju. Jedini koji su s ovog skupa izostali su sami poljoprivrednici za koje je, u ime organizatora, predsjednik Upravnog odbora Ekonomskog instituta *Aleksandar Vlahović* rekao da će uskoro i za njih biti organiziran sličan forum.

NEKONKURENTNI I NE-DOMINANTNI

Iako bez pisane verzije, na skupu se došlo do nekoliko i ranije poznatih zaključaka.

Dušan Petrović: borit ću se za povećanje agrarnog proračuna

Najvažniji je svakako da u poljoprivredi Srbija ima najveću šansu za povećanje ukupnog bruto društvenog proizvoda, a samim tim i za cjelokupni ekonomski razvoj. U prilog tome govori ne samo činjenica da je Srbija prošle godine jedino u poljoprivredi ostvarila izvozni suficit od oko 1,2 milijarde dolara nego i, kako je rekao predsjednik Upravnog odbora Društva agrarnih ekonomista Srbije *dr. Danilo Tomić*, podatak da je za prvih osam mjeseci ove godine ta brojka skoro dostignuta. Problem je, međutim, u tome što su, po riječima zamjenika šefa Izaslanstva Europske Unije u Srbiji *mr. Loupa Breforta*, proizvodi iz Srbije na tržištu EU nekonkurentni, tj. što Srbija dominira u veoma malom broju proizvoda. »Prevedeno« s diplomatskog rječnika, suficit od preko milijardu dolara najvećim se dijelom odnosi na zemlje u okruženju, a čak i onaj »višak« koji završi na tržištu Europske Unije uglavnom je plasiran u sirovom obliku (kojega ne rijetko uvozimo prerađenoga).

NEIZVJESNI I NEDEFINIRANI

Zaključak koji slijedi iz prethodnoga svakako je da je za unapređenje lošeg stanja u poljoprivredi Srbije potrebno povećanje agrarnog proračuna i poticaja. S obzirom da poljoprivreda u ukupnoj proizvodnji Srbije sudjeluje s 24 posto, podatak da je za agrarni proračun ove godine izdvojeno 2,6 posto (oko 220 milijuna eura) i »iz aviona« je uočljivo faličan. To su bez problema potvrdili i ministar *Dušan Petrović* i njegov zamjenik *Miloš Milovanović*, ali su u izjavama o proračunu za poljoprivredu za 2012. vješto izbjegli, ne samo spominjanje bilo kakve brojke, nego i postotka. Namjesto toga, Petrović je istaknuo kako će se kao ministar boriti za njegovo povećanje, kako je u tijeku izrada prijedloga agrarnog proračuna, te da će javnost vrlo brzo biti upoznata s njegovim detaljima. *Miloš Milovanović* kao razlog za optimizam glede povećanja proračuna za poljoprivredu 2012. pozvao se upravo na izvozni suficit. Ipak, tek

je predsjednik izvršnog odbora AIK banke *Vladan Đorđević* dao konkretnije prijedloge za povećanje godišnjeg iznosa za poljoprivrednike. Riječima da banke u širokom luku zaobilaze poljoprivrednike kada je riječ o kreditiranju i okreću se drugim sferama društva, Đorđević je istaknuo kako je čest razlog za to dugoročna otplata uz manju kamatu što podjednako i demotivira i povećava rizik u poslovanju banaka kao institucija ustanovljenih s profitom kao osnovnim ciljem. On je stoga pozvao prisutne, prije svega predstavnike države, da razmisle o tome kako da visoke marže s prehrambenih proizvoda preusmjere u punjenje proračuna. Za to je naveo čitav niz (poražavajućih) primjera na koje potrošač, iako za njih zna, uglavnom ne obraća pozornost. Tko, primjerice, razmišlja o tome gdje završava marža od kruha, čiji je »obrt« svakodnevan; mlijeka i mliječnih prerađevina (od jednog do sedam dana); ulja (jednom u 25 dana), voća, povrća, konditorskih i drugih proizvoda, a koja ponekad doseže i čitavih 30 posto?

NEJEDINSTVENI I NEKOREKTNI

Treba li, stoga, Srbiji razvojna banka, kakva, primjerice, postoji u Hrvatskoj i treba li u cijeli taj proces biti uključena i Narodna banka? Iako su mišljenja, čak i među samim prisutnim bankarima, o ovim pitanjima bila oprečna, uzet ćemo stav pomoćnika ministra poljoprivrede i trgovine Miloša Milovanovića, već i zbog njegove »hijerarhijske visine«.

»Mislim da Srbiji treba banka koja gospodarstvo može pomagati sredstvima po uvjetima nižim od realnih komercijalnih uvjeta. To bi generiralo ne samo razvoj prehrambene industrije, nego i razvoj poljoprivrede koja radi za nju. To je u interesu cijele zemlje, pa samim tim i poljoprivrednika«, smatra Milosavljević.

Međutim, prije (eventualnog) utemeljenja Razvojne banke Srbije potrebno je, »u interesu cijele zemlje«, riješiti problem koji već dugo godina razjeda odnose između, s jedne strane primarne proizvodnje i, s druge, prerađivačke industrije i trgovine. Prvi se, zacijelo s pravom, žale da ih ovi drugi pljačkaju monopolističkim položajem, nerijetko uz blagoslov (a možda i suučesništvo) države. O tome je, navodeći vrlo konkretne podatke, na skupu prozborio i predsjednik Društva agrarnih ekonomista Srbije dr. Miladin Ševarlić:

»Ako su točne informacije da su tijekom protekle dvije godine proizvođači pšenice oštećeni za 30 milijuna eura, a da su oni koji su ih oštetili suradnici Robnih rezervi otkuda povlače kontingente, onda je to ne samo vrlo veliki problem nego i baca ogromnu ljagu na državu.«

Umjesto odgovora, ministar Petrović je, otvarajući forum, istaknuo kako je realno očekivati da nekoliko velikih kompanija (»Victoria Group« je naznačena kao glavni partner foruma) sa sadašnjih više stotina milijuna eura godišnji obrt podignu na preko milijar-

du. To je, po njegovom mišljenju (i po mišljenju Aleksandra Vlahovića) posve normalan slijed za donošenje sljedećeg zaključka na najvišoj razini:

»Država će dati potporu snažnom razvoju velikih kompanija. Ali očekujem da one imaju najveću odgovornost za to što se događa sa stotinama tisuća obitelji koje se bave poljoprivredom. Nema dobrog posla ukoliko svi u njemu ne

Petrović je rekao kako će se prvi pozitivni rezultati besplatne edukacije poljoprivrednika vidjeti već za godinu dana! Bila ovo realna ili retorika uoči predizborne kampanje mjera Ministarstva vrijedna je bar iz dva razloga. Prvo: na ovaj će način posao naći armija do sada neuposlenih stručnjaka i to samo u području poljoprivrede. I drugo, i još važnije: edukacija u poljoprivredi, kojom

u Njemačkoj taj odnos iznosi 1:150. Objektivne su i opominjuće riječi o standardu potrošača prema kojemu trošimo skoro 95 posto kruha u odnosu na potrošnju u Europskoj Uniji, ali tek 24 posto kada je riječ o goveđem mesu. Objektivno je i opominjuće je i da smo jedina zemlja u Europi koja je sustav poticaja u poljoprivredi vezala za plaćanje u fond mirovinskoinvalidskog osiguranja, a da se

zarade. A nema bolje zarade za stotine tisuća proizvođača ukoliko nema fair odnosa s onima s kojima poslovno surađuju.«

Problem u ovom iskazu ministra je što nije precizirao granice u okvirima kojih će se ova pravila fair-playa tolerirati i kakve će konkretne sankcije snositi oni koji ih ne budu poštovali.

NEOBRAZOVANI I NEZAPOSLENI

Ali, za razliku od ovog dijela priče Dušana Petrovića, mjera koju je najavio za početak studenoga svakako zaslužuje drugačiju vrstu pozornosti. Naime, on je izjavio kako će s prvim danima sljedećeg mjeseca oko dvije tisuće agronoma biti zaposleno pri Ministarstvu poljoprivrede koji će, diljem Srbije, biti angažirani kao besplatni savjetodavci za oko 400.000 poljoprivrednih gazdinstava. Vrlo optimistično

se u Srbiji bavi oko 700.000 kućanstava i od koje živi oko 2.000.000 ljudi, više je nego potrebna. Primjerice, samo podatak, kojega je iznio dr. Danilo Tomić, da u Srbiji računalo koristi 2-3 posto poljoprivrednika govori sam za sebe. Posebno u odnosu na kolege koji se istim poslom bave u zemljama Europske Unije.

NEUSKLAĐENI I NEPRIpravni

Za kraj, vratimo se ponovno riječima dr. Miladina Ševarlića, koji je u svojem izlaganju iznio spoj objektivnih i opominjućih podataka. Objektivno je, a samim tim i opominjuće, recimo, da je na temelju prošlogodišnjih anketa skoro 90 posto poljoprivrednika bilo nezadovoljno radom i politikom resornog im ministarstva. Isto su tako i objektivni i opominjući podaci da jedan poljoprivrednik u Srbiji hrani 18 stanovnika, dok

pri tome to odnosi tek na oranice, ali ne i na voćnjake ili vinograde. U istom kontekstu mogu se shvatiti i Tomićeve riječi da smo jedina zemlja koja je prvo omogućila privatizaciju, a tek onda donijela Zakon o restituciji, te će se ovo pitanje rješavati po načelu stare devizne štednje. Stoga su, u zaključku da je kod nas izvjesno tek da je sve neizvjesno, i objektivne i opominjuće njegove riječi koje je uputio Dušanu Petroviću:

»Iskustva svih tranzicijskih zemalja ukazuju da nijedan državni aparat nije bio u stanju iznijeti taj proces kvalitetno ako se nije oslanjao na ukupne intelektualne resurse. Drugim riječima, mora Ministarstvo poljoprivrede i trgovine uključiti sve fakultete, institute, stručne i znanstvene asocijacije i nevladine organizacije i to posredstvom Ministarstva prosvjete i znanosti, kao i posredstvom drugih organizacija.«

Z. Romić

BÁLINT PÁSZTOR, ZASTUPNIK SVM-A U NARODNOJ SKUPŠTINI SRBIJE

Dosljedno zastupamo stavove naših birača

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

*Želimo i nakon sljedećih izbora sačuvati političku samostalnost, nas kao stranke i nas kao manjinske zajednice, i radi toga sigurno nećemo stupiti u predizborno koaliciju ni s jednom velikom beogradskom strankom * Narodni zastupnici SVM-a prošloga su petka podnijeli Ustavnom sudu inicijativu za ocjenu ustavnosti Zakona o vraćanju oduzete imovine i odšteti * Pokrajina još uvijek nema Zakon o izvornim prihodima, znači u potpunosti ovisi o dobroj volji republičke Vlade.*

Zastupnici republičkog parlamenta usvojili su u utorak rebalans proračuna za 2011. godinu. Rebalans su podržale sve stranke vladajuće većine, uključujući i Ligu socijaldemokrata Vojvodine i Savez vojvođanskih Mađara, stranke koje su prethodno imale primjedbe na isplatu proračunskih sredstava Vojvodini. S *Bálintom Pásztorom*, zastupnikom Saveza vojvođanskih Mađara i šefom zastupničkog kluba manjina u Narodnoj skupštini Srbije, razgovarali smo o zategnutoj situaciji koja je prethodila dogovoru o rebalansu, kao i o aktualnoj političkoj situaciji u Subotici, gdje je sjedište njegove stranke.

HR: Otvara li pitanje moguće krize Vlade prošlotjedna izjava dužnosnika Liberalno-demokratske partije *Ivana*

Andrića da njegova stranka neće više glasovati niti za jedan zakon u Skupštini Srbije? Hoće li Savez vojvođanskih Mađara podržavati i dalje Vladu?

Savez vojvođanskih Mađara dio je vladajuće većine u Skupštini Srbije, što znači da zastupnici iz redova naše stranke obično glasuju za zakonske prijedloge Vlade, osim za one zakone koji se kose s vrijednosnim sustavom koji zastupamo i u tim slučajevima nastojimo se dogovoriti s kabinetom *Mirka Cvetkovića* o određenim promjenama prijedloga zakona, ali se događaju situacije kada to na žalost nije moguće, kao što je to bilo primjerice s proračunom za 2010. godinu, koji je bio protuustavan i protivan interesima građana Autonomne Pokrajine Vojvodine, a imamo i ovaj najno-

viji primjer sa Zakonom o vraćanju oduzete imovine i odšteti, jer smatramo da nije u suglasnosti s više odredaba Ustava Republike Srbije. Znači, i u budućnosti ćemo glasovati za one zakonske prijedloge Vlade koji odgovaraju vrijednostima koje naša stranka zastupa, dakle za prijedloge koji odgovaraju interesima građana koje naša stranka zastupa u Skupštini.

HR: Jesu li mogući prijevremeni izbori na svim razinama?

To je vrlo teško reći u ovom momentu, no mislim da u najskorijoj budućnosti još neće biti raspisani izbori. Po svemu sudeći, u Skupštini će biti usvojen predloženi rebalans proračuna, već u utorak, dan nakon ovog našeg razgovora. Nadam se i da će bar do 1. prosinca biti donesena odluka o statusu kandida-

ta Srbije za prijam u Europsku Uniju i mislim da do tog momenta neće doći do raspisivanja izbora na bilo kojoj razini. Formalno, izborna kampanja naše stranke nije započela, ali mislim da je izborna kampanja u državi već u tijeku. Za našu je stranku od iznimnog značaja da dosljedno zastupamo stavove onih građana čijim smo glasovima, na osnovi našeg programa, dobili povjerenje. Želimo i nakon sljedećih izbora sačuvati političku samostalnost, nas kao stranke i nas kao manjinske zajednice, i radi toga sigurno nećemo stupiti u predizborno koaliciju ni s jednom velikom beogradskom strankom.

HR: Savez vojvođanskih Mađara iznio je ozbiljne primjedbe na Zakon o vraćanju oduzete imovine i odšteti. Usljedile su i reakcije iz Republike Mađarske. Može li se dogoditi da zbog ovog zakona vrata za ulazak u EU Srbiji ostanu zatvorena još izvjesno vrijeme?

Europska komisija je predložila Vijeću Europe da Srbija dobije status kandidata, međutim, ta odluka još nije definitivno donesena. Do prosinca se trebaju izjasniti šefovi država i vlada članica EU o tom prijedlogu. Rekao sam komesaru EU za proširenje i europsku politiku susjedstva *Štefanu Füleu*, prošloga petka, ovdje u Beogradu, kako će stranka SVM učiniti sve što je u njejoj moći da Srbija dobije status kandidata, jer smatramo da je od iznimnog značaja da ova država napreduje prema članstvu u EU, ali s druge strane mislimo da se jedna zakonska odredba u Zakonu o vraćanju oduzete imovine i odšteti, koja potvrđuje princip kolektivne krivnje, nije u suglasnosti s više odredaba Ustava Republike Srbije, te da predstavlja kršenje Europske konvencije o ljudskim pravima. Smatramo da odgovornost u Europi XXI. stoljeća uvijek treba biti individualna, znači protivimo se toj spomenutoj

odredbi zakona, prema kojoj su iz procesa restitucije isključeni svi oni koji su bili pripadnici okupacijskih snaga za vrijeme Drugog svjetskog rata, kao i njihovi nasljednici, bez obzira na to, jesu li sudjelovali u bilo kakvim ratnim akcijama i jesu li učinili zločin. Odgovornost treba biti individualna, a to znači da svi oni koji su činili ratne zločine ne trebaju dobiti natrag svoju imovinu. Treba poznavati povijesne činjenice i treba znati da su za vrijeme Drugog svjetskog rata mnogi ljudi bili prinudno mobilizirani. Nadamo se da će navedena zakonska odredba biti promijenjena.

HR: Je li SVM pokrenuo inicijativu da se ta zakonska odredba promijeni?

Postoje razne pravne mogućnosti. Narodni zastupnici SVM-a prošloga su petka podnijeli Ustavnom sudu inicijativu za ocjenu ustavnosti Zakona o vraćanju oduzete imovine i odšteti. Očekujemo prvenstveno izjavu Ustavnog suda hoće li raspravljati o ovoj inicijativi i ukoliko sud odluči da raspravlja, očekujemo odluku da navedena zakonska odredba nije u skladu s važećim Ustavom Republike Srbije.

HR: Savez vojvodanskih Mađara podnio je amandman za predloženi rebalans proračuna Republike Srbije, kojim se kaže da se preostali iznos sredstava za financiranje kapitalnih rashoda proračuna APV, uplati Pokrajini u trima jednakim obrocima. Koliko iznosi dug pokrajinskom Fondu za kapitalna ulaganja?

Proračunom Republike Srbije predviđeno je 9 milijardi dinara za kapitalne rashode na teritoriju Vojvodine, a do sada je doznačeno svega 1 milijarda. Zbog toga je Vojvodina na rubu bankrota, pogotovo građevinska operativna, što znači da se značajni projekti u Vojvodini ne realiziraju. Smatramo da ta sredstva, koja su planirana republičkim proračunom koji je usvojen krajem prošle godine, trebaju biti realizirana. Predložili smo tri datuma i doznake tih sredstava očekujemo 1. i 15. studenoga i

1. prosinca. U pitanju je veliki problem, građevinska operativna ne može funkcionirati, zbog toga što pokrajinska tijela duguju više milijardi dinara građevinskim tvrtkama koje su izvođači radova. Zbog toga ne napreduje gradnja na tim investicijama. Pokrajina zbog toga nije kriva, jer Pokrajina ne isplaćuje ta sredstva zbog toga što se taj novac doznauje iz republičkog proračuna, a nije doznačen. Nažalost, Pokrajina još uvijek nema Zakon o izvornim prihodima, znači u potpunosti ovisi o dobroj volji republičke Vlade.

HR: Kako komentirate otvorenje Ureda Vojvodine u Bruxellesu i koja je namjena te institucije?

Mišljenja sam da je taj Ured trebalo mnogo ranije otvoriti, ali nažalost ranije nije postojala politička volja u Beogradu za davanje suglasnosti za to. Važno je ono što građani dobivaju postojanjem Ureda, a dobit će više ulaganja, investicija, u smislu da će ured u Bruxellesu pridonijeti da Pokrajina aplicira na što više natječaja koje raspisuje EU i da dobije sredstva na tim natjecajima za razne projekte, i zbog toga će građani biti na dobitku. Jednostavno, treba biti blizu informacija, bilo da se radi o ekonomskim ili drugim interesima i mislim da će Ured ostvariti taj cilj i naravno pridonijeti efikasnijem povezivanju Pokrajine i EU, glede suradnje na različitim razinama.

HR: Činjenica je da građanin u Srbiji ima pet puta manju plaću od prosječnog, zaposlenog stanovnika EU. To je velika razlika, kako će je biti moguće prevladati?

Pri rješavanju ovoga pitanja, glede životnog standarda, ne može se pristupiti isključivo s ekonomskog aspekta. Mislim da ne možemo očekivati povećanje standarda bez dolaska stranih investitora, a strani investitori neće ulagati u većem broju, sve dok se tzv. velike političke priče ne zatvore i sve dok nam, primjerice, svima ne bude jasno gdje su granice ove države. Pitanje Kosova još nije riješeno,

a s druge strane mislim da ova država treba energičnije krenuti prema ostvarivanju članstva u NATO savezu, ne zbog toga što građani imaju ili nemaju simpatije prema toj organizaciji, nego zbog toga što trebamo biti svjesni činjenice da su sve bivše komunističke države ili postsocijalističke, postale prvo članice Sjevernoatlantskog saveza, a tek su onda postale članice EU. NATO savez je simbol za sigurnost i to ne samo u vojnom smislu. Mislim da su one države iz regije, koje su članice tog saveza, konkurentnije i mogu s više nade očekivati strane investicije, a što znači da imaju veće šanse za nova radna mjesta. Treba prvo riješiti krupne političke dileme i krenuti onim stopama kojima su išle, primjerice, Hrvatska i Mađarska i sve države iz našeg okruženja.

HR: Što mislite o rezultatima i dometima lokalne politike u Subotici?

Mislim da je dokazano kako Subotica posljednjih mjeseci, nažalost, tone sve dublje i dublje i da je svima u gradu jasno, bez obzira na nacionalnu pripadnost, da ova koalicija koja vodi grad, jednostavno nije dorašla tom zadatku. Meni je iznimno žao što su nadvladali neki sitni politički interesi. Treba samo prošetati širim središtem Subotice i vjerujem da će svim Subotičanima biti jasno na što mislim ovim tvrdnjama.

HR: Mađarsko nacionalno vijeće proglasilo je sve srednje škole u Subotici za škole od posebnog nacionalnog interesa. Uslijedila je reakcija pomoćnice gradonačelnika Subotice za kulturno-prosvjetnu djelatnost Ljubice Kiselički, koja je iznijela više kritičkih stavova, među ostalim, da će zbog toga kadrovska politika u tim školama biti isključivo u rukama MNV-a, dok će srednjoškolci učiti u duhu mađarske kulture. Jesu li ove tvrdnje osnovane?

Zakon o nacionalnim vijećima je u potpunosti jasan, vijeća imaju određene nadležnosti i skrb o rješavanju problema nacionalnih

manjina u područjima obrazovanja, informiranja i kulture na materinjem jeziku, kao i o službenoj uporabi materinjeg jezika. Zakonom propisane nadležnosti vijeća jednostavno treba poštovati, bez obzira tko je na vlasti. Iz našeg pravnog sustava nedvojbeno proizlazi koje su nadležnosti vijeća i u odnosu na obrazovanje, pa konkretno i u vezi s imenovanjem članova školskih odbora i ravnatelja. Ono što je bitno, jest da Mađarsko nacionalno vijeće, a to se odnosi i na ostala vijeća, nikada nije zloupotrebljavalo svoje nadležnosti. To znači da nitko, tko nije član mađarske ili neke druge manjinske nacionalne zajednice, ne treba strepeti zbog toga što nacionalna vijeća imaju određene nadležnosti. Te nadležnosti sigurno neće biti uperene protiv bilo koga, nego se koriste isključivo u interesu da, primjerice, obrazovanje na materinjem jeziku tih manjinskih nacionalnih zajednica bude što kvalitetnije.

HR: U priopćenju subotičkog Gradskog odbora Demokratske stranke od prošle srijede navodi se, među ostalim, da vi »s ustrajnošću ispunjavate naloge Vučića«, zamjenika predsjednika Srpske napredne stranke. Je li ova tvrdnja proizvoljna i zlonamjerna, ili je možda osnovana?

Što se tiče tog priopćenja i općenito u svezi s takvim stavovima, mogu jedino reći kako su to gluposti, a gluposti su zbog toga što je svima jasno da SVM nije u koaliciji sa strankom SNS. S tom strankom SVM ne vodi pregovore, nije dolazilo čak ni do neformalnih sastanaka unazad najmanje pola godine. Takvim priopćenjima ne bi trebalo izazivati eventualne nedoumice kod građana, birača. Zašto se ne govori što DS, kao okosnica koalicije koja je na vlasti u Subotici, čini u interesu Subotičana, a s druge strane, trebalo bi i objasniti Subotičanima ima li suradnje i slaganja oko krupnih političkih pitanja između SNS-a i DSS-a, stranke s kojom je DS u koaliciji u Subotici.

POSLOVNE KARIJERE – NEKADA I SADA

Ostati ili otići, pitanje je stalno

U ne tako davna vremena, ljude koji su išli »trbuhom za kruhom« raditi u inozemstvo zvali smo gastarbajteri. Vremena se mijenjaju, pa tako i društvene odrednice. Ljude koji danas teže boljem životu, odlazeći na rad u inozemstvo više nitko ne zove gastarbajteri

Karijera predstavlja životni put osobe, a prema modernom shvaćanju ovoga pojma, počinje još tijekom školovanja, jer mladi već u toj dobi počinju planirati svoje buduće profesionalne smjerove, shvaćajući kako je odgovornost za karijeru u velikoj mjeri njihova. Nekada se u drugačijim društveno-političkim uvjetima, u državama srednje i istočne Europe, kao i u bivšoj Jugoslaviji, za početak karijere smatrao trenutak kada osoba počne raditi u nekoj tvornici, ustanovi ili instituciji.

inozemstvo, a razgovarali smo i s *Ivanom Horvat* i *Veranom Pokornićem*, pripadnicima mlađe generacije, koji su odlučili svoje karijere ostvariti u inozemstvu.

KARDINALNA POGREŠKA NA POČETKU JEDNE KARIJERE

Vladimir Pokornić, rođen 1943. godine u Vinkovcima, gdje su mu roditelji kratkotrajno živjeli izvan zavičajnog Tavankuta, danas je umirovljenik koji za sobom ima uspješnu i boga-

u kojoj je radio kao tehnolog kvalitete, a već 1967. godine zapošljava se u subotičkoj Višoj tehničkoj školi kao asistent i kasnije predavač, a u četiri mandata i ravnatelj te škole.

»Nakon skoro 21 godine rada na Višoj tehničkoj školi, poslovnu karijeru nastavio 1988. u subotičkoj tvornici bicikala 'Partizan' i odradio svoj četverogodišnji mandat kao ravnatelj. Nažalost, tada su počela društvena previranja devedesetih godina, pa sam zajedno sa suprugom radio u vlastitoj privatnoj tvrtki nekoliko godina,

Vojvodine, nakon što je taj kotar ukinut negdje 1965. godine. Neposredno prije diplome nazvao sam pokrajinsku službu i pitao što je moja obveza zbog stipendije i tada mi je rečeno da se od mene jedino traži da se vratim raditi u Vojvodinu, gdje već nađem za shodno. Napravio sam kardinalnu pogrešku kada sam se vratio iz Zagreba u Suboticu. A zbog čega? Nakon što sam diplomirao, bilo mi je ponuđeno da radim u Hrvatskoj na održavanju medicinske opreme, u smislu elektronike, na republičkoj razini, a moja je tadašnja supruga trebala dobiti stan u Zagrebu od PIK-a Sljeme. Ipak sam se odlučio vratiti, no nisam se javio pokrajinskoj službi da sam se zaposlio u tvornici 'Sever' po povratku u Suboticu i do danas me nikada nitko nije potražio i upitao jesam li se vratio, gdje radim i trebam li vraćati stipendiju. Zbog toga tvrdim da sam napravio kardinalnu pogrešku. Mogao sam ostati raditi tamo, gdje mi je za struku bilo povoljnije. Drugog razloga da se vratim nije bilo, osim što nije bilo dovoljno pameti u mojoj glavi. Tako to sada ocjenjujem, nakon što sam u mirovini.«

AUSTRALIJA – NEDOSANJANI SAN

Vladimir Pokornić kaže kako je sedamdesetih godina prošloga stoljeća razmišljao o mogućnosti odlasku iz države i nastavku poslovne karijere u inozemstvu i da mu je sada žao što to nije učinio.

»Tih davnih sedamdesetih godina jedno sam vrijeme sa suprugom razgovarao i intenziv-

Vlado Pokornić

Dakle, termin karijera bio je vezan za početak i daljnje vršenje određenih poslova.

O poslovnim karijerama razgovarali smo s *Vladimirom Pokornićem* i *Lazom Vojnićem Hajduk*, koji su svoje karijere ostvarili u bivšoj Jugoslaviji, ne odlučujući se za odlazak u

tu profesionalnu karijeru, ali u razgovoru napominje kako mu je žao što nije donio neke drugačije odluke na svojem profesionalnom putu. Diplomirao je 1967. godine, smjer elektronike na Elektrotehničkom fakultetu u Zagrebu, nakon čega se zaposlio u subotičkoj tvornici »Sever«,

sve do mirovine. Ta se tvrtka bavila trgovinom uredske opreme«, kaže Vladimir Pokornić i naglašava kako je napravio kardinalnu pogrešku na početku profesionalne karijere.

»Kao student, bio sam stipendist nekadašnjeg kotara Subotice, a potom Pokrajine

no razmišljao o odlasku na rad u Australiju. Imali smo dojam, već u ono vrijeme, da se vani bolje živi, te da se više poštuje rad i da vrijedni ljudi tamo mogu nešto i steći. Od toga, na koncu, nije bilo ništa, iako sam čak dobio i potrebne formule za useljenje u Australiju. Bio je to ipak samo jedan san o mogućnostima ostvarivanja boljeg života za našu obitelj. Razlog što ipak nismo otišli je bio taj što smo imali djecu, a vrlo je teško otisnuti se u svijet s dvoje male djece. Sada mi je žao što nismo otišli živjeti i raditi u Australiju, a pogotovo mi je bilo žao u vrijeme kada sam radio u tvornici 'Partizan'. Tvornica je imala tri partnera u tadašnjoj Zapadnoj Njemačkoj i uvijek sam se nekako nelagodno osjećao kada sam se vraćao sa službenog puta iz te države, jer je tamo jednostavno bilo puno ljepše, bio mi je vidljiv proces prosperiteta te države. Eto, nisam bio tada dovoljno odlučan, a pod starije dane više nije išlo, jer to čovjek može učiniti, odlučiti se na odlazak u inozemstvo, kada ima najviše do 30-35 godina.«

I SLADOLED JE DIO ŽIVOTNOG STANDARDA

U razgovoru o mogućnostima zapošljavanja i društvenom standardu u prijašnjim vremenima, Vladimir Pokornić kaže da se u bivšoj Jugoslaviji ipak lakše dolazilo do zaposlenja, a na more se moglo ići ljetovati bez većih problema, što je bio jedan od pokazatelja tadašnjeg standarda.

»Bilo je određene sigurnosti kada imaš posao i moram priznati kako sam do devedesetih godina puno ljepše živio nego sada. Doduše, bio sam i mlađi, ali nije sve u mladosti, nego je važno i koliko se zarađuje, jer ako nemaš novca, brojne želje ne možeš ostvariti. Prije devedesetih, mogao sam s mojom plaćom voditi obitelj svake godine na more, a danas je pitanje bih li mogao voditi samog sebe, a da mi ne bude problem kupiti sla-

doled na moru. Onda je bio jed-nopartijski politički sustav, tako je bilo, ali, primjerice, sigurnost na ulicama gradova bila je daleko veća nego što je danas. To je za mene jedan od pokazatelja standarda života. Oko 20 godina bio sam kamper i nisam se pla-

je zaposlen, dok mlađi sin *Veran* studira na Elektrotehničkom fakultetu u Zagrebu.

»Moja kći Galina je zadovoljna standardom, njezin suprug je zanatlija i uspješno posluje. Igor je otišao u Austriju još 1991.godine, radio je u tvornici

Veran Pokornić

šio, od Subotice do Jadranskog mora, bilo gdje stati i prenočiti s obitelji u kamp-prikolici. Tada se nisam bojao, a danas ne bih smio noću spavati u vlastitom autu parkiranim ispred moje kuće na Paliću. Što reći o današnjici? Došlo je do bezglave rasprodaje i uništavanja ekonomskih dobara, a zbog toga nitko nije odgovarao. Ne treba puno pameti, pa reći kako bez proizvodnje, stvaranja novih vrijednosti, nema ekonomskog napretka, a ovdje proizvodnja stoji. Mislim da još i dan-danas plaćamo na razne načine ceh Miloševićevog režima.«

Vladimir Pokornić kaže da mu kći *Galina*, koja je kućanica, živi s obitelji u Subotici, stariji sin *Igor*, po struci elektrotehničar, živi s obitelji u Austriji, gdje

'Sever', a da je ostao ovdje, siguran sam da bi živio u kući moje pokojne majke, jer ne bi imao mogućnosti sebi kupiti stan od plaće i zbog toga sam, među ostalim, zadovoljan što je u Austriji. Veran još studira i stalno mu govorim o tom da je najbolje započeti profesionalnu karijeru tamo gdje se on dobro osjeća. Savjetujem mu da posao nađe u inozemstvu ili Hrvatskoj, gdje studira. On mora tražiti putove za dokazivanje svoje struke da bi mogao napredovati u životu«, zaključuje Vladimir Pokornić.

OBRAZOVANJE KAO ODSKOČNA DASKA

Subotičanin *Veran Pokornić*, rođen 1988. godine, student

je na Fakultetu elektrotehnike i računarstva u Zagrebu od 2007. godine. Trenutačno je upisan na završnu godinu diplomskoga studija, na smjeru telekomunikacije i informatika. Telekomunikacije i informatika zasnivaju se na teoriji informacija i informacijskim mrežama, što bi ujedno predstavljalo njegovu struku nakon završetka studija. Poslovi za koje ga ovaj studij osposobljava suvremena su zanimanja: istraživanje i razvoj softverskih proizvoda za mreže i usluge u telekomunikacijskoj industriji; planiranje, uspostavljanje, ispitivanje i upravljanje javne pokretne i stacionarne telekomunikacijske mreže te interneta i usluga korisnicima, kao i mnogi drugi poslovi.

O planovima nakon završetka studija, Veran Pokornić kaže kako mu je cilj otići na stručno usavršavanje u neku inozemnu kompaniju, kako bi usavršio jezik i pokupio mali dio iskustva koje te inozemne kompanije pružaju svojim zaposlenicima.

»Ukoliko bi mi se pružila prilika, tamo bih i ostao. U slučaju da ne dođe do odlaska na stručno usavršavanje u inozemstvo, svakako bih usavršavanje, a ujedno i posao, tražio u Zagrebu, jer mislim da Zagreb kao glavni grad ima veći potencijal od Subotice za napredak u mojoj poslovnoj karijeri. Na odluku da bih jednog dana mogao ostati u Zagrebu ili bilo gdje izvan Subotice, bio sam spreman samim upisom na fakultet u Zagrebu, a ne u nekom gradu bližem Subotici. Posao još uvijek nisam tražio, jer je za moj fakultet potrebno mnogo vremena, rada i truda da bi se ostalo u korak s ispitima i davanjem godine za godinom.«

Kao razlog odlaska na studij u Hrvatsku, Veran Pokornić navodi kako je bio uvjeren da će upravo fakultet u Zagrebu biti ta prava odskočna daska za njegovu poslovnu karijeru.

»Izuzetno sam vezan za svoj rodni grad, za obitelj, za svoje prijatelje, za mentalitet ljudi.

To je nešto što će mi cijeloga života biti u srcu, ali jednostavno, nekada treba svladati emocije i gledati razumno. Odluka o odlasku u Zagreb mi je veoma teško pala, jer odlazim u nepoznato iz svoga rodnoga grada, ali s mislima u glavi da je to velika odskočna daska i da samo tako mogu od svoje poslovne karijere napraviti nešto više. U slučaju kada bi mi se ukazala prilika da se zaposlim u Subotici, to bi sigurno bila situacija u kojoj bih morao sve baciti na papir i vidjeti koliko je ta prilika korisna za moju karijeru i napredak u njoj. Ali, ukoliko bi ta prilika bila veoma dobra, postoje šanse da bih se i vratio u Suboticu.»

NE SJEDITI SKRŠTENIH RUKU

Iako Veran Pokornić ističe kako Zagreb, kao glavni grad, nudi velike mogućnosti za napredak u profesionalnoj karijeri, također i napominje kako je teško doći do stalnog radnog mjesta u Hrvatskoj.

»Doći do bilo kakvog radnog mjesta, pogotovo stalnog zaposlenja, u Hrvatskoj je danas veoma teško. Jedina olakotna okolnost u svemu je što su stručnjaci s određenih fakulteta veoma traženi. Međutim, dosta toga ovisi i o osobi, koliko je ona spremna truditi se da bi se probila u svojoj struci. Ukoliko će netko sjediti prekriženih ruku i čekati da mu netko ponudi posao, teško da će se zaposliti, makar bila ta struka izuzetno tražena. Statistički pokazatelji govore kako se potraga na tržištu rada za određenim strukama iz godine u godinu mijenja. Ali, svakako će se u situaciji, kada Hrvatska ulazi u Europsku Uniju, broj radnih mjesta povećavati, pa će samim time netko lakše doći do radnog mjesta ukoliko je dobar stručnjak. Zaposliti se u nekoj većoj informacijsko-komunikacijskoj kompaniji za početak karijere za mene bi predstavljalo standard kojim bih trenutačno bio zadovoljan, ali bih svakako,

poslije nekog vremena, težio prema njegovom povećanju ili čak i odlasku u inozemstvo, jer je tamo zasigurno veći standard«, kaže Veran Pokornić.

PREVAGNUO OSTANAK U HRVATSKOJ

Ivana Horvat, također Subotičanka, rođena je 1983. godine. Po struci je diplomirana inženjerka agronomije. Studirala je u Zagrebu, a nakon studija zaposlila se u Zadru, gdje i sada radi u poljoprivrednom poduzeću »Baštica«.

»Nakon studija sam tražila posao u Zagrebu, jer sam se tijekom studiranja vezala za taj grad i osjetila se kao dio njega. Međutim, kako je proces traženja posla trajao prilično dugo, nakon nekog vremena sam počela razmišljati o povratku u Suboticu. Mnogo je stvari koje čovjek mora staviti na vagu ne bi li odlučio – je li pametnije ostati u Hrvatskoj ili vratiti se? Znala sam kako bih u Subotici možda prije dobila posao u struci, jer je ipak okoliša Subotice poljoprivredni kraj, ali nakon svih razmišljanja svaki put bi prevagnuo ostanak u Hrvatskoj. Najviše zbog toga što mi se čini kako je Subotica u nekom razdoblju stagnacije, da se mnogo toga započinje, a ništa ne dovršava, da se ulaže u nebitne projekte, dok važna pitanja ostaju netaknuta, hoću reći da bi mi bilo teško u to se uklopiti, nakon toliko godina provedenih u gradu koji vidno raste i napreduje«, kaže Ivana Horvat i ističe kako je zadovoljna životom i poslom koji radi i da se ne bi vratila živjeti u Suboticu, čak niti u slučaju da ima mogućnost zaposlenja u rodnom gradu.

»Standard života kojim bih bila zadovoljna za mene znači imati svoj stan ili kuću, automobil, te biti u mogućnosti priuštiti sebi i svojoj obitelji kvalitetnu hranu svaki dan, odjeću po potrebi, opremu za hobi koji te ispunjava, te s vremena na vrijeme moći otputovati i vidjeti i doživjeti nešto novo. Kvaliteta

života u Hrvatskoj je, po mom mišljenju, vrlo raznolika i razlikuje se po gradovima, regijama i naravno po sloju društva koji promatramo. U Zadru, gdje trenutačno živim, kvaliteta života je visoka, većina ljudi živi u vlastitim kućama ili stanovima, posjeduje automobil i ono najvažnije – radno mjesto. Vezana sam za Suboticu, gdje me god život odnese uvijek ću biti Subotičanka i to je

ni drastično se smanjuju ako nemate iskustva i tražite prvo zaposlenje, ako uopće i možete aplicirati na to radno mjesto. Struke koje odudaraju od ovog pravila su medicina, elektrotehnika i veterina.

Smatram kako pitanje zapošljavanja ne bi trebalo imati veze s političkim strankama i da treba zapošljavati kvalitetne radnike i ljude koji su obrazovani i stručni za poslove

Ivana Horvat

nepromjenjivo. Najviše me za Suboticu vezuju ljudi – obitelj i prijatelji. Ipak, da mi se sada ponudi posao u Subotici ne bih se vratila, jer sam zadovoljna životom koji gradim ovdje gdje jesam, kao i poslom koji radim.«

Ivana Horvat kaže kako je u Hrvatskoj prilično teško doći do radnog mjesta, bez obzira na razinu obrazovanja.

»Vlada velika nezaposlenost, na jedno raspisano radno mjesto javlja se i po 250 kandidata. Šanse da baš vi budete odabra-

koje trebaju obavljati. Tako, ne vidim zbog čega bi nezaposlenost trebala biti tema, primjerice, hrvatske manjinske zajednice, jer Hrvatima nije ništa teže doći do radnih mjesta nego ostalim nacijama na ovim prostorima. Vremena su jednako teška za sve i svi se zajedno trebamo boriti za opći boljitak, a to sigurno ne možemo postići zapošljavanjem politički 'podobnih', nego isključivo stručnih i kompetentnih ljudi«, tvrdi Ivana Horvat.

PRIJE DEVEDESETIH – LJEPŠI I OPUŠTENIJI ŽIVOT

Lazo Vojnić Hajduk, rođen 1942. godine, Subotičanin u mirovini, profesionalnu je karijeru ostvario u rodnom gradu i, kako kaže, nikada nije ozbiljno razmišljao tražiti posao u inozemstvu. Radio je u Osiguravajućem zavodu, a zatim u Službi društvenog knjigovodstva. Najduže je radio u »Pioniru« - Industriji čokolade, bombona i peciva. Bio je četiri godine na dužnosti u Skupštini općine Subotica u lokalnoj samoupravi, a potom je radio u Predsjedništvu Skupštine općine. Kraće vrijeme bio je i uposlenik Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«. Kada se sve zbroji, ostvario je 39 godina radnoga staža, a u starosnu mirovinu otišao je kada je navršio 63 godine života.

»Nisam nikada imao ozbiljne namjere tražiti posao u inozemstvu. A zbog čega? Prije devedesetih godina, sedamdesetih i osamdesetih, moglo se solidno živjeti. Postojala je određena uravnoteženost između ljudi, pa su i materijalne razlike bile manje i nisu tako stršile kao danas. Istina, politički je sustav gušio slobodu riječi, kao i privatni biznis, ali nije dolazila do izražaja današnja pohlepa za novcem i bahatost manjeg broja ljudi, kojima je izgleda sve dozvoljeno, samo zato što su u posjedu velikoga imanja, novca, a kako su ga stekli, bolje da ne pitamo. Današnji političari isključivo teže postati moćnici – kapitalisti i ne biraju sredstva kako će do toga doći. Briga za opće dobro za njih je misaona imenica. Ljudska solidarnost nikada nije bila na nižoj razini. Ako imamo samo ove natuknice na umu, onda nije teško konstatirati da je sedamdesetih i osamdesetih godina prošloga stoljeća bilo lakše, ljepše i opuštenije živjeti. Naravno, mislim na većinu ljudi i obitelji. Danas tu privilegij imaju

samo pojedinci, a velika većina živi na rubu egzistencije. Da je današnja ekonomska i društvena situacija bila kod nas prije trideset ili četrdeset godina, sigurno bih tražio izlaz za svoju egzistenciju u zaposlenju u inozemstvu. To su i razlozi, čemu se ne čudim, što današnja mladež ozbiljno razmišlja i odlazi iz svoje države u bijeli svijet. Teško je odgovoriti na pitanje – je li bilo teže u vrijeme Miloševićevog režima ili sada? Bar nema rata, ali da se ne zavaravamo, niti onda, a niti danas, nije ni blizu onoga što se zove normalan život s osiguranom egzistencijom na

rodni grad, kuću, a nadasve običaje svoga naroda, ali ne toliko da bih zbog toga trpio i patio, ako bih bio na distanci«, kaže Lazo Vojnić Hajduk.

DEGRADIRANI RODITELJI

Lazo Vojnić Hajduk, u razgovoru o mogućnostima ostvarivanja uspješnih karijera mladih, napominje kako mladi iz Srbije po završetku studija traže i nalaze zaposlenje u inozemstvu, a kao razlog, prema njegovom viđenju, navodi ovdašnju materijalnu nesigurnost.

Lazo Vojnić Hajduk

temelju vlastita rada i zajamčenom demokratskom slobodom. Tranzicija u Srbiji traje već 20 godina, a kako se političari zalažu za njezino okončanje, duboko sam uvjeren da će trajati još dugo. Ovakvim trendom napretka, loše nam se piše. Takva situacija otvara vrata izlasku iz zemlje. Mislim da bih mogao živjeti u inozemstvu. Volim svoju ravnicu, svoj

»Tema zapošljavanja mladih i mogućnosti profesionalne karijere uvijek je aktualna i zato treba razgovarati i pisati o toj temi. Treba potaknuti ljude od moći i vlasti da se potrude svoju obvezu prema mladima i izvršiti. Prvi korak, po pitanju posla i općenito u životu, za mlade mora započeti netko stariji, roditelji, ali i ljudi koji profesionalno skrbe za društvo.

Tek poslije toga, moguće je da se mladi vremenom afirmiraju i dokažu svoje sposobnosti i radne sklonosti. Ako toga nema, mladi tapkaju u mjestu u godinama kada im je najvažnije potvrditi svoje samopouzdanje, sposobnosti i kreativne želje za radnim uspjesima. Što smo mi od toga osigurali našoj mladeži? Roditelji su degradirani, mnogi su bez posla, bez samopouzdanja i jedva preživljavaju. Plaćene vođe našega društva, razmišljaju, čini se, o svomu lansiranju u sfere velikog biznisa i sanjaju velike količine novca, te nemaju vremena baviti se mladima. Njihove plaće su u stvari korupcija, jer primaju plaću da ne rade ništa. Netko ih plaća i naređuje im da ne rade ništa. Njima dobro, a za mlade i ne mare. Puno toga bi se moralo promijeniti da bi se stvorili najminimalniji uvjeti kada bismo mogli reći našim mladima – ostanite kod kuće i ovdje ćete imati života. Sve dok se ne ostvare promjene mislim da nitko nema pravo davati primjedbu što mladi odlaze. Odlaze jer je očividno da u svom rodnom kraju ili gradu niti za trideset godina neće vladati standardi po kojima bi imali koliko-toliko sigurnosti za materijalni opstanak. Preporučujem mladima da traže posao u inozemstvu, jer tu kod kuće samo gube vrijeme i tapkaju u mjestu«, kaže na koncu razgovora Lazo Vojnić Hajduk.

Čini se da je pitanje ostanaka ili odlaska u inozemstvo pitanje koje sebi stalno postavljaju ljudi koji žive u našim krajevima kada razmišljaju o poslovnim karijerama, a neke od odgovora i odluka na to važno životno pitanje doznali smo iz razgovora s našim sugovornicima. Oni na različite načine pričaju o svojim profesionalnim karijerama, ali se slažu u jednom – od devedesetih godina materijalnu sigurnost i dobar životni standard treba tražiti daleko od kuće.

Zvonko Sarić

Novi bazen

Izgradnja kompleksa bazena »Dudova šuma« bit će obustavljena, a započet će izgradnja novog bazena na Prozivci. Ovo je najavio ministar životnog okoliša, rudarstva i prostornog planiranja dr. Oliver Dulić gostujući na lokalnoj televiziji Yu eco. Ministar Dulić je rekao kako gradnja bazena na Prozivci neće biti megalomanski projekt poput »Dudove šume« i da će za njegovu izgradnju trebati daleko manje novca.

Pet projekata za zaštitu okoliša

Gradonačelnik Subotice *Saša Vučinić* i direktorica Fonda za zaštitu životnog okoliša *Željka Jurakić* potpisali su 14. listopada ugovore o sufinanciranju pet projekata, čija je ukupna vrijednost oko 110 milijuna dinara. Riječ je o projektima rekultiviranju devastiranih i ozelenjavanju nekultiviranih površina na teritoriju grada, postavljanju podzemnih kontejnera, podizanju vjetrozaštitnih pojava, financiranju izrade projektne dokumentacije za izgradnju deponija za subotičku regiju i sufinanciranje izrade regionalnog plana upravljanja otpadom u Subotici.

Tavankutski festival voća

Manifestacija »Tavankutski festival voća« bit će održana sutra, 22. listopada. Početak programa predviđen je u 10 sati u OŠ »Matija Gubec«, gdje će biti održana predavanja u okviru IPA prekograničnog projekta APPLE.NET2. Predavači s novosadskog Poljoprivrednog fakulteta, departmana za voćarstvo, vinogradarstvo, hortikulturu i pejzažnu arhitekturu, prof. dr. *Zoran Keserović* i dr. *Nenad Magazin*, govorit će o iskustvima u kemijskom proučavanju jabuke i utjecaju prehrane jabuke na sposobnost čuvanja plodova. Govorit će i stručnjaci Poljoprivrednog instituta iz Osijeka, dipl. ing. *Tomislav Soldo* o utjecaju protugradnih mreža na kvalitetu plodova jabuke, a dipl. ing. *Krunoslav Dugalić* predstaviti će preliminarne rezultate istraživanja pogodnosti sorti jabuka u sustavu ekološke poljoprivrede. Programom manifestacije najavljen je revijalna izložba voća od 12 sati u prostorijama hladnjače ZZ »Vočko« (na putu između Donjeg i Gornjeg Tavankuta), a na istom mjestu od 15 sati kulturno-glazbeni program.

Svatko svoju notu bira

Subotički tamburaški orkestar organizira koncert pod nazivom »Svatko svoju notu bira«, koji će biti održan 27. listopada u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Početak je u 20 sati. Na koncertu će nastupiti Dječji subotički tamburaški orkestar, po prvi puta sudjeluje Subotički tamburaški kvartet, te veliki Subotički tamburaški orkestar (STO) s instrumentalnim programom i vokalnim solistima. Solisti na koncertu bit će: *Tamara Štricki*, *Antun Letić Nune*, *Marija Jaramazović*, *Antonija Piuković* i *Josip Franciškić*, a kao gosti nastupit će *Tomislav Vukov* na harmonici i *Branko Kutuzov* na bas primu. Aranžmane za sve pjesme uradili su članovi STO-a i njihovi bliski suradnici: *Marijana Crnković*, *Nela Skenderović*, *Marin Piuković*, *Dubravko Isakov Cicko* i *Ante Crnković*.

Ovakve jesenske koncerte STO organizira svake godine od svog osnutka, te na njima publici predstavi svoj cjelokupni godišnji rad.

Umjetnički voditelj STO-a *Stipan Jaramazović* osobito ističe prvi nastup Subotičkog tamburaškog kvarteta. »Osnovan je ove jeseni po uzoru na gudačke kvartete i predstavlja apsolutno novinu u tamburaškoj glazbi«, kaže Jaramazović. Tamburaški kvartet će izvesti dvije skladbe od kojih je jednu posebno za njih napisao *Zoran Mulić*, druga je »Igre iz Vranja«, a aranžmane su uradili *Dubravko Isakov* i *Stipan Jaramazović*. Ulaznice se mogu kupiti u knjižari Plato.

Nošnje bunjevačkih Hrvata na festivalu »Biserna grana« u Futogu

U organizaciji KIC-a »Mladost« iz Futoga, u tom je mjestu 15. listopada održan četvrti Festival nošnje, nakita i oglašnja »Biserna grana«. Cilj festivala je ukazati na značaj materijalnoga folklornog naslijeđa, predočiti stare tehnologije u izradi nošnji i potaknuti na očuvanje i prilagodbu tradicijskih formi nošnji u što većoj mjeri izvornim formama.

Na festivalu su sudjelovala kulturno-umjetnička društva iz Vojvodine, Srbije i gosti iz regije.

Ove su godine, na poziv organizatora, sudionici festivala bili i članovi obitelji *Piuković* iz Subotice – *Grgo*, *Ivan*, *Jelena* i *Antonija*, koji su prezentirali nošnje bunjevačkih Hrvata subotičkog kraja i fotomonografiju »Blago iz dolafa«, čiji je autor *Marinko Piuković*, također član obitelji.

Važan dio festivala činila su predavanja i radionice eminentnih predavača, s temama iz etnologije, etnografije i etnomuzikologije, kao i izložba koja prati edukativni dio festivala. U revijalnome dijelu programa sudionici su prikazali i predstavili narodne nošnje iz svojih krajeva uz nastupe folklornih skupina i renomiranih izvođača etno glazbe.

»Budući da ove godine slavimo 100 godina Dužijance, bila je iznimna prigoda predstaviti široj javnosti običaj Dužijance, uz već tradicionalno oblačenje bandaškoga para koji se nije mijenjao 100 godina«, kaže *Jelena Piuković* koja je posjetiteljima revije predstavljala bunjevačke nošnje.

U ulozi bandaša bio je *Ivan Ušumović*, u ulozi bandašice *Suzana Gagić*, a osim u svečanim »ruvima«, prikazana je i nošnja koju je bandaški par oblačio u kolu-igranki.

Pokrovitelj Festivala »Biserna grana« u Futogu je Skupština Grada Novog Sada, a manifestaciju je podržalo i Pokrajinsko tajništvo za kulturu.

D. B. P.

PODJELOM PAKETA HRANE OBILJEŽEN SVJETSKI DAN BORBE PROTIV SIROMAŠTVA

Socijalna zaštita čuva socijalni mir

U posljednje vrijeme imamo jako puno zahtjeva za obrocima u Narodnoj kuhinji, paketima i materijalnim osiguravanjem, i to se povećava drastično svake godine. Stoga govorimo kako socijalna zaštita drži socijalni mir u ovoj državi, jer bi ljudi bili gladni, kaže Milan Margaretić

U Subotici oko 6200 ljudi, odnosno 2571 obitelj, prima socijalnu pomoć jer ne ostvaruju nikakve prihode ili ostvaruju mjesečni prihod ispod 6552 dinara. Lokalna samouprava izdvojila je iz proračuna 3,75 milijuna dinara za pakete hrane namijene najsiromašnijim sugrađanima koji su podijeljeni ovoga tjedna, te je time istodobno obilježen 17. listopada, Svjetski dan borbe protiv siromaštva.

Pripravljeno je bilo 2004 paketa, s po 18,5 i 8 kilograma prehrambenih artikala, a namijenjeni su korisnicima novčane socijalne pomoći i socijalno ugroženim osobama.

POVEĆAN BROJ KORISNIKA MATERIJALNE POMOĆI

Direktor Centra za socijalni rad *Milutin Blažić* kaže kako se nakon usklađivanja s novim Zakonom o socijalnoj zaštiti, koji se primjenjuje od travnja, broj korisnika materijalne pomoći povećao za oko deset posto. Ukupan novčani iznos je veći za 40 posto jer Zakon predviđa veće iznose socijalne pomoći, primjerice za kućanstava u kojima su svi članovi nesposobni za rad ili za jednoroditeljske obitelji. Tako je sada prosječan iznos socijalne pomoći 8723 dinara. Osim toga, za tisuću sugrađana, koji su primatelji novčane socijalne pomoći ili su u stanju socijalne potrebe, svakodnevno se osigurava jedan kuhani obrok u Narodnoj kuhinji.

»U proračunu grada za Narodnu kuhinju je ove godine izdvojeno skoro 14 milijuna dinara, a osim toga imamo

donatore s područja Subotice, putem Crvenog križa Srbije, Vlada Srbije osigurava namirnice iz Robnih rezervi, a donatori su i velike kompanije s područja države. Ipak, vodeću

je u ovom trenutku skoro pedeset osoba na listi čekanja.

Zahtjeva za socijalnom pomoći je sve više, svake godine to pravo ostvari deset do 15 posto korisnika više, a među najugro-

ulogu u tome imaju izdvajanja iz gradskog proračuna», kaže *Mihalj Pece*, tajnik GO Crvenog križa ističući kako će osigurana sredstva i artikli omogućiti nesmetani rad Narodne kuhinje do kraja ove godine. Na pitanje zadovoljava li tisuću obroka dnevno realne potrebe, Pece kaže kako bi takvu ocjenu bolje mogao dati Statistički zavod, ali dodaje da

ženijma su osobe koje su ostale bez posla i više ne mogu naći uposlenje.

I MLADI TRAŽE POMOĆ

»U posljednje se vrijeme jako povećava broj ljudi s potrebama za materijalnim osiguravanjem obitelji. Uglavnom su to mladi neuposleni ljudi, koji su ostali bez posla i sada po novom Zakonu

ostvaruju pravo na pomoć, koja nije zanemariva, ali je vrlo komplicirano doći do nje. Primjerice, kako bi ostvarila to pravo osoba mora tužiti svoju djecu, ako su punoljetna, na što se ljudi jako teško odlučuju. U posljednje vrijeme imamo jako puno zahtjeva za obrocima u Narodnoj kuhinji, paketima i materijalnim osigura-

vanjem, i to se povećava drastično svake godine. Stoga govorimo da socijalna zaštita drži socijalni mir u ovoj državi, jer bi ljudi bili gladni», kaže *Milan Margaretić*, socijalni radnik u Centru za socijalni rad i predsjednik Sindikata uposlenih u socijalnoj zaštiti. On dodaje kako lokalna samouprava daje jednokratnu pomoć za dva do tri mjeseca, ali to je nekada kasno za korisnika kojemu je stvarno neophodna i hitna pomoć.

Prema podacima Ministarstva rada i socijalne politike 9,2 posto ljudi u Srbiji živi ispod granice siromaštva i taj postotak je u blagom porastu od 2008. godine. Najugroženiji u Srbiji su djeca do 14 godina i stariji u ruralnim područjima, višečlane obitelji, neuposleni, samohrani roditelji, kao i osobe s invaliditetom i obitelji u kojima oni žive.

S. Mamužić

Prosvjed uposlenika u socijalnoj zaštiti

Uposlenici u socijalnoj zaštiti najavili su masovni prosvjed ispred Vlade Srbije 20. listopada, a istoga dana članovi Samostalnog sindikata uposlenika u Centru za socijalni rad u Subotici započeli će štrajk uz osiguravanje minimuma procesa rada. Uposlenici u socijalnoj zaštiti zahtijevaju povećanje plaća koje nisu uvećane posljednje četiri godine, te isplatu jubilarnih nagrada. Traže i potpisivanje posebnog kolektivnog ugovora koji je Vlada već potpisala s uposlenicima u zdravstvu, kulturi i obrazovanju, a protiv se i namjerama nadležnog ministarstva da osnuje Komoru stručnih radnika bez prisustva sindikalnih predstavnika uposlenih u socijalnoj zaštiti. Najavljeno je da će štrajk trajati do ispunjenja zahtjeva.

PERO RIKIĆ, RAVNATELJ JKP SUBOTIČKA TOPLANA

Nova sezona grijanja počela je nešto ranije

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Cijena grijanja u Beogradu, s PDV-om, iznosi oko 88 dinara po četvornomu metru, u Novom Sadu je nešto manja od 82 dinara, dok je u Subotici osnova obračuna izmjerena utrošena energija, a sadašnja obračunska cijena kreće se oko 65 dinara, tvrdi Pero Rikić

Hladne listopadske noći su ohladile i subotičke domove, a nakon nekoliko dana smrzavanja JKP Subotička toplana stavila je u pogon sustav daljinskoga grijanja i radijatori su ponovno postali topli. Radost zbog toplih domova ubrzo će splasnuti nakon što nam stignu prvi računi, pa je početak nove sezone grijanja u Subotici prava prilika da ravnatelj JKP-a Subotička toplana, *Pero Rikić*, dobije riječ i pojasni nekoliko glavnih činjenica u vezi daljinskoga grijanja najvećega grada na sjeveru Bačke:

»Nova sezona grijanja u Subotici je počela nešto ranije, jer je nakon razdoblja iznimno visokih temperatura za ovo doba godine iznenada stigao veliki temperaturni pad i shodno gradskoj odluci koja propisuje uvjete za početak grijanja u domovima naših korisnika, sustav smo pokrenuli i prije 15. listopada, kako je to inače uobičajeno. Naglo zahlađenje ne odgovara niti nama, niti našim potrošačima, ali što je tu je, pa je grijna sezona započela 11. listopada.«

PRIPREME ZA SEZONU

»Tijekom proljeća i ljeta nastojimo obaviti potrebne radove u cilju poboljšanja funkcioniranja našeg sustava, te uraditi određene obvezne tehničke stvari propisane postojećim zakonskim regulativama (servisi na kotlovima, na mreži i podstanicama, potrebne rekonstrukcije i sl.).

U razdoblju između završetka prošle i početka nove sezone grijanja imali smo nekoliko većih zahvata na gradskim lokacijama, na Prozivci, u Kertvarošu, na Radijalnom putu, trgu kod Sinagoge, gdje su učinjeni radovi na obnovi magistralnih toplovodnih cijevi, što treba pridonijeti boljoj distribuciji prema korisnicima naših usluga.«

SUSTAV OBRAČUNA I NAPLATE

»Od sezone 2005/06., Subotica je prešla na sustav obračuna i naplate prema izmjerenoj, odnosno utrošenoj količini toplotne energije. Zbog toga je protekle grijne sezone provedena kompletna ugradnja kalorimetara u svim podstanicama u zgradama, tako da je predajno i mjerno mjesto podstanica u zgradi. Ona registrira koliko toplotne energije potroši pojedini stambeni ili poslovni objekt i na osnovu toga se radi raspodjela na pojedine jedinice u njemu (stanovi, posl. prostori i dr.). Raspodjela se obavlja po veličini, tj. četvornim metrima stambene jedinice (pripadajući postotak u odnosu na ukupnu masu – primjer: objekt ima 2.000 četvornih metara, a jedan stan u njemu ima 60 m²).«

DJELITELJ

»Zbog interesa pojedinih korisnika naših usluga u smjeru mogućnosti štednje korištenja toplinske energije u svojim stambenim ili

poslovnim objektima, te svjesnosti količine utrošene energije i prispjelih kasnijih troškova za namirenje obračunatog iznosa, bili smo u poziciji ponuditi dvije mogućnosti. Prva se odnosi na zgrade u kojima vertikalni toplotni vodovi prolaze kroz stanove i nemaju zasebni izvod i priključak, a druga je mogućnost primjena sustava alokacije uz ugradnju termostatskih ventila. Podešavanjem istih može se pojačati ili smanjiti potrošnja, a postavljeni alokator (djelitelj) registrira količinu utrošene toplinske energije na pojedinom radijatoru. Urađen je i pilot projekt, 2006. godine, u suradnji s Agencijom za energetska efikasnost, a ostvareni rezultati tijekom dvije godine bili su izvrsni, te se i danas u Ministarstvu energetike predstavljaju kao dobar pokazatelj kako bi ovakvi sustavi u budućnosti trebali funkcionirati. Nažalost, i ovaj sustav nailazi na probleme u funkcioniranju zbog određenih krajnosti koje se pojavljuju u njegovoj svakodnevnoj uporabi. On je, prije svega, namijenjen temperaturnom reguliranju radijatora i njihovom racionalnom korištenju, a ne potpunom isključenju što dovodi do poremećaja u cijeloj zgradi i korisnike koji se normalno, ili nešto jače, griju

dovodi u neravnomjernu situaciju. Čak smo 2010. godine modificirali sustav raspodjele i uveli 20 postotnu raspodjelu na sve stanove – bez obzira što pokazuju djelitelji, a preostalih 80 posto raspodjeljujemo prema očitavanjima s djelitelja. Sustav je dobar, izuzev kod ekstremnih odstupanja kada zbog stvaranja većih hladnijih tijela zakoni fizike počinju djelovati i stvarati neugodnosti, tj. veći račun potrošačima koji žele ravnomjerno grijati sve prostorije u svojim domovima. Trenutačno je oko 100 zgrada uključeno u alokatorski sustav samostalne mogućnosti upravljanja količinom utrošene toplotne energije, što iznosi oko 30 posto od ukupnoga broja od oko 10.000 korisnika naših usluga.«

INDIVIDUALNA ISKLJUČIVANJA SA SUSTAVA

»Ima takvih zahtjeva, ali to još uvijek nije poprimilo alarmantne razmjere jer se njihova ukupna brojka kreće negdje oko 100 korisnika, odnosno oko 1 posto potrošača koji ne žele koristiti naše usluge daljinskoga grijanja. Naravno, mi sve zahtjeve moramo klasificirati u odnosu na tehničke osobine pojedinih jedinica koje se žele isključiti jer

nije svejedno je li u pitanju individualni objekt (kuća) ili stan u zgradi koji se nalazi na zajedničkoj podstanici (mjerenju), gdje svako potencijalno isključenje može dovesti do poremećaja u kompletnome sustavu pojedine zgrade i do promjene u cjelokupnoj toplotnoj bilanci. Tako dolazi do situacija da takvi isključeni subjekti uzimaju, preko zidova i postojećih cijevi, dio toplinske energije koju drugi korisnici moraju platiti i što dovodi do njihova nezadovoljstva. Zbog toga smo u poziciji da u pojedinim slučajevima moramo zaštititi interese ostalih korisnika.«

CIJENA GRIJANJA

»Iako se često znaju uspoređivati cijene grijanja u pojedinim gradovima Srbije u pitanju su različiti parametri obračuna. Primjerice Beograd i Novi Sad još uvijek imaju obračun po starom sustavu, kakav je Subotica imala prije 2006. godine, na bazi paušala po četvornome metru. Cijena grijanja u Beogradu je, s PDV-om, oko 88 dinara po četvornomu metru, u Novom Sadu je oko 82 dinara, dok je u Subotici osnova obračuna izmjerena utrošena energija, a sadašnja obračunska cijena se kreće oko 65 dinara, uz primjenu postojećeg sustava potrošnje. Naravno, cijena grijanja umnogome ovisi o cijeni plina, glavnoga energenta koji pokreće sustav daljinskoga grijanja, a najavljeno je poskupljene plina za 15 posto od 1. studenoga, što bi prouzročilo povećanje cijene plina za 5 dinara po kubičnome metru. Kako mi imamo dvojne cijene, povećanje cijene plina dotiče samo varijabilni dio, udio plina i struje, dok se fiksni dio (ostali troškovi, remont, rekonstrukcije, radna snaga i dr.) može mijenjati samo u uvjetima moguće inflacije. Ukoliko dođe do poskupljenja cijene grijanja, ono bi moglo stupiti na snagu tek od 1. prosinca ove godine.«

BRANISLAV SKENDEROVIĆ, NEZADOVOLJNI KORISNIK KOJI SE ISKLJUČIO SA SUSTAVA DALJINSKOG GRIJANJA

Ne želimo više plaćati preskupo grijanje

No, nisu svi zadovoljni uslugama Subotičke toplane. Jedan od njih je *Branislav Skenderović*, stanar zgrade u Šumskoj 9 u Subotici:

»Dugogodišnji 'rat' koji smo vodili, skupa sa stanarima zgrade u Šumskoj 9 (Subotica, Radijalni put), na koncu je rezultirao zahtjevom za isključenjem četiri stana, u prvom ulazu ovoga stambenog objekta, sa sustava daljinskog grijanja Subotičke toplane. Naime, naši apeli da se razmotri sustav obračuna i cijena grijanja naših stanova dvije godine nisu dali apsolutno nikakvoga rezultata.«

NEUSLIŠENI APELI

»Toplana i njezini predstavnici stalno su se branili argumentima da je odluke donijela Skupština Općine Subotica i da oni protiv toga ne mogu ništa, iako su upravo oni predlagali svih spomenutih odluka i praktički ni na koji način nisu pokazali ozbiljnu namjeru da razmotre naš slučaj i pojasne zašto za grijanje jednoga stana od 60 četvornih metara, ukoliko želimo da bude topao i danju i noću, kako je to slučaj u većini stanova u ovome gradu, treba izdvojiti 12,13 ili čak 15.000 dinara. Kako naši apeli nisu urodili plodom moji susjedi i stanari našega ulaza krenuli su s isključenjem sa sustava daljinskoga grijanja. Ne zato da bi živjeli u hladnim prostorijama, nego da bi se grijali na drugi način, a prvi je izbor toplinske energije bio grijanje na struju. Možda će to u budućnosti biti solarni paneli na krovu naše zgrade ili toplotna crpka, što se razmatra u interesu cijele zgrade, ali ovakvo ponašanje Subotičke toplane ne želimo više tolerirati. Zbog toga smo se isključili sa sustava daljinskoga grijanja odvajanjem naših radijatora s vertikalne u našem ulazu. Dodatno smo uradili cjelokupan posao oko izolacije naših vanjskih zidova (demit fasada, izolacija prozora i vrata), pa su nam računi za utrošenu električnu energiju, koju koristimo za grijanje stanova, više nego upola manji nego što je bio račun za grijanje proteklih sezona. Također, želio bih istaknuti kako smo se mi (moja obitelj) još prošle zime počeli grijati isključivo na struju, koristeći minimalno toplinske resurse daljinskog grijanja i za to dobivali račune u iznosu od oko 5.000 dinara. To znači da bi naš stan bio vrlo hladan da nismo koristili alternativno rješenje zagrijavanja, a pritom plaćali ne baš mali iznos za minimalno korištenu toplinsku energiju.«

ISKLJUČENJE

»Nakon službenog upućivanja zahtjeva za isključenje sa sustava daljinskoga grijanja, pričekali smo završetak sezone grijanja i pozvali majstore da nam 'skinu' (odvoje) radijatore s vertikalne u zgradi. Toplanu smo obavijestili o našem postupku, oni su poslali povjerenstvo koje je ustanovilo činjenično stanje i sastavilo zapisnik koji smo potom potpisali i u konačnici to je to, iako je nakon toga Subotička toplana pokušala utjecati na nas i kućni savjet da se naša odluka promijeni i ostanemo i dalje korisnici njihovih usluga. Unatoč svemu, i dalje nisu htjeli korigirati svoj odnos prema nama i ispraviti brojne nelogičnosti koje postoje po pitanju obračuna. Najveća od njih je jamačno činjenica da mi, ako isključimo sve naše ventile i alokatori ne zabilježe niti jednu utrošenu jedinicu toplinske energije, trebamo Subotičkoj toplani, na ime fiksnog dijela, godišnje isplatiti oko 24.000 dinara, koliko nas koštaju hladni radijatori. Osnovni problem je što sustav obračuna koji Subotička toplana provodi ne može biti jednak za one koji plaćaju račune prema broju četvornih metara svojega stana i onih koji posjeduju alokatore na radijatorima, jer kod prvih postoji zajamčena potrošnja i ima logike da plaćaju tijekom cijele godine fiksni dio, dok kod nas, koji imamo ugrađene alokatore, ne postoji zajamčena potrošnja i apsurdno je da nam se unaprijed obračunava neka pretpostavljena potrošnja. Na koncu, moram kazati kako Subotička toplana krši brojne članke novousvojenog Zakona o zaštiti potrošača, uključujući neobavješćavanje, izostanak izmjene ugovora, skrivanje oblika jasnoće računa u mjesecu potrošnje, koji mogu biti i predmeti sudskih sporova.«

PROSLAVLJENA 20. OBLJETNICA ZAJEDNICE PROTJERANIH HRVATA IZ SRIJEMA, BAČKE I BANATA

Veliki mješoviti pjevački zbor izveo je himnu Zajednice »Vratit ću se zemljo«

Srijemci Hrvatskoj

Tijekom Domovinskog rata u Hrvatsku je prognano oko 40.000 Hrvata iz Srbije, a Zajednica je osnovana s temeljnim ciljem organiziranja raznih oblika pomoći protjeranim Hrvatima u tim najtežim trenucima svoje povijesti, ali i s namjerom očuvanja, promicanja, razvitka i unapređivanja tradicijske baštine Hrvata iz Srijema

Svečanim koncertom »Srijemci Hrvatskoj«, održanom u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog u Zagrebu, Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata obilježila je 16. listopada dvadesetu obljetnicu svoga postojanja.

Pokrovitelj koncerta bilo je Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, na čijem je čelu ministar i potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske mr. sc. Božidar Pankretić, a sudjelovala su kulturno-umjetnička društva iz istočnog i zapadnog Srijema, društva prognanih Srijemaca u Republici Hrvatskoj, kao i etablirana imena hrvatske tamburaške scene.

DEVET OGRANAKA

Koncert je u ime organizatora otvorio Mato Jurić, predsjednik Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, podsjetivši kako je ona osnovana 28. prosinca 1991. godine u glavnom gradu Hrvatske, kada su Hrvati iz Srijema, Bačke i Banata u velikom broju bili prisiljeni napustiti svoj zavičaj u kojem su stoljećima živjeli kao autohtono stanovništvo te svoje utočište pronaći u matičnoj državi Republici Hrvatskoj.

»Tijekom Domovinskog rata u Hrvatsku je prognano oko 40.000 Hrvata iz tih krajeva, a Zajednica je osnovana s temeljnim ciljem organiziranja raznih oblika pomoći protjeranim Hrvatima u tim najtežim trenucima svoje povijesti, ali i s namjerom očuvanja, promicanja, razvitka i unapređivanja tradicijske baštine Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, kao i čuvanja vlastitog kulturnog identiteta u širokoj lepezi bogatog mozaike hrvatske kulture«, rekao je predsjednik Jurić i dodao kako Zajednica djeluje kroz devet ogrankata diljem Hrvatske: Osijek, Požega, Virovitica, Koprivnica, Bjelovar, Rijeka, Poreč, Zadar i Zagreb, te devet zavičajnih klubova, koji su organizirani prema mjestu stanovanja iz kojih su se Hrvati doseljavali: Beška, Gibarac, Golubinci, Hrtkovci, Kukujevi, Nikinci, Slankamen, Petrovaradin i Srijemska Mitrovica.

U ime Grada Zagreba,

domaćina koncerta »Srijemci Hrvatskoj«, prisutne je pozdravio i zagrebački gradonačelnik Milan Bandić, dok je pokrovitelj koncerta ministar i potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske Božidar Pankretić zahvalio na ukazanoj časti i čestitao dvadesetu obljetnicu postojanja Zajednice.

»Znate, u ovo teško vrijeme, u danima koji nisu jednostavni ni laki, teško je naći takvu zajednicu kao što je vaša, gdje ima toliko topline, iskrenosti i srca, a koje krasi zajedništvo, evo, već 20 godina. Danas je, nažalost, rijetkost da se ljudi međusobno pomažu. Danas je takvo vrijeme da se mirno prolazi pokraj ljudi u teškoćama, ne pruža se lako ruka pomoći. Zato ste vi jedan veliki, dobar primjer za ono što smo svi mi u svojoj suštini – ljudi, a to znači da uvijek treba biti čovjek, da treba pomoći svakome kome je naša pomoć potrebna«, rekao je Pankretić i osvrnuo se na dvadeset godina posto-

Branko Uvodić i Mato Jurić

janja Zajednice. »Moja iskrena čestitka za sve ono što ste do sada učinili, na vašem upornom i plemenitom radu, jer samo toplinom vašeg srca mogli ste učiniti sve to što ste do sada napravili, a poglavito je hvale vrijedna činjenica da se držite međusobno na okupu i da se pomažete u dobru i zlu. Znam da nije bilo lako u tom teškom vremenu, a ne znam, pa čak ne mogu niti zamisliti kako je teško napustiti svoj topli dom, kako je teško bilo otići, pa makar i u svoju domovinu, među svoje sunarodnjake, ali ipak otići sa svojih višestoljetnih ognjišta. Kao što rekoh, mnogi od nas to ne mogu ni zamisliti, a vi ste to učinili i nama u domovini bili svijetli primjer kako treba biti jak u svome zajedništvu, cijelo vri-

HKPD »Matija Gubec« iz Rume

Folklorna skupina Zavičajne
udruge Kukujevci

jeme ostati zajedno i međusobno se pomagati», završio je Božidar Pankretić.

SVEČANI KONCERT

U prvom bloku svečanog koncerta »Srijemci Hrvatskoj«, koji je vodio *Branko Uvodić* i snimali Hrvatska televizija i

»Tomislav« iz Golubinaca i folklorna skupina Zavičajne udruge Gibarac iz Osijeka.

Drugi blok bio je rezerviran za tamburaške sastave u kojem su nastupili: »Suhopoljski tamburaši« iz Suhopolja, »Sremci« iz Berka, »Tamburaši za dušu« i *Marinko Blažinkov* iz tamburaškog sastava »Dike«. Slijedila

Banata »Vratit ću se zemljo«, koju je na stihove pjesnikinje *Ljubice Kolarić-Dumić* uglazbio maestro *Josip pl. degl' Ivellio*, a izveo ju je veliki zbor od 120 članova: Hrvatskog pjevačkog društva »Slavulj« iz Petrinje, Hrvatskog pjevačkog društva »Jeka« iz Samobora i Mješovitog pjevačkog zbora »Emil Cosetto« iz Zagreba, pod ravnanjem maestra *Josipa pl. degl' Ivellia*.

Obilježavajući svoju dvadesetu obljetnicu Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata cijelu je ovu godinu diljem Hrvatske organizirala brojne kulturne i sportske manifestacije, a neposredno je prije koncerta izdala i knjigu memoara pučkog pjesnika *Ivana Bonusa* »Moj voljeni i kićeni Srijeme« u kojoj je autor na 347 stranica stvorio djelo koje nadilazi njegov život i postaje zapis o stradanjima nedužnih Hrvata u Srijemu, njihovu progonu, prognaničkim traumama i nalaženju novih domova, ali i trajno svjedočanstvo o njihovom samoorganiziranju kroz Demokratski savez Hrvata u

Vojvodini, u Republici Srbiji, i Zajednicu protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata u Republici Hrvatskoj.

Naravno, središnji događaj obilježavanja dvadesete godišnjice postojanja bio je svečani koncert »Srijemci Hrvatskoj«, koji je pred dvije tisuće ljudi u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog još jednom pokazao kako su prognani Hrvati iz Srijema svojim dolaskom u Hrvatsku donijeli i svoju bogatu tradicijsku kulturu te svojim samoorganiziranjem sačuvali svaki djelić onog srijemskog folklornog tkiva u lepezi hrvatske kulture. Jer, duh naroda je neuništiv, može mu se oteći kuća i selo, ali ne i duša, a upravo je ta duša utemeljenjem Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata 28. prosinca 1991. godine udahnila novi život prognanim Srijemcima i postala simbolom njihovog zajedništva, kao dragocjenom odrednicom životnog puta u kojem su stoljećima, rame uz rame, stajali mnogi Srijemci sačuvavši svoj identitet od zaborava.

Zlatko Žužić

Filip Damjanović, vlč. Tomislav Radišić,
vlč. Marijan Đukić i vlč. Željko Tovilo

Hrvatski radio, nastupio je veliki tamburaški orkestar HKPD-a »Matija Gubec« iz Rume, folklorna skupina Zavičajne udruge Kukujevci iz Suhopolja, KUD »Julije Benešić« iz Iloka, tamburaški sastav HKPD-a

su vodeća imena hrvatske tamburaške scene: *Čiro Gašparac*, *Vera Svoboda* i *Krunoslav Kićo Slabinac*, a koncert je završen praizvedbom svečane pjesme (himne) Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i

Folklorna skupina Zavičajne
udruge Gibarac

21. listopada 2011.

U BAČKOM MONOŠTORU PROSLAVLJEN ZAVITNI DAN

Monoštorci su se zavjetovali da će svake godine 13. listopada, točno u podne, svetom misom zahvaljivati Bogu i Gospi za spasenje

tvrtku angažirala organizacija iz Konigsteina iz Njemačke, koja je u proteklim godinama pomogla projekte crkava na ovim prostorima, a ovaj su put snimali dokumentarac o mjestima Subotičke biskupije.

Ivan Cigić, vlasnik i producent ove tvrtke, za Hrvatsku riječ je kazao: »Organizacija 'Kirche in Not' u prošlim je godinama pomogla projekte nekoliko crkava u Bačkoj. U svrhu upoznavanja financijera sa životom lokalnog stanovništva potpomognutih crkava, angažirani smo za snimanje ovog dokumentarnog filma. Tromjesečne pripreme i petnaest dana snimanja rezultirat će filmom koji će biti prikazivan u dvanaestak zemalja, preveden na oko šest svjetskih jezika, u cilju što objektivnijeg prikaza i ocjene uratka. Prilikom snimanja obišli smo: Suboticu, Apatin, Sombor, Bač i sela koja pripadaju ovim općinama. Ugodno smo iznenađeni svime što smo vidjeli prilikom ovog obilaska, kraj nam nije nepoznat, ali smo prvi puta ovdje«, rekao je Ivan Cigić.

SEOSKA PROSLAVA

U subotu, od 18 sati, u sportskoj dvorani održana je i seoska proslava Zavitnog dana s bogatim kulturno-umjetničkim programom, nastupima domaćina – KUDH-a »Bodrog« i dječjom skupinom ovoga KUDH-a, kao i gostiju. Ovoga su puta gosti bili: HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora, KUD »Lemeš« iz Svetozara Miletića, KUD »Suza« i KUD iz Sonte, kao i predstavnici kulturno-umjetničkih društava iz okolice. Živopisnim je igrama proslavljen ovaj dan, a za sudionike i goste organizirana je i večera uz neizbježne tamburaše.

Iskrena zahvalnost Gospi

Zasnovan na čudesnom događaju, tijekom ratne 1944. godine, u Bačkom Monoštoru se tradicionalno 13. listopada svake godine od tada svečano slavi Zavitni dan. Utemeljen je za župnikovanja *Matiše Zvekanovića*, kada je u prijetećim ratnim okolnostima 1944. odlučeno da partizansko-rusko topništvo sravni Monoštor, kako bi se neprijateljskim trupama onemogućilo da se utabore u ovom mjestu. Zapovjedena je evakuacija sela, mještani su se skrivali po obližnjim salašima, a veliki broj starih i onih koji se nisu htjeli odvojiti od svojih imanja, ipak je ostao u selu.

Na poziv župnika svi su se seljani okupili u crkvi sv. Petra i Pavla. Župnik je zaiskao od Boga i Gospe pomoć za selo na koje se imalo sručiti veliko zlo. I župnik i seljani molili su Boga i Gospu tijekom cijele noći da ih poštedi velikog zla. Sutradan, molba im je uslišena: generali su ipak promijenili nakanu, partizansko-ruske snage nisu sravnile selo, a u znak zahvalnosti Monoštorci su se zavjetovali da će svake godine 13. listopada točno u podne svetom misom zahvaljivati Bogu i Gospi za spasenje. Od tada se u Monoštoru ne radi toga dana, a seljani se u župnoj crkvi okupljaju na misnom slav-

lju. Toga dana na balkone crkve (ovdje se balkoni zovu »tavani«) stavljaju se raznobojne šokačke »ponjave«, tj. tkanine – šokački ručni rad, kao spomen na one dane kada su vjernici zajedno sa župnikom *Matišom* proveli čitavu noć u molitvi, a na prozore crkve postavili su »ponjave« kako se ne bi izvana vidjelo svjetlo u crkvi, budući da su bili ratni dani kad je manje-više bilo zabranjeno okupljanje u kasne sate.

SVAKE GODINE 13. LISTOPADA

Od tada se zavjet ispunjava, pa je tako bilo i ove godine, u četvrtak, 13. listopada. Veliki broj vjernika iz sela, kao i gostiju iz drugih mjesta, prisustvovao je svečanoj svetoj misi. Za ovu se priliku oblače svečane nošnje, a u crkvi i stari i mladi, svi skupa pjevaju poznate pučke marijanske pjesme. Iako je bio radni dan, crkva je bila prepuna svijeta, što govori o iskrenom štovanju i zahvalnosti Gospi.

Glavni misnik i propovjednik bio je vlč. *Josip Vogrinc*, rodom iz Odžaka, na službi u subotičkoj katedrali sv. Terezije, koji je godinama bio župnik i u Njemačkoj. Osim njega, službu su suslavili i svećenici iz okol-

nih krajeva: Sombora, Kupusine, Telečke, kao i Monoštorac koji ne propušta ovaj značajni događaj – vlč. *Marko Forgić*, trenutačno odgojitelj u sjemeništu u Subotici. U propovijedi su vjernici ohrabreni i dalje iskazivati zahvalnost Gospi i čuvati svoju vjeru.

Povodom ove svečanosti, monoštorski župnik vlč. *Goran Vilov* rekao je:

»Drago mi je što još uvijek postoji ovakva svijest među vjernicima, da na ovaj dan ostavljaju sve svoje poslove i dolaze u crkvu na svetu misu, proslaviti Zavitni dan. Ove je godine proslavljen 67. puta i nadam se da će se ova tradicija nastaviti. Kao i svake godine, i ove imamo mnoštvo gostiju, osim svećenika tu su i vjernici koji dolaze iz okolnih mjesta zajedno s Monoštorcima zahvaliti Gospi što je sačuvala njihovo selo«, kazao je vlč. Goran Vilov.

GOSTI IZ ŠIROKOG BRIJEGA

Među gostima toga je dana u Monoštoru bila i ekipa iz producenatske kuće MC Media iz Širokog Brijega, čiji su članovi kamerama zabilježili Zavitni dan u crkvi, a obišli su i značajne lokalitete u okruženju. Ovu je

Budući da je organizator ovog dijela proslave Zavitnog dana KUDH, njegov je predsjednik *Željko Šeremešić* povodom održane manifestacije rekao:

»Učinili smo napor da 13. listopada, nakon misnog slavlja, obilježimo i kroz plesove, pje-

Subotici, Hrvatskog nacionalnog vijeća, Grada Sombora i lokalnih poduzetnika, koji su na svoj način potpomogli organizaciju proslave. Drago mi je da i danas živi tradicija obilježavanja ovog dana i da Monoštorci nisu zaboravili zavjet koji je dan Gospi u

ČUVANJE TRADICIJE

Svečanosti je nazočio i *Mata Matarić*, predsjednik podružnice DSHV-a Sombor, dopredsjednik stranke, vijećnik u Skupštini Sombora i član Gradskoga vijeća, kao i predsjednik HKUD-a

je da ona prva strada u besparici. Zato smatram da događaje kao što je Zavitni dan, u općoj poplavi izmišljenih 'tradicionalnih' manifestacija, treba favorizirati. Značajnu ulogu u potpori tome imaju Hrvatsko nacionalno vijeće, Demokratski savez Hrvata

sme, veselje, zajedništvo i druženje ljudi koji žive oko Dunava, a spaja ih, pokraj ove rijeke, i slična tradicija i običaji. Ugostili smo svoje drage prijatelje, kako izvođače, tako i uzvanike i novinare, uz pomoć Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu, Generalnog konzulata RH u

trenucima kada je bilo najteže, a truditi ćemo se svojim doprinosom očuvati ovu tradiciju i uključivanjem što većeg broja mladih u aktivnosti KUDH-a svim snagama raditi na što boljem očuvanju kulture i tradicije Monoštora i Šokaca.«

Sjećanje na nemoć i strah

Među uzvanicima nazočnim na proslavi, izdvajalo se i jedno lice obasjano specifičnim sjajem. To je lice jedne bake, *Mande Pejak*, koja nam je rekla kako je presretna što je i danas ovdje, prisutna ovome slavlju i zahvalna Gospi što je sačuvala njezino selo, jer se sjeća dobro te 1944., kada je kao trinaestogodišnja djevojčica, skupa sa sестrom, majkom i još puno djece i njihovim roditeljima, drhtala od straha i hladnoće, skrivena u štali na jednom salašu. Iako je bila mala, sjeća se nemoći i straha, ali i radosti kada je selo ostalo ipak čitavo. Kaže: »Ne znam na koji se način to dogodilo, ali i danas zahvaljujem dragoj Gospi što nas je spasila, jer vjerujem da je ona ta koja nije dala da naše selo bude uništeno.«

»Vladimir Nazor« iz Sombora. Za ovu nam je prigodu rekao:

»Jako poštujem tradiciju i mislim da je Monoštor na dobrom putu da je i očuva. Naime, bojim se da će za desetak godina sela ostati bez gospodarstva i egzistencije i biti prepuštena surovoj privatizaciji, koja ne poštuje interese sela. Očigledno je da su ranije kolektivi imali većeg sluha za kulturu, a poznato

u Vojvodini i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, koji trebaju pomagati i preferirati ovakve događaje, koji čuvaju jednu dugu tradiciju. Kao predsjednik HKUD-a 'Vladimir Nazor', zadovoljan sam kada možemo prikazati bunjevačke plesove, pa smo se s radošću odazvali pozivu za sudjelovanje na današnjoj proslavi.«

Zdenka Mitić

»GARAVUŠE« U BAČKOM MONOŠTOR

Video spot u etno kući

Nakon odlične suradnje i prelijepoga nastupa popraćenoga gromoglasnim pljeskom oduševljene publike na »Bodrog festu«, djevojke iz tamburaškoga sastava »Garavuše« nedavno su snimile i svoj, drugi po redu, video spot, upravo u Monošturu.

TS »Garavuše« osim u Hrvatskoj često nastupaju i u Vojvodini, pa su svirale i na »Tamburica festu« u Deronjama na kojemu su i upoznale Monoštorce. Kao rezultat toga susreta dogovoren je nastup na ovogodišnjem »Bodrog festu« u Monošturu. Organizatori festivala su ostali u kontaktu s djevojkama pa je došlo do prijedloga da se upravo u Monošturu snimi video spot za pjesmu »Nema više baraba«, budući da je ovo selo zbog živopisne prirode, prelijepih etno kuća i nošnji, vrlo pogodno za ambijent ovakvoga spota.

Snimanje je organizirano u subotu, 8. listopada, uz sudjelovanje desetak mještana kojima su podijeljene uloge u spotu. Snimanje je potrajalo cijeli dan, što nije mnogo za jedan ovakav uradak, ali je podrazumijevalo puno rada i strpljenja iako su svi sudionici sa snimanja ponijeli samo pozitivne dojmove. Redatelj uratka je *Dušan Jović*, a fotografiju i montažu potpisuje *Đorđe Arambašić*.

Spot je sniman u etno kući »Mali Bodrog«, koja je na pravi način dočarala duh stare šokačke kuće, a akteri snimanja su se kroz rad i lijepo družili.

Premijera i promocija spota predviđeni su za Martinje, 5. i 6. studenoga, na svečanosti u Kutjevu uz nazočnost svih sudionika snimanja.

Zdenka Mitić

Uvijek suvremen

A. G. Matoš

Kazališna radionica »Gustl« iz Zagreba izvela je u nedjelju, 16. listopada, u Hrvatskom domu u Somboru predstavu »Gustl salon«, koja je svoju praizvedbu imala početkom svibnja 1994. godine. Oduševljen radom i životom *Antuna Gustava Matoša*, protagonista, redatelj i dramaturg ovog kazališnog remek-djela *Damir Šaban* istraživao je Matošev rad, te je nakon četiri godine nastao izvorni tekst za ovu predstavu koji je bio dvostruko dulji od današnjeg, jer kako kaže sam Šaban, »bilo je teško misli, zapise i život ovog velikana zbiti u sat i pol predstave«. Komad je nastao na osnovi Matoševih pjesama, pisama, eseja, putopisa i kritika, a život ovog buntovnog pisca prikazan je putovanjima od Beograda, Ženeve, Pariza, Maroka do Egipta.

»Kako sam prije 'Gustl salona' već glumio Matoša u jednoj predstavi, njegov me je život privukao i počeo sam

ga proučavati. Želio sam nešto napraviti, ali kako sam radio u Beogradu i Subotici, mislio sam da nije vrijeme da se nešto napravi, jer je došao rat. U jednom sam trenu osjetio kako možda nije vrijeme oko mene, ali meni je bilo vrijeme i ja sam to želio napraviti.«

Na sceni je stalno, pokraj glavnog protagonista, i legenda novog vala *Davorin Bogović*. On je zadužen za glazbu i u predstavi svira gitaru, harmoniku, tamburu, frulu, bubanj i zvečke, dok je Šaban zadužen za violončelo, koje je bilo Matoševo glazbalo s kojim je zarađivao kruh, ali i koje je zbog kruha morao prodati i docnije isplakati u svojim pjesmama. Damira Šabana pitamo kako je došlo do suradnje s Bogovićem.

»Želio sam nekoga s rokerskim backgroundom, jer i sam je Matoš bio buntovnik, moglo bi se reći roker za svoje vrijeme, i već sam imao drugu osobu u planu. Davorin mi je, kako smo mi bratići, došao slu-

čajno doma i rekao sam mu svoju zamisao, ali tu je postojao problem, jer u predstavi treba, između ostalih glazbala, svirati i harmoniku. Davorin je rekao kako nema nikakvih problema, jer je on u nižoj glazbenoj već svirao harmoniku i tako smo, eto, napravili predstavu koja sad već živi jako dugo«, kaže Damir Šaban.

Antun Gustav Matoš, kao začetnik hrvatske moderne i danas je aktualan, zanimljiv i intrigantan pisac, koji je još u svoje vrijeme govorio o europsjstvu, umjetnosti, egzistenciji, tako da je ovdje Matoš

lik blizak publici, gotovo bi se moglo reći »naš suvremenik«. Puno njegovih izjava u predstavi ima težinu suvremenosti, pa tako i izjava o Europi kojoj somborska publika nije mogla odoljeti, te ju je nagradila pljeskom: »Današnja Europa uništava sve vjere, osim religije novca«.

Glumci su nam nakon predstave rekli kako imaju izvanredne dojmove što se tiče somborske publike, koja je s punom pažnjom pratila svaki detalj, te da su jednostavno uživali na sceni.

Z. Gorjanac

KLUB LJUBITELJA BILJAKA »ZA SREĆU VEĆU« OBNOVIO »DIVOJAČKI VAŠAR«

Stari običaj za nove naraštaje

Tradicionalni običaj somborskih bunjevačkih Hrvata »Divojački vašar«, koji se obično organizirao na blagdan ili oko blagdana Svetoga Franje, obnovljen je zahvaljujući Klubu ljubitelja biljaka »Za sreću veću«, koji djeluje pri HKUD-u »Vladimir Nazor« iz Sombora. Protekle se nedjelje u Hrvatskom domu okupilo mnoštvo ljudi svih uzrasta, oni stariji prisjetili su se svoje mladosti, dok su

mladi imali prigodu vidjeti na koje su se načine nekada zabavljali njihovi roditelji, bake i djedovi, iako, doduše, u nešto drugačijem i suvremenijem ozračju.

»Divojački vašar je lijep običaj koji je vremenom zaboravljen«, kaže predsjednica Kluba ljubitelja biljaka Klara Šolaja-Karas. »Nekada su se na vašaru okupljale sve generacije iz jedne kuće, bila je to klasična igranka. Majke i

mame su sjedile sa strane, a mladi su plesali. Djeca su se ugledala na starije djevojke i momke, pa su i ona na ovakvim igrankama učila svoje prve plesne korake.«

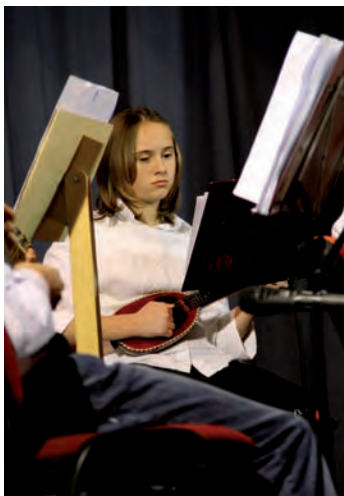
Neobičan naziv ovaj je običaj, kaže nam Klara Šolaja-Karas, dobio zbog prvih ljubavi koje su se rađale upravo na ovakvim okupljanjima.

»Na igrankama se, kako se to nekada znalo reći, 'meldovalo', odnosno biralo, gleda-

21. listopada 2011.

GODIŠNJI KONCERT TAMBURAŠKOG ORKESTRA HKPD-A »MATIJA GUBEC«

Zasvirali tavankutski tamburaši

Godišnji koncert Tamburaškog orkestra Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« iz Tavankuta okupio je u nedjelju, 16. listopada, ljubitelje tamburaške glazbe u mjesnom Domu kulture. Publici se tom prigodom, po prvi puta, predstavio Dječji orkestar ovoga društva, kojega čini šesnaestoro djece osnovnoškolske dobi, te reprezentativni Gupčev orkestar, izvođeći instrumentalne i vokalne

no-instrumentalne tamburaške skladbe.

Na repertoaru su se našle pjesme poznatih vojvodanskih i hrvatskih izvođača, poput Zvonka Bogdana, Doris Dragović, Garavog sokaka, kao i skladbe s Festivala bunjevački pisama, te instrumentali dobro poznatih narodnih plesova.

Dobroj atmosferi na koncertu svakako su pridonijele i Gupčeve »vokalne snage«, a to su *Boris Godar* i troje vokalnih solista iz obitelji *Vojnić-*

Mijatov: Martin, Bernadica i Veronika, koji su sada već poznati publici po sudjelovanju na Festivalu bunjevačkih pisama, te na ostalim događajima vezanim uz tamburašku glazbu.

Orkestri su nastupili pod ravnanjem prof. *Vojislava Temunovića*, koji je od ove godine umjetnički voditelj Tamburaške sekcije HKPD-a »Matija Gubec«. On ističe da je zadovoljan radom sekcije koja trenutačno broji oko tridesetoro djece i šest odraslih članova:

»Probe orkestra održavaju se jedanput tjedno, dok smo se za pripremu ovoga koncerta sastajali i do tri puta tjedno. Imamo odgovarajuće prostorije za rad, a djeca vole dolaziti i vježbati svirati, što je i temeljni preduvjet za kvalitetan rad orkestra. Imamo nekoliko novih polaznika koji žele učiti svirati tamburu, te će tako vremenom vjerojatno doći i do proširenja Dječjeg orkestra«, naveo je Vojislav Temunović.

Marija Matković

lo. Tu su započinjane prave ljubavi koje su ponekad znale napraviti i velike probleme svim ukućanima, jer su cure znale 'uskakati', odlaziti kod momaka prije udaje, jer nisu mogle dočekati njihovo vrieme.«

Nazočni su na obnovljenom običaju »Divojačkog vašara« pjevali i plesali uz

tamburaše, a na video bimu cijelu su se večer smjenjivale fotografije sa sajmovi i festi-

vala na kojima su sudjelovali članovi Kluba ljubitelja biljaka. Članice Kluba su s puno ukusa, prigodom svečanosti, uredile veliku dvoranu Hrvatskoga doma cvjetnim aranžmanima i plodovima jeseni, što je odisalo osobitim ugodajem.

Klara Šolaja-Karas, vidno zadovoljna prvim obnovljenim »Divojačkim vašarom«, kaže da bi trebalo više angažirati mlade ljude koji bi dolazili na ovakva okupljanja i u njima pronašli nove vrijednosti koje će ih obogatiti, a težnja je njihova Kluba da se u budućnosti ova priredba održi nekoliko puta godišnje, što će ovisiti i o zainteresiranosti mladih.

Zlatko Gorjanac

Aktivnosti govore o radu

Na otvorenju »Divojačkog vašara« predsjednica je Kluba ljubitelja biljaka Klara Šolaja-Karas upoznala nazočne s aktivnostima ove relativno mlade sekcije HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora.

»Od aktivnosti našega Kluba istaknula bih kako smo u više navrata organizirali besplatnu razmjenu biljaka, priredili uskršnje izložbe u prostorijama udruge, sudjelovali na Pokrajinskoj izložbi stvaralaštva seoskih žena u Somboru, svoje rukotvorine pokazali na Uskršnom sajmu ručnih radova i etno hrane grada Sombora, a naš je štand bio zapažen i po originalnosti na Prvom festivalu cvijeća organiziranom ove godine u našem gradu. Dva smo puta posjetili Botanički vrt i Međunarodnu vrtnu izložbu 'Floraart' na jezeru Bundeck u Zagrebu, posjetili smo Sajam cvijeća u Vukovaru, Sajam hortikulture u Novom Sadu, a nedavno i Međunarodni sajam cvijeća u Budimpešti. Kruna naših aktivnosti je 'Divojački vašar' – naša završna priredba, u želji da obnovimo ovu tradicionalnu manifestaciju, igranku i druženje.«

21. listopada 2011.

Lijepa Somborka u Osijeku

Niti jednoga trenutka ne dvojim da je dobro što smo se preselili

Vrijeme opet prakticira svoju čud, do jučer smo se žalili na toplo, a danas nam je već hladno. I dok s ulice ulazim u Interspar, tražeći zaštitu u temperiranom prostoru, obilazim trgovinu i okolne butike da dobijem na vremenu. Dosta posjetitelja, jedni kupuju, drugi zagledaju, a treći, poput mene, ubijaju vrijeme.

Upoznali smo se sasvim slučajno. Svrćući u butike privukao me tuđi razgovor. Nerado prisluškujem, ali govor mi zapinje za uho. Vi niste odavde? Kako znate? I tako je počeo 'divan', odao nas je

otegnuti govor, vojvođanski, šokački.

»Ja sam *Renata Siladev*, rođena u Somboru prije tridesetak godina, od čega već polovicu provodim u Višnjevcu, bolje rečeno u Osijeku. Tu sam završila srednju školu, fakultet i stekla diplomu dipl. pravnice, zaposlila se, pa se i zaljubila. U Osijek, ali i jednog zgodnog Osječanina«, predstavila se Renata.

SELIMO SE

Prezime me nekako vuklo na Sontu. Dobro, složila se Renata, jer tata *Mata* je rođen

u Sonti, a mama *Ankica* je Somborka. Provodila je divno djetinjstvo u Somboru i kada je već bila srednjoškolka, jednoga dana, tata i mama saopćili su njoj i bratu odluku da se sele u Hrvatsku. Bilo je to ludo vrijeme, sredinom 90-ih, ne može se reći da je bilo fizičke privole, ali nevolja se osjetila u zraku. Prozivalo se po nacionalnoj osnovi, prebrajala se krvna zrnca, a kako je još uvijek bila na djelu selidba zamjenom kuća, tata je našao prigodnu u Višnjevcu. Tata se zaposlio u Autoslavoniji, mama je otvorila frizerski salon, a ona i brat nastavili su školovanje, ona u trećem razredu srednje, a brat u trećem osnovne. Danas je brat *Goran* svoj čovjek i radi u struci, a ona čini sve da se uposli u svojoj struci.

»Da se razumijemo, i danas se rado sjećam Sombora i uvijek mi je drago kada pređem Dunav i prošećem poznatim ulicama, ali niti jednoga trenutka ne dvojim da je dobro što smo se preselili. Imam dojam da smo se snašli, roditelji su danas u zasluženju mirovini, a ja i brat smo na pragu da gradimo vlastite obitelji. Da se pohvalim, uskoro se udajem, vrlo uskoro. Ovdje radim i imamo svoju kunu, imam i nove prijatelje, ali nastojim naći posao u struci. Svakodnevno tražim mogućnost da negdje stažiram, da odradim pripravnički, to mi je uvjet da položim pravosudni ispit, jer bez toga sam u struci ništa. Iskreno vjerujem da ću i uspjeti i tako društvu vratiti dug i biti u prigodi primijeniti svoju naobrazbu«, kaže Renata.

POZNAJEM TE PO GOVORU

Kaže kako susreće mnoge Vojvođane, obično ih odmah prepozna po govoru i onda u šali zaključuje da ih je malo, ali su dobro raspoređeni. Ali, više prijatelja danas ima među starijima iz Višnjevca i Osijeka, vrijeme čini svoje. Bavila se rukometom u Somboru, danas za to nema

vremena, jer kada radiš kod privatnika vremena je malo. Voli putovanja, bila je u Italiji, Francuskoj i Španjolskoj na maturalcu, a ode do sestričnice u Austriju i kod rođaka u Njemačku. Mađarsku i Vojvodinu i ne računa, jezik zna - ta odrastala je na ekavici. Zato danas, kada se nađe u Somboru i u starom društvu, uživa u prepoznatljivom okruženju i poznatom jeziku.

Dečko *Loris*, Osječanin po rođenju, također voli s njom ići u Sombor i ugodno mu je u društvu ili kod njezinih rođaka, a zadovoljan je i mentalitetom ljudi - prostodušni, jednostavni i neopterećeni, pa je i komunikacija tečna i lako prihvatljiva, posebice kada posjete tetu i tetka na salašu u Bukovcu ili kada s prijateljima odu na 'cugu'. Da, zadržala je staro prijateljstvo, posebice sa *Zvezdanom Simić* s kojom je od prvog osnovne, pa se zadržalo i nakon preseljenja u Osijek. Ona odlazi k njoj, Zvezdana dolazi u Osijek, i to traje već 25 godina. Obiteljski idu za Sve svete, jer baka i djed su tamo pokopani, idu tetku na slavu i ponekad za Uskrs ili Božić.

»Sombor mi je još uvijek u lijepom sjećanju pa mi je i danas, kada dođem, vrlo drag. Jedno je vrijeme djelovao malo oronulo, ali u posljednje vrijeme dotjeruje se. Županija, centar, poznate ulice, baš lijepo djeluju. Idem i do Subotice, i ona mi sad djeluje dotjerano, bili smo prije mjesec, dva... Ali, Novi Sad mi je poseban, njegovi trgovi, secesijske zgrade u centru, parkovi, nezaboravni Štrand i Petrovaradinska tvrđava...«, rekla nam je Renata.

Na kraju, Renata je rekla kako se udaje, vrlo skoro, već u subotu 5. studenoga, pa će brakom biti ovjenčana veza koja traje već desetak godina. Živjet će kod njega u Osijeku i nada se da će uskoro ostvariti i drugu želju, da radi u struci. Pridružujemo se njezinim željama i od srca čestitamo udaju. Živjeli!

Slavko Žebić

SLASTIČARI GOJKO I VLADIMIR ZELJKO

Cijeli svoj radni vijek *Gojko Zeljko* iz Sombora proveo je u ugostiteljstvu, a najviše u slastičarstvu. Možda je čak i malo reći cijeli radni vijek, jer Gojko Zeljko vrijedan je i danas kada je već 20 godina u mirovini, kada sa sinom i kćeri pravi razne slastice koje je isprobao gotovo cijeli Sombor.

Njihova slastičarna »Gojko« jedna je od najpoznatijih u Somboru, a o kvaliteti govore brojne nagrade i priznanja. Za dugi opstanak ove »slatke kuće« zaslužni su rad i iskustvo obitelji Zeljko, napose Gojka koji je iskustvo stjecao kao šef dvorana hotela u Dubrovniku, Mostaru i Herceg Novom, a vodio je i bezdansku veliku čardu od njezinoga osnutka punih 11 godina. Oduvijek je bio aktivan u hrvatskoj manjinskoj zajednici, a niti jedna svečanost ni danas ne može proći bez njegova sponzorstva – torti, kolača i sladoleda.

PAD STANDARDA – LUKSUZ U SLASTIČARNI

Nakon stečenih iskustava po hotelima, restoranima i čardama, Gojko Zeljko se u području slastičarstva doškolovao u Splitu, a u svojoj kući u Somboru je napravio lokal za slastičarnu koja je otvorena 1980. godine. Pokraj obitelji, angažirao je i dva vrhunska majstora, a posao se polako, ali sigurno razvijao. Danas je međutim standard opao, pa samim tim i manje ljudi dolazi »luksuzirati se« u Gojkovu slastičarnu.

»Ljudi su prije bili raspoloženiji jer su bolje živjeli, a i za ovaj dio, koji danas mnogima predstavlja luksuz, imali su novca. Dogodi se često da majka ili baka prolaze s djetetom i čujem kako dijete plače jer hoće sladoled, a tužno je da im to mama ili baka ne mogu priuštiti. Više sam puta istrčavao na ulicu vidjeti je li dijete palo pa se ozlijedilo

Slastica nikad dosta

Gojko Zeljko i torta

Dostupnost podataka na internetu i informacija sa svih strana podižu kvalitetu slastičarstva na novu razinu. Puno je žena koje rade slastice i koje su se izvještile u tome što rade, pa možemo reći kako su mnoge dostigle profesionalnu razinu, što je dokaz da je slastičarstvo danas prilično uznapredovalo, tvrdi Vladimir Zeljko, slastičar iz Sombora

kada toliko plače, no vidim da je uzrok plača nešto drugo i naravno tada mu darujem sladoled. Događalo se da troje djece dođe, od kojih dvoje ima novac za sladoled, a treće nema. Jednostavno ne mogu ostaviti ovo treće da gleda kako njegovi prijatelji jedu sladoled. Toga je danas sve više, druga su vremena, standard je pao, a obiteljski proračun je dobro skresan«, kaže Gojko Zeljko.

KULTURA SLASTIČARSTVA

Sin *Vladimir* nastavio je očevim stopama. U Somboru je završio srednju školu, gdje je izučavao kuharski zanat, a potom se specijalizirao za slastičarstvo. Praksu je imao u hotelu »Moskva« u Beogradu, koji je najjeminentnija kuća u Srbiji, što se tiče ovoga ugo-

stiteljskoga područja tako da je Vladimir, pokraj naslijeđenoga iskustva, stekao potpunu nabrazbu u slastičarstvu.

»Slastičarstvo je danas otišlo u neke druge vode. Dostupnost podataka na internetu i informacija sa svih strana podižu kvalitetu slastičarstva na višu razinu. Puno je žena koje rade slastice i koje su se izvještile u tomu što rade pa možemo reći kako su mnoge dostigle profesionalnu razinu, što je dokaz da je slastičarstvo danas poprilično uznapredovalo«, tvrdi Vladimir Zeljko.

U našem narodu sve vidljivija postaje tradicija slastičarstva, te se određeni običaji prigodom svadbi, rođenja, krstitki i drugih svečanosti i danas njeuguju.

»Najveća torta koju smo radili težila je 35 kilograma, ali sada nema velike potražnje za

tolikim tortama. Za vjenčanja se uglavnom traže standardne torte od dvadesetak kilograma, jer običaj je našega naroda da u svatove ponese torte i kolače, kao dar koji će potpomoći veselje. Toga bude dosta, tako da nema potrebe za velikim tortama. Kod nas je takva kultura, dok je u drugim zemljama, primjerice u Americi, jedna torta dovoljna za cijele svatove«, kaže Vladimir.

ZIMSKI SLADOLED

Kultura, tradicija, običaji i navike različiti su od zemlje do zemlje, od naroda do naroda. Tako se kod nas sladoled jede uglavnom ljeti, dok se u nekim zemljama sasvim normalno konzumira cijele godine, u što se svojim očima uvjerio Vladimir Zeljko.

»Naša slastičarna s jesenskim periodom završava proizvodnju sladoleda, jer ne radimo industrijsku proizvodnju već tradicionalnu, na bazi mlijeka, jaja i šećera. U tom sladoledu nema konzervansa niti kojekakvih aditiva, a kao takav je kratkoga vijeka te mora imati frekvenciju, odnosno potrošnju. Kod nas ljudi nemaju naviku jedenja sladoleda u hladnijem razdoblju, za razliku od drugih zemalja. Kada sam u veljači bio u Njemačkoj, vidio sam ljude kako sjede vani i jedu sladoled, dok na stolicima stoje deke kojima mogu prekriti noge jer je hladno.«

Najbolji je onaj posao koji se iskreno voli, a samim tim vole se i rezultati, odnosno proizvodi toga posla. Imali smo osjećaj, razgovarajući s Gojkom i Vladimirom Zeljkom, da im je šećera i slastica preko glave te da uopće ne jedu kolače. No, prevarili smo se. Vladimir kaže da jako voli krempitu, kremaste kolače i slatku kavu, a Gojko, sa svojih 76 godina, zbog zdravstvenoga stanja izbjegava konzumaciju slastica, ali ih vrlo rado degustira.

Zlatko Gorjanac

SUBOTICA KOJA NESTAJE

Kuća Ive Pertića – Somborski put 18

Piše: dr. Viktorija Aladžić

Prilikom naseljavanja Subotice, nakon povlačenja Turaka s ovih prostora početkom XVIII. stoljeća, stanovništvo određenih nacionalnosti naseljavalo je određene dijelove budućeg gradskog teritorija, ne miješajući se sa stanovništvom drugih nacionalnosti. Kada je grad kasnije podijeljen na osam kvartova, ova se segregacija stanovništva mogla i teritorijalno definirati. Nakon rekonstrukcije katastarske karte grada iz 1838. godine je moguće dokumentirati prvotnu teritorijalnu rasprostranjenost određene nacionalnosti na teritoriju grada, pa su neki kvartovi postali poznati po tome da su bili izrazito bunjevački, odnosno hrvatski, srpski ili mađarski.

PETI KVART

»Peti kvart« obuhvaća teritorij između Karađorđevog puta, Mičurinove, Metohijske ulice i Somborskog puta.

Parcela broj 4, u »Petom kvartu«, o kojoj je ovdje riječ, bila je 1838. godine u vlasništvu udovice *Stanka Stipića* na njoj se već nalazila građanska kuća »L« osnove. Sljedeći vlasnik kuće, koji je poznat, jest *Ivo Pertić*, koji je 1875. godine predao molbu za dobivanje građevinske dozvole kako bi na praznome placu podigao kuću pokrivenu šindrom. Budući da je 1878. godine izvršen novi katastarski premjer grada jasno

se može vidjeti kako je tada izgledala njegova parcela. U prednjem dijelu, na regulacijskoj liniji ulice, nalazila se spomenuta kuća »L« osnove koja je bila izgrađena još prije 1838. godine, a iza nje, uz parcelu susjeda, manja kuća koja je vjerojatno bila tradicionalna seoska trodijelna kuća u kojoj su se nalazile dvije sobe i kuhinja s otvorenim dimnjakom između. Sjeverni dio parcele bio je pregrađen pomoćnim objektom u cijeloj svojoj širini. Pomoćni je objekt zasigurno imao staju, kolnicu, perionicu rublja, šupu za drva, dok se iza pomoćnog objekta nalazio vrt. Budući da uz molbu za dobivanje građevinske dozvole iz 1875. godine nije sačuvan projekt, može se samo pretpostaviti kako je molba bila podnesena za izgradnju manje kuće, koja 1878. godine već postoji na parceli.

Dvadeset godina kasnije *Ivo Pertić* predao je molbu da na mjestu stare kuće, »L« osnove, izgradi novu reprezentativnu prizemnu građansku kuću prema projektu *Nándora Wágnera*. Nova kuća, međutim, nije u cijelosti izgrađena prema njegovu projektu. Prema *Wágnoru*, kuća je trebala imati pravokutnu osnovu, a suhi ulaz je dijelio kuću na dva dijela. Veći, u kojem su se nalazile tri sobe orijentirane prema ulici, sa zatvorenim ulaznim trijemom prema dvorištu, te jedna prostorija koja je mogla

biti kuhinja i ostava, ili soba za sluškinju. Drugi, manji dio kuće sastojao se od samo jedne sobe, orijentirane prema ulici, i predsoblja s dvorišne strane. Prilikom izgradnje kuće odustalo se od polazne zamisli, pa je suhi ulaz pomaknut na kraj kuće, gdje on i danas stoji. Kuća je projektirana i izgrađena u stilu neorenesanse. Kuću i danas, kao i u vrijeme kad je građena, krase izuzetna drvena kapija, također izvedena u neorenesansnom stilu, izdijeljena na dekoracijska pravokutna polja iznad kojih se nalaze trokutasti »timpanoni«, oslonjeni na drvene »pilastre«, asocirajući na pročelja grčkih hramova. Iznad kapije, u »kartušu«, nalazi se slovni simbol koji se može čitati kao I, ali i kao P slovo, što upućuje na inicijale imena vlasnika. Iznad inicijala smještenih u ovalu prikazani su simboli vlasnikove djelatnosti: srp, kosa i grablje, što upućuje na zemljoradnju i uzgoj stoke. Strukovi pšenice, s lijeve i desne strane »kartuša«, također upućujući na zaključak kako je bavljeno poljodjelstvom bilo gospodarski oslonac *Ive Pertića*.

Pročelje kuće dekorativno je ukrašeno vodoravnim »lizenama«, na njegovoj istočnoj strani je naglašeni »rizalit«, s jednim prozorom, sa zapadne strane spomenuta dekorativna kapija, a u središnjemu dijelu još četiri prozora uokvirena dekorativnim »pilastrima«.

KUĆA NA LAKAT

Premda je prema projektu kuća trebala imati pravokutnu osnovu, ona je danas s osnovom u obliku slova »L«, pa su je popularno zvali: »kuća na

lakat«. Nije poznato je li ona tako prvobitno izgrađena ili je kasnije dogradnjom dodano dvorišno krilo kuće. U vrijeme kada je kuća građena nisu rađeni projekti izvedenog stanja ako je bilo razlike između idejnog projekta i izvedenog stanja, pa se faze izgradnje kuće mogu ustanoviti jedino pomnim istraživanjem zidova, tj. jesu li izvedeni odjednom ili je neki dio bio dograđen. Ipak, iz 1895. godine sačuvana je u Historijskom arhivu Subotice još jedna molba za dobivanje građevinske dozvole, uz koju nije očuvan projekt, tako da se ne može sa sigurnošću tvrditi je li to molba koja se odnosila na izmjene projekta, no budući da je predana mjesec dana kasnije, u odnosu na prvu molbu uz koju je priložen i projekt *Nándora Wágnera*, najlogičnije je zaključiti kako je upravo ova molba donijela izmjene prvobitnoga projekta. Godine 1906. u *Maluševelevu* adresaru vlasnik kuće još uvijek je bio *Ivo Pertić*.

Ova kvalitetna kuća s kraja XIX. stoljeća je predviđena za rušenje. Ona se nalazi na mjestu gdje se planira probijanje buduće ulice, koja će biti nastavak proširene Romanijske ulice, premda današnja gospodarska situacija baš ne ide na ruku ovako velikim i ambicioznim projektima preuređenja grada, s probijanjem novih ulica. Tako se i danas ponovno, kako je bilo i u vrijeme socijalizma, izrađuju utopistički urbanistički planovi koji ne mogu biti ostvareni u planiranome razdoblju. Ostaje nam nada da kuća neće biti srušena prije no što se shvati kako nema realnih financijskih osnova za provedbu toga plana.

Umrežavanje filmskih festivala

SUBOTICA – Suradnja i umrežavanje filmskih festivala u pograničnoj regiji Hrvatska – Srbija, bila je tema okruglog stola koji je u utorak u Subotici okupio predstavnike petnaestak filmskih festivala iz Vojvodine i istočnog dijela Hrvatske.

»Cilj okruglog stola jest okupiti sve festivale u ovom pograničnom području te ih povezati kako bi surađivali u budućnosti, pa i u razmjeni publike, jer je ovo područje od 150 kilometara u krug. Također, napraviti ćemo katalog u koji će ući svi festivali pograničnog područja, što će biti i vodič za turizam za sve one koji žele posjetiti te festivale. Primjerice, u Vojvodini postoji 12 filmskih festivala koji aktivno rade, a toliko ih je i u području Baranje, zapadnog Srijema te Slavonije«, kaže *Petar Mitrić*, selektor Festivala europskog filma na Paliću.

Dobar primjer prekogranične suradnje već od ranije su Festival dokumentarnoga rock filma DORF i Festival europskog filma Palić, koji zajednički realiziraju projekt »Crossovers«, financiran iz IPA fondova.

Počeli Dani Balinta Vujkova

SUBOTICA – Programom »Narodna književnost u školi«, na kojem su se u srijedu igrokazima predstavili učenici hrvatskih odjela iz Đurđina i dječjeg vrtića »Marija Petković«, počeli su deseti po redu Dani Balinta Vujkova, u organizaciji Hrvatske čitaonice iz Subotice.

U okviru manifestacije, jučer se u Subotici predstavio Istarski ogranak Društva hrvatskih književnika (IO DHK) iz Pule.

Danas (petak, 21. listopada, 9 sati) u Gradskoj knjižnici održava se stručno-znanstveni skup s temama književne kritike Hrvata u Podunavlju i sakupljačkog rada *Balinta Vujkova*. Bit će predstavljen i zbornik radova sa stručnih skupova održanih od 2006. do 2010. godine.

Danas će u 11 sati u parku između Gradske kuće i zgrade »Socijalnog« biti otkriven spomenik Balintu Vujkovu. Bista je djelo poznatog umjetnika *Save Halugina*.

Nagrada »Balint Vujkov Dida« za životno djelo, na području književnosti, ove će godine biti dodijeljena jednom od najpoznatijih književnih imena Hrvata u Vojvodini, pjesniku i romanopiscu, književnom kritičaru i uredniku *Vojislavu Sekelju*. Nagrada će mu biti uručena u programu multimedijalne večeri u petak, 21. listopada, u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Početak je u 19 sati.

»Interfer« u Banji Junaković

APATIN – Internacionalni festival reportaže »Interfer«, koji se do sada održavao u Somboru, premješten je u Banju Junaković pokraj Apatina. Festival će biti održan od 21. do 24. listopada u pet natjecateljskih kategorija: televizijska i radio reportaža u trajanju do 45 minuta, novinska reportaža u obujmu od šest novinarskih šljafni, foto reportaža do šest fotografija jednog autora i komercijalna reportaža u trajanju od najviše 20 minuta.

I. A.

Skupština HKC-a »Bunjevačko kolo«

SUBOTICA – Godišnja skupština HKC-a »Bunjevačko kolo« bit će održana sutra (subota, 22. listopada) u velikoj dvorani Centra u Subotici. Među ostalim, na dnevnom će se redu naći izvješće o radu Centra za 2011. godinu, te izvješća Nadzornog odbora i Disciplinske komisije. Početak je u 10 sati.

Hrvatski nakladnici na Sajmu knjiga

BEOGRAD – Na Međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu, koji se održava od 23. do 30. listopada, bit će predstavljena i izdanja hrvatskih nakladnika iz Vojvodine. U hali 1a bit će postavljen štand Izdavačke djelatnosti nacionalnih manjina iz Vojvodine, na kojemu će svoja najnovija izdanja izložiti: Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, NIU »Hrvatska riječ«, Hrvatsko akademsko društvo, Hrvatska čitaonica i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice.

Knjiga *Tomislava Žigmanova* »Osvajanje slobode – Hrvati u Vojvodini deset godina nakon listopadskog prevrata 2000.« bit će predstavljena na beogradskom sajmu u ponedjeljak, 24. listopada, s početkom u 14 sati u dvorani »Borislav Pekić« u hali 2a Beogradskog sajma.

Knjigu će, uz autora *Tomislava Žigmanova* i predsjednika HAD-a dr. sc. *Slavena Bačića*, predstaviti povjesničarka dr. sc. *Latinka Perović* i politolog *Pavel Domonji*.

Predstavljanje monografije »Tragovi Šokaca«

BAČ – Predstavljanje monografije »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688. - 2008.« bit će održano u nedjelju, 23. listopada, u franjevačkom samostanu u Baču. Prije predstavljanja će u 11 sati u franjevačkoj crkvi biti održana sveta misa, a u 12 sati i 15 minuta počinje predstavljanje monografije, nakon čega će u Vatrogasnom domu u Baču biti upriličen domjenak.

Predstavljanje monografije održava se u organizaciji hrvatskih udruga u općini Bač, na čelu s Udrugom građana »Tragovi Šokaca«.

Izložba Mirka Ilića u Novom Sadu

NOVI SAD – Izložba jednog od najpoznatijih svjetskih dizajnera *Mirka Ilića*, naslovljena »Mimodopski radovi«, bit će otvorena u utorak, 25. listopada, u Muzeju suvremene umjetnosti Vojvodine u Novom Sadu.

»Generacijska izložba« obitelji Tumbas

SUBOTICA – Izložba slika članova obitelji Tumbas, pod nazivom »Generacijska izložba«, bit će postavljena u ogranku Gradske knjižnice na Paliću. Svoje radove prikazat će *Ruža Tumbas*, njezin sin *Nikola* i unuke *Aleksandra* i *Najda*. Izložbu će u srijedu, 26. listopada, u 18 sati, otvoriti subotički slikar *István Török*. Izložba će biti otvorena do polovice studenoga.

Dvodnevni izlet na zagrebački Interliber

SUBOTICA – Osnovna škola »Matija Gubec« iz Tavankuta organizira 11. i 12. studenoga dvodnevni izlet na zagrebački sajam knjiga »Interliber«. Osim posjeta sajmu knjiga, izlet podrazumijeva obilazak Zagreba, gledanje predstave »Gospoda Glembajevi« u HNK-u, posjet Muzeju krapinskih neandertalca, obilazak dvorca Sveti Križ Začretje – Gusakovac, posjet svetištu Marija Bistrica i Muzeju Staro selo – Kumrovec. Cijena aranžmana je 8.500 dinara, a isplata se može obaviti i u tri obroka. Opširnije informacije možete dobiti od Stanislave Stantić-Prčić na mobitel: 065/9767035.

IZLOŽBA PROSLAVLJENOG DIZAJNERA BORISA LJUBIČIĆA U SUBOTICI

Hrvatski vizualni kod

Autor na osebujan način živi svoju umjetnost, godinama je prisutan u javnom životu sa svojim projektima, kao komentarima društvenih i političkih zbivanja, rekla je prigodom otvorenja izložbe ravnateljica Likovnog susreta Olga Šram

Izložba dizajnerskih radova *Borisa Ljubičića* pod nazivom »New Look Croatia« može se od prošloga tjedna pogledati u Modernoj galeriji »Likovni susret« u Subotici.

Izložba dizajn projekata i ilustracija nastalih u proteklih dvadeset godina prikazuje koncept i projekt cjelovitog vizualnog identiteta Republike Hrvatske onako kako ga autor zagovara.

Izložba je, kako se navodi, i edukativna jer autor njome želi osvijestiti i propagirati hrvatski vizualni identitet kao viziju Hrvatske u globalnom svijetu i užem okruženju. Zbog kompleksnosti teme uz projekte i realizacije autor nudi i analizu dizajnerskih postupka, kao i usporedbu s međunarodnim primjerima, koji produbljuju problem i njegova moguća rješenja (projekti u funkciji Ministarstva kulture, HRT-a,

HTZ-a, HAK-a, Matice hrvatske, Croata kravate i drugih).

DRUŠTVENO-POLITIČKI OKVIR

Izložba »New Look Croatia« ima i svoj društveno-politički okvir jer se dio radova odnosi na ratne devedesete, kao i na političku sliku novije hrvatske povijesti. Izložba, po riječima samog umjetnika, ima tamniju stranu (njegovi antiratni plakati: Krv-atska!, Read between the lines, The tie is Croatian),

Predavanje u Novom Sadu

U okviru boravka u Srbiji, Boris Ljubičić je u prošli petak održao predavanje studentima dizajna na Akademiji umjetnosti u Novom Sadu.

ali i onu svjetliju okrenutu stvaranju tzv. nove, druge Hrvatske (nerealizirani autorovi projekti, kao što su državne zastave, hrvatski novac i putovnice).

»Švicarski nož s dvadesetak naprava na sebi svi znamo. Međutim, da on nema crvene korice i bijeli križ, on ne bi bio švicarski nož. Dakle, identitet svih zemalja ovisi i o minimalnoj vizualnoj poruci, koja drugome neće smetati a koja jasno određuje tko je tko. Tako je i s hrvatska dva mala kvadratića«, kazao je ovom prigodom Boris Ljubičić.

GLOBALNA PREPOZNATLJIVOST

Izložba je realizirana u suradnji s Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske. Generalna konzulica Republike Hrvatske u

Otvorenje izložbe u galeriji Likovni susret

Subotici Ljerka Alajbeg ukazala je prigodom otvorenja kako su Ljubičićeve ideje i radovi utjecali

O autoru

Boris Ljubičić (Sinj, 1945.) priznato je ime hrvatskoga i svjetskog dizajna, čije djelovanje traje već trideset godina. U svojem umjetničkom djelovanju kombinira grafički dizajn i performans, a široj javnosti poznat je po zalaganju za promicanje hrvatskog identiteta temeljenog na »kockicama«. Prvi njegov veliki projekt bio je vizualni identitet VIII. mediteranskih igara u Splitu 1979., čiji su zastava i znak postali trajni simboli sportskih igara na Mediteranu. Od 1990. najvažniji projekt kojim se intenzivno bavi je stvaranje vizualnog identiteta Republike Hrvatske. Gotovo za sve ključne radove izabrao se putem natječaja. Autor je loga Hrvatske radiotelevizije (HRT), hrvatskoga turizma (HTZ), Zagrebačkoga velesajma, Hrvatskog autokluba (HAK), Ministarstva kulture, MVPEI-ja, Hrvatskoga skijaškog saveza (CROSKI), i sl. Radio je vizualni identitet za kulturne institucije s međunarodnim sudjelovanjem i rejtingom kao što su: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Matica hrvatska, Muzički biennale u Zagrebu, Dubrovačke ljetne igre, Muzej za umjetnost i obrt, Hrvatski muzej naivne umjetnosti, Fondacija Ivana Meštrovića, Muzej grada Vukovara ili Muzejski dokumentacijski centar. Bio je predsjednik Hrvatskoga društva dizajnera (2003.-2005.) i pokretač ideje o Hrvatskom dizajn centru. Osvojio je više najprestižnijih međunarodnih nagrada. Radovi mu se nalaze u mnogim međunarodnim stručnim pregledima i publikacijama. Vlasnik je studija »Studio International«, u Zagrebu.

tet, kojega je osmislio Boris Ljubičić, u sebi sadrži tradicionalne elemente. Elementi koje je uzeo doveli su nas u rang prepoznatljivog hrvatskog identiteta, kao što to imaju Japanci s krugom, Kanađani s javorovim listom ili kao Švicarci s bijelim križem. Hrvatska je prepoznata upravo zahvaljujući vlastitom dizajnerskom kodu«, rekla je Ljerka Alajbeg, dodavši kako Ljubičić i dalje stvara projekte »o

svojem trošku i riziku«, ostajući nepresušan u svojim porukama. Boris Ljubičić na osebujan način živi svoju umjetnost, godinama je prisutan u javnom životu sa svojim projektima, kao komentarima društvenih i političkih zbivanja, rekla je ovom prigodom ravnateljica Likovnog susreta *Olga Šram*. »Konstantno je intrigantan, iznenađuje svojim velikim projektima, u kojima se prepoznaje

visoka profesionalnost, inovativnost, originalnost, jasnost i ozbiljnost. Njegovo traženje sveobuhvatnih rješenja i širokih primjena karakterizirano je civilizacijskim i edukativnim pomakom u budućnost«, ocijenila je Olga Šram.

Izložba »New Look Croatia« može se pogledati do 3. studenoga, u vremenu od 8 do 18 sati.

D. B. P.

da Hrvatska bude vizualno prepoznatljiva na globalnoj razini. »Hrvatski vizualni identi-

U ZAGREBU ODRŽANA KNJIŽEVNA VEČER POSVEĆENA ALEKSI KOKIĆU

Pjesnik bunjevačkih bijelih salaša

Pjesme su čitali članovi Hrvatske mladeži Bačke i Srijema, dok je o autoru govorio Lajčo Perušić

U povodu 98. godišnjice rođenja *Alekse Kokića* Društvo vojvodanskih i podunavskih Hrvata organiziralo je 14. listopada u župnoj dvorani crkve sv. Josipa u Zagrebu pjesničku večer posvećenu tom »pjesniku bunjevačkih bijelih salaša«, za kojeg se s pravom može reći da je bio lirik s jakom notom humanog angažmana, okrenutog Bogu, prirodi i svojim bunjevačkim Hrvatima.

PRERANA SMRT

U ime organizatora prisutne je pozdravio *Zvonimir Cvijin*, predsjednik Društva vojvodanskih i podunavskih Hrvata,

podjetivši kako je Kokić rođen 14. studenoga 1913. u Subotici, od oca *Ivana* i majke *Ane (Miković)* te da je sjemenišni život proveo u Travniku kod isusovaca, a teologiju studirao u Zagrebu. Biskup *Lajčo Budanović* zaredio ga je za svećenika 4. srpnja 1937., a mladu misu služio je 11. srpnja 1937. u subotičkoj katedrali.

»Kao kapelan bio je dodijeljen *Blašku Rajiću*, župniku u župi sv. Roka, koji ga je 1938. s još pet mladih svećenika uputio u Zagreb na Filozofski fakultet, na studij slavistike, kako bi se stručno pripremili za buduću katoličku gimnaziju u Subotici, koju je biskup namjeravao otvoriti 1941. godine. Prije

diplomskog ispita, 1940. godine, Kokić odlazi na odsluženje vojne obveze u Cetinje, u Crnu Goru, gdje već nakon deset dana, 17. kolovoza 1940. umire u svojoj 27. godini, kako navode kroničari, od zapetljaja crijeva. Pokopan je u Subotici na Bajskom groblju, rekao je Cvijin, uz napomenu kako mu je bistu izradio akademski kipar *Nesto Orčić*, a nalazi se u dvorištu župe Isusova uskrsnuća u Subotici.

POETSKI OPUS

U programu su četiri bloka Kokićevih pjesama čitali članovi Hrvatske mladeži Bačke i Srijema: *Mirela Stantić*,

IZLOŽBA »THE OLD CABINET« KRISTIJANA KOŽULA U SUBOTICI

Ernohumorna postskulptura

Galerija dr. Vinka Perčića u Subotici pokazala se još jednom kao značajan izlagački prostor u kontekstu suvremene umjetnosti u regiji. Razlog tomu je činjenica da je prva, prije Beograda ili Novog Sada, ugostila izložbu Kristijana Kožula, hrvatskog umjetnika sa zavidnom međunarodnom reputacijom.

Kožul je jedan je od predstavnika postskulpture u Hrvatskoj, a njegove skulpture, objekte i instalacije karakterizira minuciozna izvedba i poigravanje s estetikom kiča. Po riječima autorice i kustosice izložbe

Suzane Vuksanović, njegovi radovi na nov način promišljaju tradiciju, kulturno i materijalno naslijeđe, identitete, spektakle i moć u suvremenom svijetu. Suptilan pristup, spajanje nespojivog i »opasno« približavanje neukusu, zajednički su imenitelji rada Kristijana Kožula.

»Kožul oblikuje objekte u kojima na uporabne predmete različitih funkcija (invalidska kolica i pomagala, odjeća i obuća striptizeta, kacige) aplicira dekoracijske materijale – čavle, stakalca, perje, čipku – i lišava ih njihove prvobitne funkcije. Pri tome konstruira čitav niz novih značenja i mogućnosti iščitavanja djela. Često kroz spajanje nespojivog stvara efekt začudnosti i šoka ili dodaje tragično-duhovitu dimenziju pojedinim radovima«, navodi autorica izložbe *Suzana Vuksanović*.

Kožulovi radovi od početka 2000-ih godina uključuju objekte koji asociraju na njegovateljstvo, paralizuju/ukočenost, nasilje i bol – s dodatkom zrcala i perli oni postaju poželjan i glamurozan »accessoar«.

»Kožulova strategija upotrebe crnog humora, koji zama-gluje granice između privlačnosti i odvratnosti, zavođenja i terora, transformira objekte povezane s onesposobljenošću i nesavršenošću u fetišističke, konzumerističke objekte. Stoga, njegov rad po mnogim kritičarima reflektira zabrinutost i strah od terorizma u eri globalizacije, dok podjednako predstavlja kritiku postsocijalističkog društva naklonjenog vulgarnom kiču i konformizmu«, zapisala je *Suzana Vuksanović*.

Izložba »The old cabinet« realizirana je u suradnji

s Kućom za ljude i umjetnost - Lauba i Zbirkom Filip Trade iz Zagreba, a uz potporu Pokrajinskog tajništva za kulturu i republičkog Ministarstva kulture. Izložba se može pogledati do 8. studenoga, svakog radnog dana od 10 do 19,30 sati, a subotom od 10 do 14 sati.

Kristijan Kožul rođen je 1975. u Münchenu. Studirao od 1993. do 1996. na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, a potom od 1997. do 2002. na Kunstakademie u Düsseldorfu kod *Janisa Kunelisa*. Od 1996. Izlagao je na brojnim samostalnim i grupnim izložbama (u Zagrebu, Sofiji, Utrechtu, Ženevi, Tokiju, Grazu, Rimu, Labinu, Rijeci, Osijeku, New Yorku, Helsinkiju, Mariboru...). Njegovi se radovi nalaze u brojnim privatnim i javnim kolekcijama. Dobitnik je nagrade na VIII. trijenalu hrvatskog kiparstva 2003., kao i nagrade Filip Trade 2004. godine. Od 2006. živi i radi u New Yorku.

D. B. P.

21. listopada 2011.

Mirjana Horvacki i Sanela Stantić te dr. Luka Štilinović, dok je o autoru govorio Lajčo Perušić.

»Danas se, upravo na njegov 98. rođendan, prisjećamo jednog malog čovjeka, ali velike osobnosti, široka duha

i plemenita karaktera – pjesnika ravnice Alekse Kokića, koji je karakter svojih pjesama mijesao kroz razne osjećaje unutar svoje vlastite duše, mijesao je domoljublje s religioznim doživljajima, religiozne sa socijalnim. Pisao je,

priznavao se i pripadao bogatom povijesnom književnom korpusu Bačke i Podunavlja, ali uvijek kao dijelu opće književnosti hrvatskog naroda«, ustvrdio je Perušić i dodao, kako je Kokić počeo pisati još kao gimnazijalac, a u javnost izlazi 1930. godine kao sedamnaestogodišnjak, sa svojom pjesmom »Đače uči« tiskanoj u »Travničkom smilju«. U vrijeme kada je Katolički pokret u Hrvatskoj već počeo stasati, kada je već imao dobre temelje u bogatoj pjesničkoj artikulaciji,

do tada već afirmiranih pjesnika: Izidora Poljaka, Milana Pavelića, pa Đure Sudete i drugih, pojavljuje se i Alekse Kokić, dakle, u poeziji katoličke orijentacije, a iste je godine svoju prvu pjesmu objavio i naš pjesnik Ante Jakšić.

»Opus Alekse Kokića sadrži objavljene zbirke pjesama: 'Klasovi pjevaju' (Subotica, 1936.), 'Zvona tihe radosti' (Zagreb, 1938.), 'Bunjevci i Šokci' (Subotica, 1939.), 'Žrtve božje ljubavi' (Zagreb, 1957.), te 17 Kokićevih pjesama u izboru lirskih meditacija o svećeničkom životu 'On me gleda, ja ga gledam' (Zagreb, 1959.), 'Srebrno klasje' (Subotica, 1962.), najcjelovitije izdanje Kokićevih pjesama s bibliografskim dodatkom, 'Prvijenji' (Subotica, 2010.). Osim nabrojanih zbirki, tiskao je svoje radove u još oko 35 raznih publikacija svoga vremena, a ima i jednu pjesmu u narodnom stilu pod naslo-

vom 'Mladi guslar'. Osim pjesama napisao je 'Slikovnicu kršćanskog nauka', zatim zborne pjesme, eseje i novele. Pisao je scenske prikaze, kao: 'Hrabra četa', 'Kod jaslica', 'Izgubljeni sin'. Od pripovijesti spominjem 'Prid prozorom procvetala ruža' i 'Ludoški ritovi' tiskani u subotičkoj 'Danici' 1936. i 1937., rekao je Perušić i zaključio kako su mnoge Kokićeve pjesme (za 11 do sada istraženih pjesama) i uglazbljene.

U glazbenom dijelu programa »Večeri poezije Alekse Kokića« nastupila je Dragana Ištvančić (mezzosopran) uz Komorni tamburaški sastav »Campanera« (Pere Ištvančić – brač, Tvrtko Gačić – tamburaško čelo i Vedran Novoselac – bugarija), a na samom kraju otvorena je i izložba slika akademskog slikara Zvonimira Orčića inspirirana Kokićevim pjesmama.

Zlatko Žužić

U glazbenom dijelu program nastupila je Dragana Ištvančić uz Komorni tamburaški sastav »Campanera«

IZLOŽBA SLIKA RUDOLFA SEDLARA U SUBOTICI

Ljepote Vojvodine i Jadrana

Izložba slika Rudolfa Sedlara pod nazivom »Ljepote Vojvodine i Jadrana« može se pogledati još danas (petak, 21. listopada) u predvorju Gradske kuće. Na svojoj desetoj po redu samostalnoj izložbi ovaj se autor predstavio s tridesetak radova. Postav izložbe je sačinjen od urbanih i ruralnih pejzaža, preko figura do portreta ljudi – portreta članova subotičke obitelji Križanović, ali i znamenitih povijesnih ličnosti.

Izložbu je otvorio likovni kritičar Mile Tasić, istaknuvši kako je Sedlar slikar koji radi na klasičan, štafelajski način. »On je autor koji sliku poštuje i koji se slici klanja. Njegov je slikarski opus poseban, iako nam nije dovoljno poznat budući da rijetko samostalno izlaže. On platnu pristupa nježno i dugo i pažljivo radi. Rudolf je tih i nenametljiv slikar, što se na njegovim rado-

vima i vidi. Slikarstvo je učio od svoga oca, a družio se i sa subotičkim slikarima druge polovice 20. stoljeća, od njih je uzimao sve ono najbolje i najplemenitije«, kazao je Mile Tasić.

Rudolf Sedlar se slikanjem počeo baviti prije 30 godina, a prvu samostalnu izložbu imao je u rodnom Čantaviru. Pokraj redovitoga posla, dugi niz godina proučavao je povijest likovne umjetnosti i tehnike starih majstora, stekavši iskustvo koje mu je pomoglo da nađe svoj stil i tehniku. Jedan je od suosnivača čantavirske likovne udruge 1993. koju je vodio do 2010. godine. Organizator je izložbi i likovnih kolonija, ali i njihov sudionik. Od 2005. godine član je likovne sekcije HKC-a »Bunjevačko kolo« iz Subotice, a kasnije i Akademije Art iz Zagreba.

Njegovi su radovi podjedna-

ko viđeni u zbirkama ozbiljnih sakupljača umjetnina, kao i kod »običnih« ljudi diljem Dalmacije i Vojvodine. Ove je godine posvećen njegov jedinstveni i stalni postav Križnog puta u Čantaviru.

Franjevac i svećenik dr. prof. Bernardin Škunca zapisao je o Sedlarovu stvaralaštvu sljedeće: »...otkrivanje ljepote u svim stanjima prirode i čovjeka kroz duboki slikarski doživljaj, tema je ovog slikara. On znade kako se ljepota krije u surovom otočkom krajoliku, u hladnoj zimi na beskrajnim ravninama u Vojvodini, i dakako u čovjekovoj duši koja se znade zagledati

u tu ljepotu i pretvoriti ju u istinski doživljaj...«.

Sedlar je ovom prigodom darovao po jednu svoju sliku Gradu Subotici (»Vodonoše na takmičenju risara«), Republici Hrvatskoj (portret znanstvenika Rudera Boškovića, koji će krasiti zid istoimena instituta u Zagrebu), Hrvatskom nacionalnom vijeću (portret Josipa Jurja Strossmayera, u povodu 150 godina od osnutka HAZU), te NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice (pejzaž »Prosinac«).

U okviru otvorenja izložbe nastupili su tamburaši HKC-a »Bunjevačko kolo«.

D. B. P.

PASTORALNO-ZNANSTVENI SUSRET STUDENATA I RADNIČKE MLADEŽI

Molitva za blagoslov

U Petrovaradinu, u Biskupijskome pastoralnom centru Srijemske biskupije, organiziran je 12. listopada drugi pastoralno-znanstveni susret studenata i radničke mladeži za akademsku 2011/12. godinu, zalaganjem vlč. *Marijana Vukova*, župnog vikara u župi Imena Marijina u Novom

Sadu i voditelja zajedništva mladih. U crkvi Sv. Jurja, u popularnom »gradiću«, u srijedu je navečer slavljena sveta misa zazi-va Duha Svetoga. Euharistiju je predslavio srijemski biskup mons. *Đuro Gašparović* u zajedništvu s vlč. *Dušanom Milekićem*, župnikom u Novim Banovcima i suradnikom voditelja susreta mladih. Vlč. Vukov bio je na raspolaganju za svetu ispovijed.

Četrdesetak mladih i nekoliko profesora sudjelovalo je na ovogodišnjemu Veni Creator Spiritusu. Biskup domaćin izrazio je radost što su se studenti i mladi radnici odazvali pozivu vlč. Vukova i što su odlučili svoj studij započeti s Bogom, moleći od Njega blagoslov za uspješno studiranje, učenje i plodove za vjerski i duhovni život iz ovakvih susreta. Dodao je i da su vrata ovoga centra uvijek otvorena za vjeronauk i katehezu mladih koji se, redovito, kroz akademsku godinu okupljaju srijedom u 20 sati.

M. V.

Plenarno zasjedanje HBK

Pod predsjedanjem predsjednika Hrvatske biskupske konferencije (HBK) đakovačko-osječkog nadbiskupa *Marina Srakića* od 18. do 20. listopada održano je 43. plenarno zasjedanje u Varaždinu.

U pozdravnom govoru nadbiskup Marin Srakić je najavio da će tijekom sjednice biskupi posvetiti pozornost poruci biskupa HBK prigodom izbora zastupnika u Hrvatski sabor, pastoralno-pravnim odredbama o priložima za mise, teološko-pastoralnim naglascima Papinih govora

te Sinodi biskupa, prijedlogu smjernica i delegatima HBK.

Na početku sjednice predsjednik HBK pozdravio je nadbiskupa *Maria Roberta Cassarija*, apostolskog nuncija u Republici Hrvatskoj.

»Molimo da on osobno još jednom prenese izraze odanosti i zahvalnosti Svetom Ocu za njegov nezaboravni posjet našoj Crkvi i domovini Hrvatskoj«, rekao je msgr. Srakić.

Pozdravljajući članove HBK, predsjednik je pozdravio i odsutnoga *Dražena Kutlešu*, biskupa koadjutora porečkoga i pulskoga, o čijem su imenovanju, kako je rekao, doznali jučer. »Pozdravljamo i – čestitamo, sa željom da ga Gospodin prati darom.«

Od zadnjega plenarnog zasjedanja, koje je održano od 29. do 31. ožujka, kako je napomenuo, uslijedili su teški dani puni izazova za našu Crkvu povezani uz »slučaj Dajla«.

Predsjednik HBK podsjetio je na pohod pape Benedikta XVI. Hrvatskoj te da su tom događaju posvetili izvanredno zasjedanje 12. srpnja. Naveo je završetak obnove hodočasničke crkve Gospe Voćinske, jubilarnu proslavu Ludbreškoga čuda, posvetu crkve Hrvatskih mučenika na Udbini. Srakić je čestitao biskupu *Mili Bogoviću* što je uza sve nevolje priveo kraju to djelo 9. rujna. Spomenuo je i sudjelovanje hrvatskih biskupa u prigodi beatifikacije Drinskih mučenika u Sarajevu 24. rujna. (IKA)

U ŽUPI ROĐENJA BDM U LEMEŠU

Zahvala za plodove zemlje

S eljak je oduvijek radio na njivi. Počinjao riječima »Bože pomози« i završavao riječima »Bože hvala«. Tako su i Lemešani zahvaljivali na svetoj misi, za sve dobiveno s plodnih polja Panonske ravnice ove godine. Svečanu svetu misu zahvalnicu za

plodove zemlje u župi Rođenja Blažene Djevice Marije u Lemešu 16. je listopada predvodio mjesni župnik *Antal Egedi* u prisustvu mnogobrojnih vjernika koji su donijeli plodove na oltar.

Poljodjelac je oduvijek bio upućen na vremenske prilike i neprilike. Pogled je upirao u nebo i kada je suša i kada je tuča. Uvijek su molitve bile upućene Stvoritelju i za kišu i za lijepo vrijeme. U vrijeme tehnike i motorizacije nije se puno toga izmijenilo. Možda se samo rjeđe moli, a više kudi. Oduvijek je bilo onih što imaju previše i onih koji imaju premalo. Da je više milosrđa među ljudima, bilo bi za sve onoliko koliko treba. Ovo je bila prigoda zahvaliti Bogu na onome što nam je zemlja dala.

L.Tošaki

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarija.rs

Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaradio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs

POMOŽITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

21. listopada 2011.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merковиć

KRONOLOGIJA od 21. do 27. listopada

21. LISTOPADA 1783.

Vijećnik *Šime Parčetić* izabran je za glavnog suca slobodnog kraljevskog grada Maria Theresiopolis (Subotice). Na toj je dužnosti ostao do srpnja 1790., kada ga je zamijenio *Antun Parčetić*, koji se istaknuo u dugotrajnom, vještom i učinkovitom zalaganju za stjecanje novoga statusa grada. Tih je godina gradski kapetan *Ivan Sučić*.

21. LISTOPADA 1804.

Rođen je *Ivan Petreš Čudomil*, svećenik, pjesnik, prozni i dramski pisac. Bogosloviju je završio u Budimpešti, bio je jedan od urednika lista »Naše novine« (1909.-1910.), a surađivao je i u »Nevenu« i budimpeštanskoj »Danici«. Objavio je zbirku pjesama »Moje jadi«, brojne humoristične i ine crtice, te više dramskih tekstova. Njegova sabrana djela priredio je *Marin Mandić*, 1999. godine. Neke od *Petreševih* pjesama su uglazbljene, danas su sačuvane i rado ih se izvodi među hrvatskim pukom. Umro je 14. lipnja 1937. godine.

22. LISTOPADA 1895.

Temeljem rješenja Municipalne skupštine Subotice, čelništvo grada sklapa ugovor s *Ernestom Lindemannom* iz Beča i njegovim dioničkim društvom o izgradnji gradske električne centrale i javne električne željeznice (tramvaja). U ovu svrhu, njegovoj je tvrtki ustupljeno gradsko zemljište površine tri jutra i 100 hvati uz Paličku cestu, na mjestu današnje »Elektrovojvodine«.

22. LISTOPADA 1943.

U noći između 22. i 23. listopada provedeno je masovno uhićenje aktivista subotičkog Narodnooslobodilačkog pokreta. Poslije višednevne svirepe torture prebačeni su u novosadski Stožer za protušpijunažu, a u

veljači 1944. izvedeni su pred Pokretni vojni sud i osuđeni na vremenske kazne. Ne zadugo deportirani su u koncentracijske logore u Njemačkoj, otkuda se vratila samo nekolicina.

22. LISTOPADA 1960.

Svečanim skupom u Velikoj vijećnici Gradske kuće obilježeno je otvorenje Ekonomskog fakulteta i triju viših škola: Više elektrotehničke, Više građevinske i Više strojarske škole, te Fakultetskog centra za izvanredni studij na Elektrotehničkom, Građevinskom i Tehnološkom fakultetu u Beogradu, a također i odjel Više pedagoške škole iz Zrenjanina.

23. LISTOPADA 1894.

Rođen je *Ilija Džinić*, učitelj, kulturni djelatnik, pisac i sakupljač usmenog narodnog stvaralaštva. Pisao je pripovijetke, jedinočinke, članke iz života bunjevačko-šokačkih Hrvata i zavičajne povijesti. Bio je pokretač, osnivač i tajnik »Bunjevačke čitaonice«, koja je kasnije preimenovana u »Bunjevačku kasiinu«. Suradivao je u »Subotičkim novinama«, subotičkim »Hrvatskim novinama«, somborskim »Našim novinama« i »Našem kalendaru«, zagrebačkom »Hrvatskom književnom listu«, u časopisu »Kalangya« i »Zborniku Matice srpske«. Objavio je dva djela o Somboru i Čonoplji, dok mu je u rukopisu ostalo 20 naslova. Njegovu zbirku bečaraca i narodnih izreka otkupila je Srpska akademija nauka.

23. LISTOPADA 1996.

O djelu mr. sc. *Josipa Buljovčića* (1932.-2001.) »Filološki ogleđi« objavljenom nakladom NIP »Subotičke novine«, posvećenom jezičnim, književnim i drugim pitanjima iz kulture bunjevačkih i šokačkih

Hrvata, raspravljano je u okviru »Lingvističkog kolokvija« na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu.

24. LISTOPADA 1971.

Na državnom prvenstvu Jugoslavije u dizanju utega Subotičanin *Marko Ostrogonac*, natjecatelj Spartaka, oborio je četiri državna rekorda. Na Mediteranskim igrama u Izmiru, u Turskoj, Subotičani: hrvatski *Boško Marinko*, gimnastičar *Zoran Ivanović* i boksač *Dragan Vujković*, osvojili su zlatne kolajne.

25. LISTOPADA 1996.

U Subotici je poslije više od pet desetljeća, pod okriljem »Bunjevačke matice« (danas Ogranak Matice hrvatske Subotica), obnovljen predratni književni časopis »Klasje naših ravni«. Glavni urednik bio je prof. *Bela Gabrić*. Od 2002. godine objavljena su 92 broja časopisa u 46 svezaka (5.378 str.) s oko 750 radova, što ih je napisalo preko 200 suradnika.

25. LISTOPADA 2006.

U Zagrebu je u 98. godini umro *Lajčo Lendvai*, dugogodišnji glumac, redatelj i dramski pisac, pokretač i prvi upravitelj subotičkog »Hrvatskog narodnog kazališta«, koje je utemeljeno 1945. godine. Početkom siječnja 1951. odlukom vlasti spajaju se HNK i Magyar Színház, kada nastaje Narodno pozorište – Népszínház, s dvjema dramama – Mađarskom i Hrvatskom, kasnije neko vrijeme i Srpsko-hrvatska drama, a danas Drama na srpskom jeziku.

26. LISTOPADA 1841.

Prema nacrtima *Ivana Morave* započelo je uobličavanje i parkiranje Paličkog perivoja. U drugoj polovici siječnja 1842.

godine četvrtina budućeg perivoja zasađena je sa 6 tisuća mladica, a do proljeća 1843. godine zasađeno je već oko 25 tisuća mladica i grmova.

26. LISTOPADA 1979.

Obilježena je 75. obljetnica postojanja i rada Kemijske industrije »Zorka«, koja je nastala kao dioničko društvo »Klotild« 1904. godine. U godini proslave tvornica je proizvela 260 tisuća tona mineralnog gnojiva, od čega je 60 tisuća tona prodano u inozemstvu.

26. LISTOPADA 1991.

Na Paliću je održan trodnevni međunarodni znanstveni skup na kojem se raspravljalo o temi »Prijelazi prema demokraciji u Centralnoj i Istočnoj Europi«.

26. LISTOPADA 1991.

Otvoren je »Trideseti likovni susret«, koji je bio posvećen kiparskim kolonijama i simpozijima održanim u Jugoslaviji. Osim izložbe, prikazana je i bogata dokumentacijska građa o radu kiparskih kolonija i reprezentativan izbor skulptura najboljih umjetnika koji su izlagali u subotičkoj galeriji.

27. LISTOPADA 1923.

Nakon prvih oštirih kritika glede stanovitih postupaka i odluka beogradskih vlastodržaca, objelodanjenih u »Subotičkim novinama«, režim donosi odluku o zabrani daljnjeg izlaženja ovog lista, kojem u podnaslovu stoji da je glasilo »kršćanskog i narodnog udruženja«, što ga je 1920. osnovao mons. *Blaško Rajić*. Ne zadugo, B. Rajić pokreće novi tjednik – »Hrvatske novine«. Te novine uređuje isti urednik, *Miško Prčić*, a izlaze s naznakom godine izdavanja i obrojčivanjem zabranjenih »Subotičkih novina«.

KINESKI UŠTIPCI

Potrebni sastojci:

250 g sojinoga brašna
250 g pšeničnoga brašna
400 ml vode

Za umak

3 žlice sojina umaka / 1 žličica naribanoga đumbira / 1 žličica rižinoga octa / 1 češanj češnjaka / 1 žličica šećera / prstohvat mljevene čili papričice

Priprema

Sojino i obično brašno promiješajte i uz dolijevanje mlake vode zamijesite glatko tijesto. Tijesto razvaljajte i režite u uštipke. Pripravljene uštipke kuhajte na pari 30 minuta. Sojin umak, đumbir, ocat, protisnuti češnjak, šećer i čili papriku dobro izmiješajte.

Služite tople uz pripravljeni umak!

SVINJETINA S ANANASOM

Potrebni sastojci:

300 gr svinjetine, odrezak / 10-ak šampinjona ili drugih gljiva / 200 gr svježeg ananasa /
1 žličica đumbira / 2 luka / 2 češnja češnjaka / 5 žlica sojina umaka / sol, papar, šećer, čili, ulje

Priprema:

Meso isjeckati na tanke trakice, gljive očistiti i krupno narezati, ananas oguliti i isjeckati na krupnije kocke. Luk na trakice. U tavi zagrijati ulje, dodati meso i kratko ga propirjati, zatim dodati sitno sjeckani bijeli luk, đumbir, gljive, luk, kockice ananasa. Pržiti na jakoj vatri sve dok meso ne bude gotovo. Začiniti solju, paprom, sojinim umakom, čilijem i s malo šećera. Služiti uz tjesteninu ili rižu.

PILEĆA KRILCA S COCA COLOM

Potrebni sastojci:

800 gr pilećih krilaca bez vrškova
50 ml sojina umaka
300 ml Coca Cole
100 ml vode
2 žlice vegete
½ žličice papra
1 žličica nasjeckanog češnjaka
1 žličica nasjeckanog đumbira

Priprema:

Očišćena i oprana krilca prokuhajte oko 5 minuta u kipućoj vodi. Procijedite i stavite u zagrijanu tavu ili u wok. Sve preostale sastojke pomiješajte, prelijte njima piletinu i pustite neka prokuha. Zatim kuhajte oko 30 minuta.

Savjet – na isti način možete prirediti i ostale vrste mesa.!

KINESKA KUHINJA

Umijeće pripremanja hrane u Kini razvijalo se i profiliralo stoljećima. Pratimo ga od 2000. godine prije Krista, kada je kineski car Fu učio ljude ribarenju, lovu, uzgoju žitarica i kuhanju. Konfučionizam naglašava vrijednosti uživanja u životu kroz okuse i mirise pripremljene hrane. Veliki učitelj Konfučije volio je i veličao umijeće kuhanja, te je uspostavio kulinarske standarde i pravila prehrane. Mnoga od njih i danas su dio svijesti kineskoga naroda.

Kineska je kuhinja jedna od najpoznatijih kuhinja na svijetu. Kuhanje kineske hrane zahtijeva puno vremena i uložena truda te se smatra sofisticiranom umjetnošću. U

svojem učenju o harmoničnom uređenju životnih prostora, feng shui osobitu pozornost posvećuje kuhinji. Feng shui, prastaro kinesko učenje o harmoničnom i vitalnom načinu života, počiva na jedinstvu čovjeka i zemlje i preporuča da kuhinja bude smještena u jugoistočnome dijelu kuće, dok njezin oblik mora biti što jednostavniji, a strop ni previsok ni prenizak. Uputno je da pod bude u tonovima boje zemlje, a zidovi u toplim pastelnim tonovima boje vanilije ili breškve. Kuhinjski ormari i police, osobito one u kojima se čuvaju namirnice, moraju biti bezuvjetno načinjeni od drveta.

S obzirom da je riža jedan od ključnih sastojaka kineske

kuhinje, tijekom objeda svaka osoba ima svoju zdjelu s rižom, dok se prateće jelo služi na velikom tanjuru ili zdjeli koju dijele svi za stolom. Svaka osoba iz zajedničke zdjele uzima svojim štapićima komad hrane veličine zalogaja. Glavni pribor su štapići za kruto jelo, dok se žlice koriste za juhu. Korištenje vilica i noževa smatra se barbarskim jer u kineskoj kulturi predstavljaju oružje. Smatra se neprikladnim da gost sam reže hranu, što je običaj potpuno suprotan običajima zapadnih zemalja gdje je obavezno da svaka osoba ima vlastiti tanjur na početku jela.

Kineski obrok sastoji se od dva glavna dijela: glavne hrane koja je izvor ugljikohidrata ili škroba, obično riža i rezanci, a prate ih jela od povrća, ribe, mesa i drugih namirnica.

Danas u Kini postoje četiri glavna stila kuhanja: pekinški, šangajski, sečuanski i kantonski.

Kina je i domovina čaja, poput Oolonga, zelenoga ili crnoga, stoga ne čudi što Kinezi imaju poseban običaj ispijanja čaja. Osim toga čak imaju i muzej posvećen čaju, koji je uz svilu i porculan jedan od glavnih izvoznih proizvoda.

Pored čaja, ispijanje vina u kineskoj kulturi zauzima značajno mjesto, pa su izmišljene mnoge igre povezane s ovim

običajem. Mnogi kineski pjesnici pisali su o alkoholu, a čini se da su im i prijateljstva bila bazirana na količini ispijenog alkohola.

Kina je postojbina nekih od najpoznatijih sastojaka svih svjetskih kuhinja, tako da autentična kineska hrana u moderno doba utječe presudno na promjene prehrambenih navika ljudi diljem svijeta. Najznačajnije odlike kineske hrane potječu od načina na koji se ona priprema. Sva se hrana sjecka na malene komadiće, stavlja se na jaku vatru, vrlo kratko. Budući da je hrana izložena kratko visokoj temperaturi, svi korisni sastojci, vitamini, minerali, kao i boja svježih hrane, ostaju očuvani što kinesku kuhinju i način pripremanja hrane čini najpopularnijom i najutjecajnijom kuhinjom na svijetu.

Branka Dulić

Bakina škrinja savjeta:

- Mljeveno meso bit će ukusnije ako mu se doda par kapi limunova soka
- Pri pečenju lisnatih tijesta prvih 15 min ne otvarati pećnicu
- Kada pravite domaću majonezu, ulje i jaja trebaju biti iste temperature

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskoplja, Laboratorij, Alergotest
Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Ellman-Radiotalasna kirurgija
Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Biopton, Magneti i ostalo...

NOVO U POLIKLINICI ! doc.dr sci.med. Stamenko Šušak - Kardiokirurg - Sremska Kamenica

Poliklinika za vašu obitelj

20 godina sa vama

	BRODSKA NESREĆA	NAŠ SLAVNI PIJANIST	VINO I PIVO (MNOŽ.)	...-STOP	OMAMLJE- NOST	POPIS VALUTNIH PARITETA (MNOŽ.)	"INTERRUPT HARDWARE ORDER"	LEGISLA- TIVNI AKT	AUTOR INOVACIJE	SURLA	PLEMIČKA OBITELJ U SLAVONIJI (ACHA)	NADIMAK DRAGUTI- NA TADI- JANOVICA	RASA U PREDNJOJ I SREDIŠ- NJOJ AZIJI
PODVRG- NUTI HIPNOZI													
POPRAV- LJAČ ZRA- KOPLOVA													
SLASTICA OD KAKAA I VOĆA													
ZADAH IZ USTA				MAKARSKA TIM ROTH			TO NADIMAK MICHAELA JORDANA ("ZRAK")				INDIJ I JEDAN I DRUGI OBOJICA		
GRČKO SLOVO			EX MISICA JEREMIĆ PLUČNO- TRBUŠNA OPNA							POVIK VOLU (AJS) ZNALCI U ANATOMIJI			
RUKOME- TAŠ VORI					NIKAL STRAŽNJI DIO STOPALA			NAŠ BIVŠI KOŠARKAŠ, ŽAN GEM, ..., MECI					
NIJE MI DOSTA, HOĆU ...!				OSOBA RUPA U TLU								"ALT" PREINAČI- VANJE; HINJENJE (MNOŽ.)	
MUŠKO IME (ARIEL)							EPOHA ZNAK ZA POČETAK UTRKE				"PRIMJER" STARI DA- CANIN IZ POTISJA		
	PRISTAŠA ETATIZMA PROMICA- NJE ELITE								SEKSI GLUMICA REID ..., TI, ON				
... GRECO			OTOPLJE- NO SVINJ- SKO SALO GLUMICA BASINGER				CATHERINE ZETA-... VRSTA POLUDRA- GULJA (MN.)						
KRAJ OKO GOSPIĆA					STRUČNJAK (RAZG.) NAŠ PJESNIK, NIKICA								
HODATI, KRETATI SE				TAL. SKLA- DATELJ, JACOPO KAN. ROC- KER, BRYAN					IRVING KRAČE SKLADA- TELJ THE- ODORAKIS			NAŠ SKLA- DATELJ, IVO (ORAL)	
"TEMPERA- TURA"		REDATE- LJICA ZET- TERLING BOJA U KARTAMA				"TEXT READING MODEL" RIBARSKI TROZUB				SLOVEN- SKA MARKA KAMIONA ORNAMENT			
IVICA KOSTELIĆ			"DRUŠTVO TJELESNOG ODGOJA" PRAOTAC DORANA				POK, KNJI- ŽEVNIK, DANILO OKSID (ZAST.)				RADIJ RAJ STARIH SLAVENA		
MORSKI PROLAZ IZMEĐU UGLJANA I KOPNA													
DODAVA- NJE ARO- MATIČNIH SREDSTA- VA U ŠTO													
KIT ILI PERAJAR													

hipnotizirati, aviomehanikar, voćna čokolada, apa, ma, ovo, in, ro, tašana, ojs, igor, ni, tabak, još, zadarski kanal, aromatziziranje, morski sisavac, tara, el, mast, jones, lika, tata-mata, ići, perli, irv, t, mae, tm, tam, ik, dlo, kiš, ra, z, zadarski kanal, aromatziziranje, morski sisavac, e-mail: dbpalkovic@hrvatskarijec.rs, Dušica Dulić (novinarka), e-mail: dusicad@hrvatskarijec.rs, Slavica Mamužić (novinarka), e-mail: smamuzic@hrvatskarijec.rs, Zvonimir Perušić (ekonomija i redaktura), e-mail: zperusic@hrvatskarijec.rs, Dražen Prčić (sport i zabava), e-mail: dprcic@hrvatskarijec.rs, Nada Sudarević (fotografije), e-mail: zvukov@hrvatskarijec.rs, Mirko Kopunović (dopisništva i korektura), e-mail: mkopunovic@hrvatskarijec.rs, Jelena Ademi (tehnički prijelom)

RJEŠENJE KRIŽALJKE:

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Bruno Anušić, Ljiljana Dulić
Ivan Gregurić, Dražen Prčić,
Zvonko Sarić, Josip Stantić,
Thomas Šujić, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić
e-mail: hrurednik@tippnet.rs

POMOĆNIK I ZAMJENIK

ODGOVORNE UREDNICE:
Zvonko Sarić
e-mail: zsarić@hrvatskarijec.rs

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
e-mail: dbpalkovic@hrvatskarijec.rs
Dušica Dulić (novinarka)
e-mail: dusicad@hrvatskarijec.rs
Slavica Mamužić (novinarka)
e-mail: smamuzic@hrvatskarijec.rs
Zvonimir Perušić (ekonomija i redaktura)
e-mail: zperusic@hrvatskarijec.rs
Dražen Prčić (sport i zabava)
e-mail: dprcic@hrvatskarijec.rs
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
e-mail: zvukov@hrvatskarijec.rs
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
e-mail: mkopunovic@hrvatskarijec.rs
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Josip Horvat

LEKTOR: Vladan Čutura

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

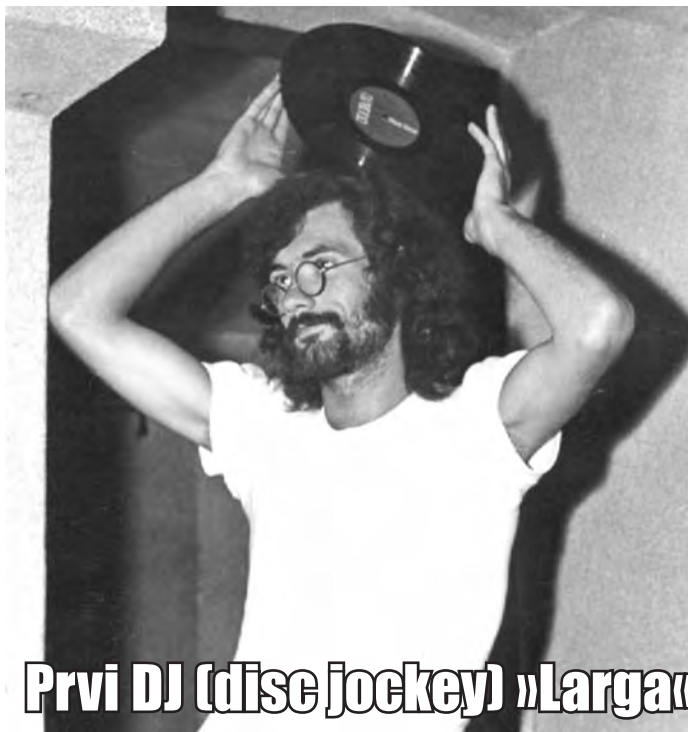
Piše: Dražen Prčić

Kada je započela s radom, subotička diskoteka »Largo« nije bila samo prva u ovom gradu, već i prva na prostorima tadašnje SFRJ. Bilo je to danas već dosta davne 1969. godine, a pravi kuriozitet u vezi s njenim službenim počecima ogleda se u činjenici kako je isprva bila registrirana kao mliječni restoran, jer drugačije nije niti mogla dobiti radnu dozvolu. Naime, pojam diskoteke tada je još uvijek bio nepoznat i zakonski neutemeljen.

Bilo kako bilo, mliječni restoran »Largo« je prateći trend disco groznice, koja je počinjala tresti svijet, otvorio vrata svojih podrumskih prostorija u Zagrebačkoj ulici broj 3, a prvi disc jokey (osoba koja je zadužena za odabir glazbe) ili DJ (američka kratica) postao je *Miroslav Vojnić Hajduk*. Fotografija pred vama pripada njegovoj obiteljskoj kolekciji, a zabilježena je tijekom jednog njegovog glazbenog programa. Prisjećajući se nezaboravnih trenutaka svoje glazbene mladosti i vremena provedenog za glazbenim pultom diskoteke »Largo«, prvi njen DJ vraća nas na kraj šezdesetih godina prošloga stoljeća.

POČECI

»U biti, 'Largo' je, prije službenog otvorenja za javnost 1969. godine, počeo s neformalnim radom u zimu 1968. godine, a ja sam zahvaljujući prijateljstvu s *Ivicom Prčićem*, vlasnikom te prve subotičke i jugoslavenske

Prvi DJ (disc jockey) »Largo«

diskoteke, sa sedamnaest godina počeo voditi glazbeni dio programa. Isprva su to bila privatna druženja, najčešće u večerima vikenda, a kada su se stekli uvjeti za službeno otvorenje, istina pod firmom mliječnog restorana, diskoteka je počela s radom. Radila je svakoga dana izuzev ponedjeljka i utorka, od 19,30 do

23,30 sa strogim pridržavanjem djelatnog vremena. Tada su bila takva vremena i jednostavno se u pola dvanaest gasila glazba i označavao fajront. Radnim danima cijena ulaznice bila je tadašnjih 500 dinara, dok se za vikend trebalo izdvojiti 700 dinara, ali je u objema cijenama bila uračunata i konzumacija jednog pića.«

Glazbena obitelj

U obitelji Miroslava Vojnića Hajduka prvi se glazbom počeo baviti njegov brat Vlada, koji je svirao u subotičkom glazbenom sastavu »Faraoni«, a zatim u Njemačkoj pod nazivom »Papas Mucambos«.

DISCO

»Largo« je ubrzo postao nezaobilazno mjesto noćne zabave brojnih Subotičana i kroz tu su diskoteku u godinama koje su uslijedile prodefilirale mnogobrojne generacije mlađe populacije najvećeg grada na sjeveru Bačke.

»Večernji program započinjali smo tzv. animir glazbom za

podizanje raspoloženja (Jetro Tull, Animals, Shadows i dr.), potom su uslijedile kombinacije brze 'siz' (Beatles, Rolling Stones, Tros) i lagane glazbe za ples (Searchers, Mamas and Papas), i tako je bilo sve do posljednje pjesme i fajronta. Glazbu sam puštao s gramofona, a ozvučenje je išlo preko jednog 'Ucherovog' magnetofona kroz zvučnike jačine 2 x 10 vati. Kvaliteta zvuka i nije bila baš bespriječna, te s obzirom na to kako je bilo mnogo ljudi u toj prostoriji za igranje, glazba je tijekom cijele večeri morala biti puštana do maksimuma. Što se tiče glazbenog materijala, tj. ploča, one su nabavljane na razne načine, najčešće iz inozemnih izvora (ponajviše iz Engleske, gdje su se mogle naručiti), ali i iz privatnih kolekcija, kakva je primjerice bila ona danas umirovljenog subotičkog odvjetnika *Duška Viličića*. Pokraj mene za disco pultom u kasnijem razdoblju nalazili su se još: *Aleksandar Petrović*, s kojim sam čak u Novom Sadu skupa osnovao 1971. godine i diskoteku 'Adžo', potom pokojni *Rakić*, *Željko Šuput Marsa*, *Ratko Meandžija*, *Keža* i već spomenuti *Dule Viličić*, koji je još tijekom neformalnog rada Larga surađivao u odabiru glazbe. Moja karijera disc jockeya trajala je s prekidima sve do 1981. godine, kada sam se oprostio od glazbenog pulta u prvoj subotičkoj i jugoslavenskoj diskoteci, legendarnom subotičkom Largu.«

JP SUBOTICA-TRANS

PUTUJTE S JP »SUBOTICA-TRANS« NA MEĐUNARODNOJ LINIJI:

SUBOTICA-NOVI SAD-ZAGREB I OSTVARITE ZNAČAJNE POPUSTE.

POLASCI U 8,00 h SVAKOG DANA IZ SUBOTICE I ZAGREBA.

CIJENA KARATA:

DJECA DO 6 GODINA – VOZE SE BESPLATNO.

DJECA OD 6-12 GODINA (POPUST OD 50%) – 1.425,00 DINARA

STUDENTI:

JEDAN SMJER (POPUST OD 20%) – 2.280,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 30%) – 3.990,00 DINARA.

OSTALI:

JEDAN SMJER – 2.850,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 15%) – 4.845,00 DINARA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

NACIONALNI KVIZ ZA POTICANJE ČITANJA

Potrudi se da upadneš na vrijeme u »Veselu Zamku«

Danas je petak, 21. listopada...
subota...
nedjelja...
ponedjeljak... i ...
utorak, 25. listopada... posljednji dan da pošalješ ispunjen upitnik.

KOJI UPITNIK?

Upitnik kojim sudjeluješ u Nacionalnom kvizu za poticanje čitanja, koji organiziraju Knjižnice grada Zagreba s ciljem približavanja knjige mladim čitateljima.

A to ste vi, naravno... dragi moji mali i veliki čitatelji Hrckovih strana... svi koji idete u hrvatske odjele neke od osnovnih škola u Subotici i okolici. Bilo da ste prvašići ili završni osmi razred.

Ove je godine kviz posvećen 100. obljetnici rođenja Grigora Viteza i nosi naziv »Vesele zamke«. Ma, to i nisu neke zamke, više su pitalice, zagonetke i druženje s knjigom i ovoga puta i internetom.

ZAŠTO INTERNETOM?

Zato jer se kviz prvi puta provodi **online ispunjavanjem upitnika** koji se nalazi na <http://www.knjiznica.hr/kviz/>.

U kvizu sudjeluju djeca i mladež diljem Hrvatske, a putem knjižnica, škola i kulturnih društava i hrvatska djeca u susjednim zemljama. Mi u Subotici sudjelujemo zahvaljujući Gradskoj knjižnici, a oni nas podsjećaju kako će svi točno popunjeni upitnici s navednim nazivom Gradske knjižnice u Subotici biti uključeni u izvlačenje koje će biti organizirano krajem listopada 2011. u Hrvatskom centru za dječju knjigu u Zagrebu.

ŠTO JE NAGRADA?

Osim toga što ćemo svi biti bogatiji za još jedno književno djelo koje smo pročitali, bit će i drugih nagrada. Glavna nagrada je putovanje za dva učenika u Zagreb na

završnu svečanost i dodjelu nagrada, 10. studenoga 2011. godine, tijekom Sajma knjiga INTERLIBER u Zagrebu. Ali, bit će naravno i desetak utješnih nagrada.

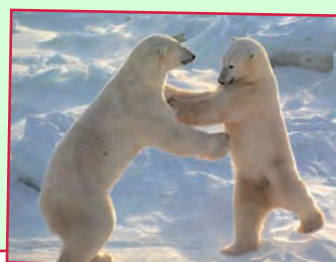
ŠTO NAM JE ČINITI?

Oni koji su već poslali upitnike neka uživaju i čekaju rezultate... a vi koji još to niste učinili... požurite... rok je **25. listopada**. Posjetite site <http://www.knjiznica.hr/kviz/> i odgovorite na pitanja tako da izaberete jedan od ponuđenih odgovora. Ima svega 10 pitanja i veoma su lagana. Kada si siguran da si sve ispravno popunio, klikni tipku »pošalji« i priključi se onima koji uživaju i čekaju rezultate.

I znate kako kažu u Gradskoj knjižnici: **Čitanje je ponovno u modi!** Pa, provjerite i sami!!!!

ZNATE LI...

- Čovjek u ustima dnevno proizvede oko litru pljuvačke.
- Svi su polarni medvjedi 'ljevoruki'.
- Topla se voda brže smrzava od hladne vode.
- Mravi nikada ne spavaju.
- Eskimi imaju više od 15 riječi za našu riječ snijeg.
- Pecanje je najrasprostranjeniji sport na svijetu.
- Kad se smije čovjek pokrene 17 mišića, a kad se mršti 43.
- Slonovi su jedine životinje koje ne mogu skakati.
- Harmonika je najprodavaniji glazbeni instrument na svijetu.
- Komarci imaju zube.
- Banane su najpopularnije voće na svijetu.
- Nemoguće je kihnuti otvorenih očiju.

NAJVJERNIJA ČITATELJICA DJEČJEG ODJELA GRADSKJE KNJIŽNICE

Lucija Ivanković Radaković

»Danas nam je divan dan...«, pjevali su mališani koji su tijekom prošloga tjedna posjetili Gradsku knjižnicu, a pjevala je i naša prijateljica Lucija Ivanković Radaković, jer je baš na 121. rođendan knjižnice proglašena najvjernijom čitateljicom Dječjeg odjela za proteklu godinu. Bilo je to ugodno iznenađenje za Luciju, ali i za njene roditelje. Njezin dolazak po svoju nagradu, naravno knjigu, iskoristili smo za razgovor s njom o ovoj laskavoj tituli.

Lucija Ivanković Radaković pohađa nastavu na hrvatskom jeziku u IV. h razredu Osnovne škole »Matko Vuković« kod učiteljice Ljubice Ramović. Već četvrtu je godinu članica Gradske knjižnice, ali je knjige zavoljela još puno ranije.

Redovito posuđuje knjige i savjesno ih vraća. Kada dođe u knjižnicu dugo traži knjigu koju će posuditi, jer je interesiraju razna područja, pa je samim tim i izbor veoma veliki. Najvažnije joj je da je knjiga interesantna i to je jedini važan kriterij kod odabira.

Rado čita humoristične naslove i priče o raznim dogodovštinama djece, ali je često možete vidjeti i s enciklopedijom u ruci.

Kada počne čitanje nove knjige, ne ostavlja je dok je ne završi. Svaki dan pročitati prije spavanja jedan odlomak, pa ma kako bio on dug. Nekada je, dolazeći u knjižnicu, morala knjige dijeliti i s mlađom sestrom, ali više ne mora jer i ona ima svoju člansku iskaznicu.

Svojim je prijateljima, a osobito vama, čitateljima Hrckovih strana, Lucija preporučila da obvezno pročitate priče Walt Disneya, Dogodovštine Pčelice Maje, ali i interesantni roman Putovanje doktora Dolittlea, autora Hugh Loftinga.

S Lucijom smo se pozdravili na vratima knjižnice, nakon čega je pohitala kući pročitati još neke pjesme i djela Grigora Viteza, kako bi mogla sudjelovati u Nacionalnom kvizu za poticanje čitanja. Motiv joj je nagradno putovanje na Sajam knjiga Interliber u Zagrebu. Radujem se što je naša sugovornica Lucija dokazala istinitost rođendanskog slogana Gradske knjižnice kako je čitanje ponovno u modi... Budi i ti IN... čitaj... knjige!

KALENDAR BITNIH DATUMA KALENDAR za idući tjedan

- 21. listopada - Svjetski dan borbe protiv piraterije - Microsoft
- 22. listopada - Međunarodni dan posvećen svjesnosti mucanju i govornim manama
- 22. listopada - Dan ljubičaste vrpce
- 24. listopada - Dan Ujedinjenih naroda - UN
- 24. listopada - Svjetski dan dostupnosti informacija
- 24. listopada - Međunarodni dan obale
- 24. listopada - Svjetski dan borbe protiv raka dojke
- 24. listopada - Međunarodni dan borbe protiv klimatskih promjena
- 27. listopada - Svjetski dan audiovizualne baštine - UNESCO
- 27. listopada - Svjetski dječji dan
- 27. listopada - Europski dan građanskog pravosuđa
- 24. listopada - 30. listopada - Europski tjedan sigurnosti i zdravlja na radu
- 24. listopada - 30. listopada - Tjedan razoružanja

PETAK
21.10.2011.

06:14 Trenutak spoznaje
 06:44 TV kalendar
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 08:35 Vijesti
 08:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 ZABA - 90 sekundi
 09:52 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:09 Vrijeme danas
 10:10 Putovanja u daleke krajeve: Java - vulkanski otok između mita i moderne
 11:00 Kod Ane
 11:10 Oprah show
 12:00 Dnevnik
 12:16 TV kalendar
 12:31 Kad zavolim, vrijeme stane
 13:20 Sve će biti dobro, serija
 14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:14 Vrijeme sutra
 14:15 Drugo mišljenje
 14:45 Branitelji domovine
 14:50 Alisa, slušaj svoje srce
 15:35 70 mu je godina tek - Tamburaški orkestar HRT-a
 16:05 Skica za portret
 16:25 Hrvatska uživo
 17:00 Vijesti
 17:15 Globalno sijelo
 17:45 Putem europskih fondova
 18:00 Iza ekrana
 18:30 Od Lark Risea do Candleforda 1
 19:30 Dnevnik
 20:01 Vrijeme
 20:04 ZABA - 90 sekundi
 20:10 Hrvatski kraljevi
 21:00 Dani hrvatskog turizma 2011.
 22:50 Dnevnik 3
 23:15 Vijesti iz kulture
 23:20 Peti dan, talk show
 00:15 Night on Earth, film
 02:20 Ukorak sa Steinovima, film
 03:50 Skica za portret
 04:05 Reprizni program
 04:25 Kralj vinograda 1
 05:10 Globalno sijelo

06:20 Kad zavolim, vrijeme stane
 07:05 Patak Frka, crtana serija
 07:30 Kućni svemirci, crtana serija
 07:55 Mala TV
 --:-- TV vrtić: Dugačko i kratko
 --:-- Patuljkove priče, crtani film

--:-- Tajni dnevnik patke
 Matilde: Putna groznica
 08:25 Plesne note, serija za djecu
 08:50 Školski sat: Riječi, riječi
 --:-- Puni krug
 09:35 Olujni svijet, serija za djecu
 10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13:45 Drugi format
 14:30 H2O Uz malo vode!, serija za mlade
 14:55 Edgemont 2, serija za mlade
 15:20 Školski sat: Riječi, riječi
 15:50 Puni krug
 16:05 Rupert, crtana serija
 16:20 Mala TV (R)
 --:-- TV vrtić: Dugačko i kratko
 --:-- Patuljkove priče, crtani film
 --:-- Tajni dnevnik patke
 Matilde: Putna groznica
 16:50 Poštar Pat, crtani film
 17:05 Šaptač psima 5
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:35 Briljanteen
 19:15 Crtani film
 19:30 Glazba, glazba... pop
 20:00 Pčelinja tužaljka, dokumentarni film
 21:00 Prljavi seksi novac 2, serija
 21:50 Nijemi svjedok 13, serija
 23:25 Zemljovid drevnih kraljeva moral
 00:10 Vrijeme je za jazz: Šimun Matišić trio, Davor Križić Experiment
 01:10 Retrovizor: Moja obitelj 9b, humoristična serija
 01:40 Retrovizor: 24 (7), serija
 02:25 Noćni glazbeni program

07:15 Roary, crtana serija
 07:30 Bumba, crtana serija
 07:45 Tomica i prijatelji
 08:00 TV izlog
 08:15 Nate Berkus Show
 09:15 Kad lišće pada, serija R
 10:15 Ljubav i kazna, serija R
 11:15 Inspektor Rex, serija R
 12:15 IN magazin R
 13:00 Larin izbor, serija R
 14:00 Teresa, serija
 16:00 Inspektor Rex, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Ljubav i kazna, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:00 Stealth: Nevidljivi ratnik, igrani film
 00:20 Čelična šaka, igrani film
 02:05 Uvijek ću znati što si radila prošlog ljeta, igrani film

03:35 Ezo TV, tarot show
 05:05 Čelična šaka, film R
 06:35 Nate Berkus Show R
 07:20 Kraj programa

06:15 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:55 Dragon Ball Z, animirani film (R)
 07:20 PopPixie, crtani film
 07:35 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 09:40 Imperatriz, telenovela (dvije epizode)
 11:50 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 12:20 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 13:10 Krv nije voda, serija (R)
 14:05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 16:00 Ruža vjetrova, dramska serija (R)
 16:55 RTL 5 do 5, informativna emisija
 17:05 Večera za 5, lifestyle emisija
 18:00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:05 Krv nije voda, serija
 20:00 Ruža vjetrova, dramska serija
 21:00 Muška stvar, igrani film, romantična komedija
 22:55 Ptica na žici, igrani film, akcijski
 00:55 Dobar, loš murjak, film, akcijska komedija (R)
 03:05 Astro show, emisija uživo
 04:05 RTL Danas, informativna emisija (R)

SUBOTA
22.10.2011.

05:40 Drugo mišljenje
 06:15 TV kalendar
 06:30 Iza ekrana
 07:00 70 mu je godina tek - Tamburaški orkestar HRT-a
 07:30 Hrvatska kronika BiH
 07:45 Vijesti
 07:50 Kinoteka -El Dorado, film
 09:55 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:08 Vrijeme danas
 10:10 Kućni ljubimci
 10:45 Hrvati u Južnoj Africi, dokumentarna serija
 11:15 Normalan život
 12:00 Dnevnik
 12:16 TV kalendar
 12:30 Veterani mira
 13:15 Prizma
 13:57 Duhovni izazovi

14:25 Branitelji domovine
 14:30 Eko zona
 14:55 Prirodni svijet 4
 15:45 Jelovnici izgubljenog vremena
 16:05 Euromagazin
 16:30 Potrošački kod
 17:00 Vijesti
 17:15 Vrijeme sutra
 17:16 HAK - Promet info
 17:20 Čovjek koji je lažima uveo svijet u rat
 18:25 Lijepom našom: Kastav
 19:30 Dnevnik
 20:10 Ledena staza, američki film
 21:55 Vijesti
 22:20 Goyini duhovi, američko-španjolski film
 00:05 Mrak film 4, američki film
 01:35 Hollywoodland, američki film
 03:35 Skica za portret
 04:00 Reporter: Čovjek koji je lažima uveo svijet u rat
 05:00 Eko zona
 05:25 Potrošački kod

07:00 Panorame turističkih središta Hrvatske
 07:55 Patak Frka, crtana serija
 08:20 Djevojčica iz budućnosti, serija za djecu
 08:45 Mala TV
 --:-- Baltazar: Oblačno sa sva davinama, crtani film
 --:-- Danica i ptičica pletu
 --:-- Čarobna ploča - 7 kontinenta: Južna Europa
 09:15 Trolovi, crtana serija
 09:40 Sölden: Svjetski skijaški kup - veleslalom
 10:40 ni DA ni NE: Obavezna lektira u školama
 11:35 Sjećanje na Dražena Petrovića, snimka finala OI '92
 12:40 Sölden: Svjetski skijaški kup - veleslalom
 13:40 KS automagazin
 14:10 Obrtnik i partner
 14:40 4 zida
 15:15 Zvončica, animirani film
 16:30 Život buba, animirani film
 18:05 Zov divljine, animirani film
 19:30 Glazba, glazba... rock
 20:10 Velux rukometna Liga prvaka: Zagreb - Barcelona, prijenos
 22:15 John Adams, serija
 23:30 Cecilia Bartoli: Sacrificium
 00:45 Fringe - Na rubu 1, serija
 04:30 Noćni glazbeni program

07:35 TV izlog
 07:50 U sedmom nebu, serija
 08:40 Peppa, crtana serija
 08:55 Bakugan II - New Vestroia, crtana serija
 09:20 Beyblade metal fusion, crtana serija
 09:45 Winx, crtana serija
 10:10 I tako to..., serija
 10:40 Smallville, serija
 11:40 Larin izbor, serija R
 13:40 Stealth: Nevidljivi ratnik, igrani film R
 16:00 Provjereno, informativni magazin R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Supertalent, show R
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Ja sam legedna. film
 22:05 Crno svitanje, film
 23:55 Prljavi policajci, film
 01:40 Crvena rijeka, film
 03:15 Ezo TV, tarot show
 04:45 Uvijek ću znati što si radila prošlog ljeta, igrani film R
 06:10 Kraj programa

06:15 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:50 PopPixie, crtani film (dvije epizode) (R)
 07:25 X-Men, animirani film
 07:55 Učilica, kviz za djecu
 08:30 Ruža vjetrova, dramska serija (dvije epizode) (R)
 10:50 Fletch živi, igrani film, komedija
 12:35 Ptica na žici, igrani film, akcijski
 14:40 Kraljević i ja 2: Kraljevsko vjenčanje, igrani film, romantična komedija (R)
 16:30 Na visokoj nozi, humoristična serija
 17:30 Zvijezde Ekstra: Patrick Swayze, zabavna emisija (R)
 18:30 RTL Danas
 19:05 Bibin svijet, serija (dvije epizode)
 20:00 Rat među nevjestama, igrani film, romantična komedija
 21:45 Razvedi me, zavedi me, igrani film, komedija
 23:40 Šlampavi muževi, igrani film, komedija
 01:20 Astro show, emisija uživo
 02:20 RTL Danas, informativna emisija (R)
 02:55 Dobar, loš murjak, igrani film, akcijska komedija (R)

NEDJELJA
23.10.2011.

05:55 Duhovni izazovi, međureligijski magazin
 06:20 Euromagazin
 06:45 TV kalendar
 07:00 Patak Frka, crtana serija
 07:25 Mala TV
 --:-- TV vrtić: Ocjene
 --:-- Brlog: Divlja svinja
 --:-- Tajni dnevnik patke
 Matilde: Putna groznica
 07:55 Vijesti iz kulture
 08:00 Vijesti
 08:10 Prijatelji 3
 09:00 Vesele trojke, crtana serija
 09:25 Hamtaro, crtana serija
 10:00 Vijesti
 10:10 Vrijeme danas
 10:11 HAK - Promet info
 10:15 Poirot 1, serija
 11:10 Opera box
 11:40 manjinski MOZAIK
 12:00 Dnevnik
 12:16 Syngenta
 12:25 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 14:55 Mir i dobro
 15:30 Emma, mini-serija
 16:30 Na japanskom stolu: Miso juha - japanska mudrost u zdjelici juhe
 17:00 Vijesti
 17:15 Vrtlarica
 17:45 Pjevaj moju pjesmu, glazbeni game show
 19:30 Dnevnik
 20:10 Sve u 7!, kviz
 21:05 Loza, TV serija
 21:55 Vijesti
 22:15 Oko globusa
 22:50 Vijesti iz kulture
 22:55 Emma, mini serija
 23:50 Poirot 1, serija
 00:45 Reprizni program
 03:15 Skica za portret
 03:25 Lijepom našom: Kastav
 04:20 Oko globusa, vanjsko politički magazin
 04:50 Plodovi zemlje

07:20 Mary Poppins, američki film
 09:35 Solden: Svjetski skijaški kup - veleslalom
 10:50 Portret Crkve i mjesta
 11:00 Kistanje: Misa, prijenos
 12:00 Biblija
 12:40 Solden: Svjetski skijaški kup - veleslalom
 13:40 Baby bonus
 14:10 Hrvatske dive Tereza Kesovija, Gabi Novak i Radojka Šverko - snimka koncerta
 15:25 e-Hrvatska, emisija pod pokroviteljstvom
 16:35 Magazin nogometne lige prvaka
 17:00 Olimp
 17:15 Hokej, EBEL liga:

Medveščak - HK Acroni
 Jesenice, prijenos
 20:00 Za šaku dolara, njemačko-španjolsko-talijanski film
 21:40 Posebni dodaci: Clint Eastwood
 22:15 Opčinjen, američki film
 23:55 Glazbeni spotovi
 02:50 Noćni glazbeni program

06:25 TV izlog
 06:40 U sedmom nebu, serija
 07:30 Peppa, crtana serija
 07:45 Bakugan II - New Vestroia, crtana serija
 08:10 Beyblade metal fusion, crtana serija
 08:35 Winx, crtana serija
 09:00 I tako to..., serija
 09:30 Automotiv Lifestyle
 10:00 Novac, poslovni magazin
 10:30 ZelenJava, magazin
 11:00 Magazin Lige prvaka
 11:30 Christiano Ronaldo: Tested to the Limit, dokumentarni film
 12:30 Larin izbor, serija R
 14:30 Malo dobrih ljudi, film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Malo dobrih ljudi, film - nastavak
 17:25 Šarlatani, igrani film
 19:05 INA Plave vijesti
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Supertalent, show
 21:45 Red carpet, showbiz magazin - 1. dio
 22:00 Red carpet, showbiz magazin - 2. dio
 23:15 Crno svitanje, igrani film R
 01:05 Malo dobrih ljudi, igrani film R
 03:25 Televizijska posla, serija
 03:50 Svi mrze Chrisa, serija
 04:15 Najgori tjedan, serija
 04:40 Red carpet, showbiz magazin R
 05:50 U sedmom nebu, serija R
 06:35 I tako to..., serija R
 07:00 Kraj programa

06:25 RTL Danas, (R)
 07:00 PopPixie, crtani film (tri epizode) (R)
 07:55 X- Men, animirani film
 08:20 Ruža vjetrova, dramska serija (tri epizode) (R)
 11:20 Šlampavi muževi, igrani film, komedija
 13:05 Razvedi me, zavedi me, igrani film, komedija (R)
 15:00 Rat među nevjestama, igrani film, romantična komedija (R)

HRT1 21.10.2011. 20:10 HRVATSKI KRALJEVI, dokumentarno-igrana serija Epizoda: 2

Druga epizoda započinje prvim vrhun-
 cem hrvatske države - vremenom veliko-
 ga vladara, kneza Trpimira. Vidjet ćemo
 njegovu bitku s Bizantom, u kojoj je
 pobijedio vojsku moćnoga Carstva, te
 saznati i o njegovim drugim pobjeda-
 ma, poput one protiv Bugara. Upoznat
 ćemo Trpimira i kao velikoga mecenu

Crkve i kulture uopće, a o njemu
 je pisao i tadašnji filozof i disident
 Gottschalk, koji je neko vrijeme pro-
 veo na Trpimirovu dvoru. Trpimir
 je prvi vladar koji se naziva »dux
 Chroatorum« - knez Hrvata. Nadalje,
 upoznat ćemo i kneza Domagoja,
 kojega su Mlečani nazivali »najgo-
 rim knezom Slavena«. Ovaj svoje-
 glavni i agresivni hrvatski knez ratovao je na
 sve strane, pa je tako sudjelovao i u
 opsadi talijanskoga Barija, kojega su
 tada u rukama držali Arapi - gledatelji će
 moći uživati u spektakularnim scenama
 opsade. Osim toga, jedan od naših sedam
 seljaka, Ljutiša, u ovoj će epizodi
 pasti u dužničko ropstvo, a njegovi će
 ga prijatelji spasiti od ropškoga rada.
 Scenarij: Božidar Domagoj Burić
 Kostimografija: Vjera Ivanković
 Scenografija: Ivan Ivan
 Redatelj: Božidar Domagoj Burić
 Producent: Miroslav Rezić i Miro
 Mioč

16.40 Discovery: Lutrija mi je
 promijenila život,
 dokumentarna serija
 17.40 Ekkluziv Vikend,
 magazin
 18.30 RTL Danas
 19.10 Galileo, zabavna/ obra-
 zovna emisija
 20.00 Lara Croft: Tom Raider,
 film, avanturistički
 21.50 CSI: Miami,
 serija (tri epizode)
 00.35 Astro show, emisija uživo
 01.35 RTL Danas, emisija (R)
 02.20 Lara Croft: Tom Raider,
 film, avanturistički

**PONEDJELJAK
 24.10.2011.**

05:45 Rijeka: More
 06:15 Mir i dobro
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 08:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:07 Kralj vinograda 1, serija
 09:52 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:10 Hong Kong - bogovi,
 blještavilo, bogataške
 palače, dok. serija
 11:00 Kod Ane
 11:10 Blago svjetskih tržnica,
 dokumentarna serija
 11:40 Kulturna baština
 12:00 Dnevnik
 12:31 Kad zavolim, vrijeme
 stane
 13:20 Sve će biti dobro, serija
 14:05 Vijesti uz hrvatski
 znakovni jezik
 14:20 Treća dob

14:50 Alisa, slušaj svoje srce
 - telenovela
 15:35 Glas domovine
 16:05 Kulturna baština
 16:25 Hrvatska uživo
 17:00 Vijesti
 17:45 8. kat, talk show
 18:30 Od Lark Risea do
 Candleforda 2, serija
 19:30 Dnevnik
 20:10 TV Bingo
 20:35 Provodi i sprovodi,
 humoristična serija
 21:10 Puls Hrvatske
 22:25 Svijet profita
 23:00 Dnevnik 3
 23:30 Tajni život umjetničkih
 djela 6, dok. serija
 00:25 Hong Kong - bogovi,
 blještavilo, u bogataške
 palače, dok. serija
 01:10 Dr. House 6, serija
 01:55 Bez traga 7, serija
 02:40 Žica 2, serija
 03:35 Skica za portret
 03:50 Kulturna baština
 04:05 Blago svjetskih tržnica,
 dokumentarna serija
 04:35 Kralj vinograda 1, serija
 05:20 8. kat, talk show

06:15 Kad zavolim, vrijeme
 stane
 07:00 Patak Frka, crtana serija
 07:25 Kućni svemirci,
 crtana serija
 07:50 Mala TV
 --:-- TV vrtić
 --:-- Krtić prikazuje
 --:-- Brlog
 --:-- Čarobna ploča - engleski
 08:20 Plesne note, serija

08:45 Školski sat
 --:-- Ton i ton
 09:30 Četvero protiv Z, serija
 10:00 Alisa, slušaj svoje srce
 - telenovela
 10:45 Pjevaj moju pjesmu,
 glazbeni game show
 12:15 Vrtlarica
 12:50 Nepobjediv,
 američki film
 14:30 H2O Uz malo vode!,
 serija za mlade
 14:55 Edgemont 2, serija
 15:20 Školski sat
 15:50 Ton i ton
 16:05 Rupert, crtana serija
 16:20 Mala TV
 --:-- TV vrtić
 --:-- Krtić prikazuje
 --:-- Brlog
 --:-- Čarobna ploča - engleski
 16:50 Poštar Pet, crtani film
 17:10 Hrvatski kraljevi,
 dokumentarno-igrana
 serija

18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:35 Crna kutija: Prava
 nacionalnih manjina
 19:05 Patak Frka, crtana serija
 19:30 Glazbeni specijal
 20:00 Život ide dalje 2, serija
 20:50 Traumatologija
 21:20 Dr. House 6, serija
 22:05 Bez traga 7, serija
 23:00 Žica 2, serija
 23:55 Zločinačke nakane 4
 00:40 Moja obitelj 9b, serija
 01:10 24, serija
 01:55 Glazbeni spotovi
 04:54 Oliver i S.O. HRT-a,
 Dom Sportova

07:25 Roary, crtana serija
 07:40 Bumba, crtana serija
 07:55 Tomica i prijatelji, crtana serija
 08:05 TV izlog
 08:20 Nate Berkus Show
 09:15 Kad lišće pada, serija R
 10:10 Ljubav i kazna, serija R
 11:10 Inspektor Rex, serija R
 12:10 IN magazin R
 13:00 Larin izbor, serija R
 14:00 Teresa, serija
 16:00 Inspektor Rex, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Ljubav i kazna, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Ja, špijun, igrani film
 00:15 Jesse Stone: Hladnokrvno ubojstvo, igrani film
 01:55 Seinfeld, serija
 02:25 Heroji, serija
 03:10 Ezo TV, tarot show
 04:10 Šarlatan, igrani film, R
 05:35 Heroji, serija R
 06:15 Nate Berkus Show R
 06:55 IN magazin R
 07:15 Kraj programa

06:05 RTL Danas, (R)
 06:40 Dragon Ball Z, animirani film (R)
 07:05 PopPixie, crtani film
 07:20 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 09:30 Ekkluziv Vikend, (R)
 10:30 Večera za 5, (R)
 11:25 Imperatriz, telenovela (dvije epizode)
 13:15 Krv nije voda, serija (R)
 14:10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 16:00 Ruža vjetrova, serija (R)
 16:55 RTL 5 do 5
 17:05 Večera za 5
 18:00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:05 Krv nije voda, serija
 20:00 Ruža vjetrova, serija
 21:00 Kost, serija
 21:50 Hawaii Five-O, akcijska kriminalistička serija (dvije epizode)
 23:35 RTL Vijesti
 23:50 CSI: Miami, serija (dvije epizode) (R)
 01:35 Astro show, emisija uživo
 02:35 Kost, serija (R)
 03:20 RTL Danas, (R)

**UTORAK
25.10.2011.**

06:15 Treća dob, emisija za umirovljenike
 06:45 TV kalendar
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 08:35 Vijesti
 08:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:07 Kralj vinograda 1, serija
 09:52 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:10 Karipski otočni raj: Zavjetinski otoci - Sint Maarten, Anquilla, Saba, dok.serija
 12:00 Dnevnik
 12:15 TV kalendar
 12:30 Kad zavlomim vrijeme stane - telenovela
 13:20 Sve će biti dobro, serija
 14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:20 Među nama
 14:50 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela
 15:35 Znanstvena petica
 16:05 Znanstvene vijesti
 16:25 Hrvatska uživo
 17:00 Vijesti
 17:10 Hrvatska uživo
 17:45 8. kat, talk show
 18:30 Od Lark Risea do Candleforda 2, serija
 19:30 Dnevnik
 20:10 Sve u 7!, kviz
 21:05 To je Europa
 21:40 Faust Vrančić, dokumentarna serija
 22:15 Otvoreno
 23:00 Dnevnik 3
 23:25 Vijesti iz kulture
 23:35 Ciklus europskog filma: Chiko, njemačko-talijanski film
 01:40 Šaptač psima 5
 02:30 Bez traga 7
 03:10 Žica 2, serija
 04:05 Znanstvena petica
 04:35 Kralj vinograda 1, serija
 05:20 8. kat, talk show

06:15 Kad zavlomim, vrijeme stane - telenovela
 07:00 Patak Frka, crtana serija
 07:25 Kućni svemirci, crtana serija
 07:50 Mala TV
 --:-- TV vrtić
 --:-- Ninin kutak
 --:-- Crtani film
 --:-- Danica
 08:20 Plesne note, serij
 08:45 Školski sat
 --:-- Navrh jezika
 09:30 Četvero protiv Z, serija
 10:00 Alisa, slušaj svoje srce
 10:45 Prizma, multinacionalni magazin
 11:30 Glas domovine
 12:00 Fotografija u Hrvatskoj
 12:50 Nema odustajanja, američko-njemački film
 14:30 H2O Uz malo vode!,

serija za mlade
 14:55 Edgemont 3, serija
 15:20 Školski sat
 15:55 Navrh jezika
 16:05 Rupert, crtana serija
 16:20 Mala TV
 --:-- TV vrtić
 --:-- Ninin kutak
 --:-- Crtani film
 --:-- Danica
 16:50 Poštar Pet, crtani film
 17:05 Šaptač psima 5
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:30 Generacija Y: Ja sam...
 19:05 Patak Frka, crtana serija
 19:30 Garaža
 20:00 Jednom zauvijek, američki film
 22:05 Bez traga 7, serija
 23:00 Žica 2, serija
 00:00 Zločinačke nakane 4
 00:40 Moja obitelj 9b, humoristična serija
 01:10 24 (7), serija
 01:55 Glazbeni spotovi
 05:25 Noćni glazbeni program

07:25 Roary, crtana serija
 07:40 Bumba, crtana serija
 07:55 Tomica i prijatelji
 08:05 TV izlog
 08:20 Nate Berkus Show
 09:15 Kad lišće pada, serija R
 10:10 Ljubav i kazna, serija R
 11:10 Inspektor Rex, serija R
 12:10 IN magazin R
 13:00 Larin izbor, serija R
 14:00 Teresa, serija
 16:00 Inspektor Rex, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Ljubav i kazna, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Navy CIS, serija
 00:15 Ja, špijun, igrani film R
 02:00 Seinfeld, serija
 02:30 Zvijer, serija
 03:15 Ezo TV, tarot show
 04:15 Jesse Stone: Hladnokrvno ubojstvo, igrani film R
 05:40 Nate Berkus Show R
 06:25 Seinfeld, serija R
 06:50 IN magazin R
 07:20 Kraj programa

06:20 RTL Danas, (R)
 06:55 Dragon Ball Z, (R)
 07:25 PopPixie, crtani film
 07:35 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 09:45 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10:30 Večera za 5, (R)
 11:25 Imperatriz, telenovela

(dvije epizode)
 13:15 Krv nije voda, serija (R)
 14:10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 16:00 Ruža vjetrova, serija (R)
 16:55 RTL 5 do 5
 17:05 Večera za 5
 18:00 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:05 Krv nije voda, serija
 20:00 Ruža vjetrova, serija
 21:00 Kost, serija
 21:50 Put osвете, serija (dvije epizode)
 23:45 RTL Vijesti
 00:00 Hawaii Five-O, kriminalistička serija (dvije epizode) (R)
 01:40 Astro show, emisija uživo
 02:40 Kost, serija (R)
 03:25 RTL Danas, (R)

**SRIJEDA
26.10.2011.**

06:15 Među nama (R)
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 08:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:07 Kralj vinograda 1, serija
 10:00 Vijesti
 10:09 Južna Dakota: U svetim planinama Sijuksa, dokumentarna serija
 11:10 Oprah show
 12:00 Dnevnik
 12:30 Kad zavlomim, vrijeme stane - telenovela
 13:20 Sve će biti dobro, serija
 14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:20 Ekumena, religijski kontakt program
 14:50 Alisa, slušaj svoje srce
 15:35 Alpe Dunav Jadran
 16:05 HAZU Portreti
 17:00 Vijesti
 17:10 Hrvatska uživo
 17:45 8. kat, talk show
 18:20 Od Lark Risea do Candleforda 2, serija
 19:30 Dnevnik
 20:10 Stipe u gostima 4
 20:50 Misija: Zajedno
 21:45 Paralele
 22:15 Otvoreno
 23:00 Dnevnik 3
 23:25 Vijesti iz kulture
 23:30 Drugi format
 00:20 Šaptač psima
 01:10 Bez traga 7, serija
 01:55 Žica 2, serija
 02:50 Skica za portret
 03:05 Alpe Dunav Jadran
 03:35 Paralele
 04:00 Drugi format
 04:45 Kralj vinograda 1
 05:30 8. kat, talk show

06:15 Kad zavlomim, vrijeme stane
 07:00 Patak Frka, crtana serija
 07:25 Kućni svemirci, crtana serija
 07:50 Mala TV
 --:-- TV vrtić
 --:-- Krtić prikazuje
 --:-- Crtani film
 --:-- EBU drama za djecu
 08:20 Plesne note, serija
 08:45 Školski sat
 --:-- Izazovi
 09:30 Četvero protiv Z, serija
 10:00 Prijenos iz Sabora
 13:50 Briljanteen
 14:30 H2O Uz malo vode!, serija za mlade
 14:55 Edgemont 3, serija
 15:20 Školski sat
 15:50 Izazovi
 16:05 Rupert, crtana serija
 16:20 Mala TV
 16:50 Poštar Pet, crtani film
 17:05 Šaptač psima
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:35 4 zida
 19:05 Patak Frka, crtana serija
 19:30 Glazba, glazba... šansone
 20:00 Gavin i Stacy 1, humoristična serija
 20:35 Terminator, film
 22:20 Bez traga 7
 23:10 Žica 2, serija
 00:05 Zločinačke nakane 4, serija
 00:50 Moja obitelj 9b, serija
 01:20 24, serija
 02:05 Glazbeni spotovi
 05:00 Noćni glazbeni program

07:25 Roary, crtana serija
 07:40 Bumba, crtana serija
 07:55 Tomica i prijatelji
 08:05 TV izlog
 08:20 Nate Berkus Show
 09:15 Kad lišće pada, serija R
 10:10 Ljubav i kazna, serija R
 11:10 Inspektor Rex, serija R
 12:10 IN magazin R
 13:00 Larin izbor, serija R
 14:00 Teresa, serija
 16:00 Inspektor Rex, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Ljubav i kazna, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Staklena kuća 2, film
 00:20 Navy CIS, serija R
 02:10 Seinfeld, serija
 02:40 Na putu prema dolje, serija
 03:25 Ezo TV, tarot show
 04:25 Zvijer, serija R
 05:10 Na putu prema dolje, serija R

05:55 Nate Berkus Show R
06:40 Seinfeld, serija R
07:05 IN magazin R
07:20 Kraj programa

06.20 RTL Danas, (R)
06.55 Dragon Ball Z, film (R)
07.25 PopPixie, crtani film
07.35 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
09.45 Ekkluziv Tabloid, (R)
10.30 Večera za 5, (R)
11.25 Emperatriz, telenovela (dvije epizode)
13.15 Krv nije voda, serija (R)
14.10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16.00 Ruža vjetrova, serija (R)
16.55 RTL 5 do 5
17.05 Večera za 5
18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.05 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Kost, kriminalistička serija
21.50 CSI: NY, serija (dvije epizode)
23.40 RTL Vijesti, informativna emisija
23.55 Put osвете, serija (dvije epizode)
01.35 Astro show, emisija uživo
02.35 Kost, serija (R)
03.20 RTL Danas, informativna emisija (R)

ČETVRTAK
27.10.2011.

06:15 Ekumena, religijski kontakt program
06:45 TV kalendar
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
08:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:07 Kralj vinograda 1
09:52 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Čile: Iz pustinje u vječni led
11:00 Kod Ane
11:10 Oprah show
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:20 Sve će biti dobro, serija
14:20 Trenutak spoznaje
14:50 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela
15:35 Epilog, emisija o kazalištu
16:05 Fotografija u Hrvatskoj
16:25 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
17:10 Hrvatska uživo
17:45 8. kat, talk show
18:30 Od Lark Risea do Candleforda 2
19:30 Dnevnik
20:10 Sve u 7!, kviz
21:05 Bitka za Vukovar: Proboj, dokumentarna serija
21:55 Pola ure kulture
22:25 Otvoreno
23:10 Dnevnik 3
23:40 Vijesti iz kulture
23:50 Domaći dokumentarni film

00:40 Šaptač psima 5
01:30 Bez traga 7
02:10 Žica 2, serija
03:05 Skica za portret
03:25 Bitka za Vukovar: Proboj
04:10 Pola ure kulture
04:35 Kralj vinograda 1, serija
05:20 8. kat, talk show

06:15 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
07:00 Patak Frka, crtana serija
07:25 Kućni svemirci, crtana serija
07:50 Mala TV
--:-- TV vrtić
--:-- Crtani film
--:-- Čarobna ploča - 7 kontinenata
08:20 Plesne note, serija za djecu
08:45 Školski sat
--:-- Kokice
09:30 Četvero protiv Z, serija za djecu
10:00 Prijenosi iz Sabora
13:30 Oko globusa, vanjsko politički magazin
14:00 KS automagazin
14:30 H2O Uz malo vode!, serija za mlade
14:55 Nogomet - kvalifikacije za EP (Ž): Hrvatska - Slovenija, prijenos
16:55 Kokice
17:10 Mala TV
17:40 Crtana serija
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama

18:35 Traumatologija
19:05 Patak Frka, crtana serija
19:30 Glazba, glazba... jazz
20:00 Zalagaonica, dokumentarna serija
20:25 Zalagaonica, dokumentarna serija
21:00 Filmovi naših susjeda: Malena, talijansko - američki film
22:30 Bez traga 7, serija
23:15 Žica 2, serija
00:10 Retrovizor: Zakon i red: Zločinačke nakane 4

07:25 Roary, crtana serija
07:40 Bumba, crtana serija
07:55 Tomica i prijatelji
08:05 TV izlog
08:20 Nate Berkus Show
09:15 Kad lišće pada, serija R
10:10 Ljubav i kazna, serija R
11:10 Inspektor Rex, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:00 Teresa, serija
16:00 Inspektor Rex, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Ljubav i kazna, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Provjereno
23:25 Smrtonosni poljubac, igrani film

01:05 Staklena kuća 2, film R
02:45 Seinfeld, serija
03:15 Ezo TV, tarot show
04:15 Na putu prema dolje, serija
05:00 Sjedi i šuti, serija
05:25 Nate Berkus Show R
06:10 Seinfeld, serija R
06:40 IN magazin R
07:10 Kraj programa

06.20 RTL Danas, (R)
06.55 Dragon Ball Z, film (R)
07.25 PopPixie, crtani film
07.35 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
09.45 Ekkluziv Tabloid, (R)
10.30 Večera za 5, (R)
11.25 Emperatriz, telenovela (dvije epizode)
13.15 Krv nije voda, serija (R)
14.10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16.00 Ruža vjetrova, serija (R)
16.55 RTL 5 do 5
17.05 Večera za 5
18.00 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija (R)
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Kost, serija
21.50 Kućanice, humorna serija (dvije epizode)
23.40 RTL Vijesti
23.55 CSI: NY, serija (dvije epizode) (R)
01.35 Astro show, emisija uživo
02.35 Kost, kriminalistička serija (R)
03.20 RTL Danas, informativna emisija (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od poneđjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 15,35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

Poetski predah • Popularne melodije - zabavna glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glazbene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock vremeplov (četvrtkom) • Minute za jazz (petkom)

19,30 - 20,00

»Europski magazin« - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • »Kulturna povijest« (utorkom) • »Znanjem do zdravlja« (srijedom) • »Razmišljanje dopušteno« (četvrtkom) • »Tjedni vodič« (petkom)

20,00 - 20,30

»U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • »Aktualije« (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA: Subota

18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
18,15 »Vojvodanski tjedan«
18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
19,00 »Vjerska emisija«, duhovna glazba
20,00 Divni novi svijet
20,55 Odjava programa

Nedjelja

18,00 Najava programa, Vijesti dana
18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
19,30 »Putnici kroz vrijeme« emisija za djecu Hrvatskoga radija
20,00 »Hrvatima izvan domovine« - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

PRIJATELJSKA NOGOMETNA UTAKMICA

**Čika Vargini momci –
Hrvatski konzulat 5:3**

SUBOTICA – U znak sjećanja na legendarnog trenera mladih nogometaša Bačke iz Subotice Ladislava Varge, koji je bio trener većini igrača iz domaće momčadi, u četvrtak, 13. je listopada, na pomoćnom terenu stadiona kod Somborske kapije, odigran prijateljski nogometni susret između revijalnih sastava momčadi Čika Vargini momci i Hrvatskog konzulata, koju je za ovaj susret sponzorirala tvrtka »Expres-servis«.

Tridesetak gledatelja nazočilo je lijepoj igri obiju momčadi, a pobjedu je odnijela znatno iskusniji sastav nekadašnjih aktivnih nogometaša, koji u nogama imaju više od 2.000 susreta u raznim selekcijama NK Bačka, najstarijeg nogometnog kluba na prostoru nekadašnje Jugoslavije. Nakon susreta svi sudionici nastavili su druženje na zajedničkoj večeri i dogovorili uzvratni susret koji bi trebao biti odigran početkom studenoga.

Čika Vargini momci: Anitić, Kujundžić T., Vajda, Mandić, Cvijin, Virć, Romić, Sili, Kajinić, Kalmar, Francišević, Kujundžić, Prčić. Hrvatski konzulat: Gabrić, Kovač, Petrekanić, Hupko, Jegar, Franjić, Rustemović, Mandić, Ademi, Antunović, Karadža, Šebek, Sarić, Rastović.

Susret je odlično vodio nogometni sudac Antun Horvacki.

D. P.

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR – APATIN
– ODŽACI – KULA**Sonćanima nova ništica**

SONTA – Nakon pobjede na »vrućem« gostovanju u Laliću, Dinamo je na svom terenu u 9. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula ugostio ekipu Terekeveša iz susjednog mjesta Svilojeva. Brojni gledatelji očekivali su potvrdu ove pobjede i na vlastitom terenu, no, na njihovo veliko razočaranje, gosti su pobjedom od 3 – 1, poluvrijeme 1 – 1, na svoj konto upisali nova tri boda.

Utakmica je za Sonćane počela kako su samo mogli poželjeti. Već u 12 minuti, nakon slobodnjaka kapetana Tadijana, lopta je zatresla mrežu iza leđa gostujućeg vratara. Umjesto da im da krila, ova rana prednost kao da je sasjekla Sonćane. U nastavku su igrali borbeno, ali i vrlo rastrzano. Gosti su postupno pojačavali pritisak, što je rezultiralo i poravnanjem nakon sumnjivo dosuđenog slobodnog udarca u posljednjim trenucima prvog poluvremena. Domaćini se u drugom poluvremenu nisu uspjeli oporaviti od ovoga šoka, pa su u 60. i 63. minuti primili još dva zgoditka i tako je konačni rezultat bio 1 – 3.

Nije se proslavio ni glavni sudac Dejan Raco iz Sombora. Niti jedna ekipa ne može se žaliti na navijačko suđenje, ali je svojim neblagovremenim i pogrešnim procjenama situacija na terenu

iritirao nogometaše obiju ekipa. Preoštre startove nije sankcionirao, a većinu od osam javnih opomena dodijelio je igračima zbog nesportskog ponašanja, što je u nekoliko navrata u početku mirnu utakmicu dovelo na rub incidenta.

Dinamo: Smiljanić, Krstin, Đanić (Vuković), Bačić, Krpjan, Mihaljev, Duraković (Šarac), Tadijan, Kmezić, Brkin, K, Vidaković (M. Vidaković).

I. A.

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA BAČKA PALANKA –
II. RAZRED**Neodlučeno u Malom Baču**

MALI BAČ – Posljednja utakmica jesenskog dijela prvenstva između Mladosti MB i Sloge završena je neodlučenim rezultatom 2 – 2. Bila je to oštra i žučna igra u kojoj domaćini, s igračem više u liku suca, nisu uspjeli pobijediti raspoložene Plavanjce. Već je u prvih dvadesetak minuta, budući da na vratima Sloge nije stajao standardni vratar, domaća ekipa na lak način postigla dva zgoditka. Potom su se nogometaši Sloge konsolidirali, te je raspoloženi Pupovac u produžetku prvog poluvremena smanjio vodstvo domaćina na 2-1. U drugom poluvremenu Sloga preuzima inicijativu, stvara brojne šanse, te u 89. minuti iskusni B. Nikolić iz slobodnog udarca efektno postiže pogodak i izjednačuje rezultat na 2-2. Ekipa Mladosti željela je pobijediti po svaku cijenu i, kako se utakmica bližila završetku, u tome im je zdušno pomagao i sudac. Igračima Sloge podijeljeno je čak 5 žutih i jedan crveni karton, a napadi su im često tendenciozno prekidani. Sudac je podijelio i nekoliko kartona domaćim nogometašima. Utakmica je zbog čestih prekida produžena i kao da se samo čekalo da domaćini postignu pobjedonosni zgoditak. To se nije dogodilo, čak je Pupovac u stotoj minuti propustio izglednu priliku svojim pogotkom osigurati Slogi pobjedu. Ipak, neodlučenim rezultatom 2-2, kojim su završili ovu sezonu, trebale bi biti zadovoljne obje ekipe, i Sloga i Mladost MB.

Z. P.

FLASH VIJESTI

- * NOGOMET, Superliga: Partizan – Spartak 2-0
- * NOGOMET, Vojvodanska liga, skupina Istok: Budućnost – Bačka 1-0
- * NOGOMET, Gradska liga Subotice: Đurđin – Zrinjski 7-1
- * KOŠARKA, Prva liga: Spartak – Vojvodina 78-71
- * PLIVANJE, Novi Sad plivački miting »Poletarac 2011«: PK Spartak osvojio 7 medalja
- * KARATE, Sonta: U organizaciji KK Kumite održan Kup Sonte 2011.
- * HRVANJE, Prva liga: Radnički (Kragujevac) – Spartak 3-4

RJEŠAVAMO SVE VAŠE ZDRAVSTVENE PROBLEME

"MEDIC" poliklinika
SUBOTICA,
GEORGI DIMITROVA 5
Tel: 024/553-959, 024/551-595

HALOTERAPIJA-SLANA SOBA

JOSIP ZEMKO, STRUČNI KONZULTANT U NOGOMETNOM KLUBU BAČKA IZ SUBOTICE

Igramo lijep i efikasan nogomet

Mlada momčad vodeća je na tablici Vojvođanske lige, skupina Istok

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nakon prošle neuspješne sezone u Vojvođanskoj ligi, skupina Istok, kada se strahovalo za opstanak sve do posljednjih ligaških kola, najstariji klub u državi NK Bačka iz Subotice trenutno je lider istog natjecanja s dobrim izgledima da konačno uspije izboriti plasman u viši rang. U želji da saznamo nešto više o aktualnoj situaciji u vodećoj momčadi »vojvođanskog istoka«, zamolili smo za razgovor Josipa Zemka, nekadašnjeg proslavljenog nogometaša, a danas stručnog konzultanta u klubu.

»Nakon devet odigranih kola, unatoč minimalnom porazu koji smo doživjeli upravo u posljednjem susretu na gostovanju kod Budućnosti u Srpskoj Crnji, i dalje zauzimamo prvu poziciju na tablici Vojvođanske lige, skupina Istok. U proteklom dijelu prvenstva zabilježili smo šest pobjeda, dva neodlučena rezultata i samo jedan poraz, što je itekako zadovoljavajući rezultat nakon prošlogodišnje sezone koju želimo što prije zaboraviti«, kaže Josip.

PRVI PORAZ

»Naš prvi ovosezonski rezultatski neuspjeh plod je ponajviše crvenog kartona koji je prera-

no, u 20. minuti susreta, dobio naš mladi bonus igrač Višnjić i bili smo primorani sljedećih 70 minuta igrati s igračem manje. Nažalost, igrački nas je deficit, na koncu, koštao gubitka ovog susreta, jer je Budućnost vrlo 'tvrđ' domaćin, a podsjetit ću kako je u prošloj sezoni Bačka u kompletnom sastavu u Srpskoj Crnji bila poražena s četiri gola razlike. No, i pokraj neplaniranog gubitka bodova, zahvaljujući neodlučenom rezultatu prvog pratioca Borca (Starčevo) u gostima, i dalje smo ostali na vrhu tablice.«

EFIKASNOST I LJEPOTA IGRE

Prijašnjih sezona Bačka je slovila za momčad koja teško prima, ali i još teže postiže golove. Sezona 2011./12. Vojvođanske lige u skupini Istok donijela je, na radost svih navijača i simpatizera Bačke, posve novo lice momčadi sa stadiona kraj Somborske kapije.

»Sve je to počelo još ljetos, od pripremnog dijela za novu sezonu kada smo počeli igrati trening susrete. Uz određene oscilacije na početku prvenstva, u nastavku smo počeli igrati zbilja lijep i dopadljiv nogomet s obiljem golova, koji

Nogomet kao terapija

Proljetos je Josip Zemko imao ozbiljnijih zdravstvenih problema zbog kojih je i operirao srce, ali čim je prizdravio - dvojbe nije bilo. Obuo je kopačke i vratio se na nogometni teren.

je krunisan našim posljednjim domaćim susretom u kojem smo deklasirali momčad zrenjaninskog Radničkog s visokih 8-0. Momčad je, pored igranja nekoliko iskusnijih nogometaša, u prosjeku vrlo mlada za ovaj rang natjecanja i ima lijepu priliku, plasmanom u viši rang natjecanja, pokazati svoju pravu igračku kvalitetu.«

TALENTIRANA MLADOST

Prema važećem sustavu natjecanja, za razliku od prijašnjih sezona kada je minimum bio tri bonus igrača, ove je godine svaka momčad dužna u sastav uvrstiti samo jednog mlađeg igrača, što djelomično uvjetuje restrikciju nastupa nogometaša koji još nisu stasali za nastup u prvoj momčadi.

»S obzirom da više nema juniorske selekcije nego su kadeti posljednja starosna kategorija mlađih selekcija, dolazi do situacije da neki mladi igrači koji su prerasli kadetski rang, a još su neiskusni za prvu

momčad, nemaju baš mnogo prilika za igračko-natjecateljski kontinuitet. Zbog toga smo nekoliko mlađih nogometaša ustupili momčadima Čantavira, Pačira, Tavankuta, njih desetak koji će se 'kaliti', stjecati potrebno igračko iskustvo, biti pod kontinuiranom prismotrom naših trenera i čekati svoju priliku za povratak u matični klub.«

ŽELJA

»Volio bih da Bačka u ovoj godini, u kojoj slavi 110. obljetnicu, uspije osvojiti prvo mjesto i izboriti plasman u Srpsku ligu, jer ovaj klub zaslužuje mjesto čak i u Prvoj ligi. Kao pravom, istinskom bačkistu, to mi je velika želja.«

LOKALNI DERBI SUSRET

U nedjelju, 23. listopada, od 15 sati Bačka će na svom terenu ugostiti najvećeg lokalnog rivala, momčad Radničkog iz Bajmoka, koja s tri boda zaostatka i dalje pretendira za najviši plasman.

»Bajmočani su tradicionalno naš veliki rival i svaki susret protiv Radničkog pravi je derbi. Ovoga puta opravdano, kao lider prvenstva, računamo na sva tri boda i pozivam naše navijače da u nedjelju dođu u što većem broju i podrže nas«, poziva Josip Zemko.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

POGLED S TRIBINA

Prejaka Europa

Tri susreta, o bodova, o golova. Tužan skor hrvatskog prvaka u prvoj polovici natjecanja po skupinama u novoj sezoni Lige prvaka. Real Madrid i Ajax u Maksimiru nisu imali »milosti«, kao ni Lyon na svom Gerlandu, za višestruke šampione 1. HNL, na žalost svih navijača Dinama u Hrvatskoj i dijaspori. Navedeni nogometni giganti ipak su, pokazuje se na travnjaku, prejaki za »modre« i san o potencijalnom osvajanju trećeg mjesta u skupini D i konačnog prezimljavanja u Europi svakim je novim susretom sve dalji. Momčad Krune Jurčića nema niti jedan bod, Francuzi i Nizozemci imaju četiri i po svemu sudeći vodit će izravnu borbu za drugo mjesto, dok će poraženi u tom duelu imati utjehu igranja u Ligi Europe.

U ovom trenutku Dinamo ima još samo dvije šanse »dokopati« se kojeg boda ili možda počasnog pogotka, na gostovanju u Amsterdamu i u domaćem ogledu protiv Lyona, jer gostovanje na Santiago Bernabeu »nemoguća je misija«. Za nadu ostaje prisjećanje na dvije velike gostujuće pobjede protiv Ajaxa (0-1, 2-3) i novi san da bi se mogla dogoditi i »treća – sreća«. Hoće li to biti tako, vidjet ćemo već za dva tjedna, točnije navečer u srijedu 2. studenog. Postoji samo jedan problem. Treba postići gol. Gol više od protivnika.

D. P.

NOGOMET

Prvi poraz Dinama

Pomalo opterećeni predstojećim susretom protiv Ajaxa u Ligi prvaka, nogometaši Dinama doživjeli su prvi prvenstveni poraz na gostovanju kod Zadra (1-2) i sada više nema neporaženih

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podne zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš od strane nositelja projekta »ELEKTROREMONT« A.D. Subotica, Ivana Meštrovića br. 2, za Projekt: »Izgradnja poslovnog objekta sa pratećim sadržajima – praonica motora s prostorijom za eliminaciju boja i peskarnicom«, na katastarskoj parceli br. 6188/1 k.o. Novi Grad, na teritoriju Grada Subotice.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 21. 10. 2011 do 31. 10. 2011. godine, u vremenu od 10 do 12h.

Molimo vas da u roku od 10 dana od dana oglašavanja, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

momčadi u Prvoj HNL. Hajduk je rutinirano svladao Osijek (3-1) na domaćem terenu i smanjio zaostatak za »modrima« na četiri boda.

Tablica: Dinamo 28, Hajduk 24, Split 21, Zagreb 19, Slaven, Osijek 18, Inter 17, Rijeka, Zadar 16, Cibalia 13, Lokomotiva 12, Istra 1961, Karlovac 11, Šibenik, Lučko 9, Varaždin 1.

STOLNI TENIS

Andrej Gaćina prvak Europe

Pobjedom protiv ruske kombinacije Šibajev – Skočkov, u finalnom susretu igre parova (4-0) na nedavno završenom Europskom prvenstvu u Poljskoj, hrvatski stolnotenisač Andrej Gaćina skupa je s Portugalcem Marcosom Freitasom osvojio zlatnu medalju i naslov europskog prvaka.

Na putu do europskog trona hrvatsko-portugalska kombinacija je u osmini finala gubila 2-0 i spašavala dvije meč lopte.

KOŠARKA

Cedevita i Cibona u korak s vodećima

Nakon tri odigrana kola ABA regionalne košarkaške lige, hrvatski predstavnici Cedevita i Cibona imaju 5 osvojenih bodova i nalaze se u skupini momčadi koje dijele 4. do 7. mjesta. Vodeći trio Partizan, Maccabi i Olimpija ima maksimalan učinak sa 6 osvojenih bodova.

TENIS

Karlović osvojio Tiborunu

Najviši tenisač svijeta Ivo Karlović osvojio je, pobjedom u Tiborunu (100.000 \$), drugi ATP Challenger uzastopce. Vrijednih 100 ATP bodova i 14.400 \$ »Div sa Šalate« pokupio je pobjedom u finalnom susretu protiv Amerikanca Sama Quererea 6-7, 6-1, 6-4. Odličnim rezultatima u finišu sezone Karlović se ponovno približava povratku među TOP 50 tenisača svjetske ranking ljestvice.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rse-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem kuću od čvrstog materijala s dvorištem, ukupno 629 m², Beogradski put 30. Stambena površina 114 m², podrum 100 m². Tel.: 063 8765 071; 024 520 289.

Prodajem jednosoban stan na Prozivki 37 m², VI. kat, CG, KTV. Obnovljena kupaonica – tuš i svugdje laminat. Cijena 26.000 eura. Tel.: 024/ 553-571.

Prodajem kuću u Maloj Bosni – Kaponja, uz Bajmočku cestu, s etažnim grijanjem, trofaznom strujom, nusprostorijama i placem. Vrijedi pogledati. Tel.: 024/ 521- 407; 064/ 34-68-431.

Prodajem katnu kuću u Subotici od 150 m² sa svim priključcima, u mirnom kraju. Okućnica 576 m² u novogradnji, papiri su uredni. Useljiva odmah. Može i zamjena za kuću u okolici Zagreba. Tel.: 024/566-898.

Prodajem garažu u centralnoj garaži na Radijalcu, na katu. Tel.: 064/288-72-13.

Iznajmljujem apartmane u blizini mora – Crikvenica. Tel.: +385/ 51/241-053.

Izdaje se jednosoban stan na Radijalcu za jednu ili dvije osobe. Tel.: 064/ 2887 213.

Prodajem klavirnu autoprikolicu. Tel.: 024/ 566-898.

Dvorila bih starije osobe, ili vodila kućanstvo. Svaki dogovor je moguć. Tel.: 060/ 0555-907.

Tražim pouzdanu obitelj koja bi rado prihvatila skrbiti za stariju ženu kao člana obitelji. Osijek, Našice, Bjelovar, Krapina, Toplice i Koprivnica. Hitno! Tel.: +381/ 62-12-93-892.

Izdajem u Kraljevici dobro opremljen apartman s velikom terasom, 150 m od plaže. Tel.: 063 7400209

Izdajem sobe s kupatilom i upotrebom kuhinje u Makarskoj. Parking osiguran. Tel.: 021 6433 – 395; 060 6331 910; 00 385 21 617 909.

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u Tavankutskoj ulici, preko puta Blaškova križa, u blizini centra grada. Tel.: 062 513 798.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Izdajem sobu za brućuša, ulica Petra Lekovića 13/13. Tel.: 024 522 794.

Prodajem vikendicu na Paliću u Vikend naselju, stambeni dio 54 m², a dvorišni oko 400 m². Tel.: 063 502 396 i 063 504 972.

Izdaje se namješten stan od 25 m² za dva učenika ili studenta u Zemunu. Tel.: (011) 2104 257.

Prodaju se razna bunjevačka ruva, svile, sefiri, žoržet, svilene i druge marame, kožne muške čizme i ženske folklor cipele. Tel.: 024/532570

Prodaje se kombajn 780 Zmaj sa adaptacijom za suncokret 142 ili 141. Tel.: 024/532570

Prodajem sveže vrcani med: suncokretov (400 din/kg) i bagremov (450 din/kg). Tel.: 065/ 505 1957.

Izdajem namješteni jednosobni stan na Prozivci, Nade Dimić 40. Tel.: 783 209, zvati od 17 do 20 sati.

Slobodan muškarac (45) upoznao bi slobodnu ženu ozbiljnu osobu bez obveza. Tel.: 063/8533015.

Čamci od bijelog slavonskog hrasta po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okruglić, Morović. Tel.: 064-3467056 ; www.okruglic-camci.co.rs

Izdajem dvosoban namješten stan u centru Subotice. Tel.: 064-9699933.

Prodajem prirodne rakije od dunje, šljive i miješanog voća. Tel.: 024-532-179; 0628170152.

Prodajem stan 42 m² u Kerskom naselju. Može zamjena za poljoprivredno zemljište (okolica Starog Žednika, Đurđin, Mala Bosna, Verušić). Cijena: 20.500 eura. Tel.: 069 2355039.

Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisma« iz Subotice moli ljude dobre volje da im daruju polovni pianino ili bolju klavijaturu (sintisajzer) potrebnu za aktivnosti udruge. Predstavnik udruge možete kontaktirati na telefon: 060/016-1167.

Kupujem: plinske boce, plaćam 1000 dinara, krupnjač krupač Odžaci do 70 eura, a Lifam do 50 eura i kupujem traktor IMT ili Rakovica, priključne strojeve, motokultivator. Tel.: 063-8131246.

U Subotici na Radijalcu izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG CATV, za učenika-cu studenta-cu nepušača. Tel.: 024-558227 ili 061-1979116.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Preplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara

☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 40 EURA

☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

* **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**

* **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:

NIU »Hrvatska riječ«,

Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

MOJ KUĆNI LJUBIMAC:

Domaća kokoš

Prostrano dvorište *Marka Danića* iz Sonte od prije desetak dana neplanirano naseljava i četvero novih kućnih ljubimaca. Među ostalom peradi izdvaja se sitna, bijela kokoš, s ponosno uzdignutom glavom, a koja čim se netko približi, prijeteci se naroguši. Oko nje nestašno skakuće i veselo pijuće dvoje bijelih i dvoje crnih nedavno izleglih pilića. »Perad uzgajam od mladih dana. Iako nam je u prehrani poprilično zastupljena svinjetina i meso tovnih pilića, nekako se svi volimo zasladiti i mesom domaće peradi. U tom uzgoju u našem prostranome zadnjem dvorištu neizbježne su domaće kokoši. Uzgajamo ih najviše zbog jaja, ali i meso im je puno ukusnije od mesa današnjih hibridnih rasa«, priča Marko dok hrani perad. Za piliće je postavio posude s hranom i vodom u starinski 'košar'. Riječ je o jednostavnoj kupastoj napravi, opletenoj od kuhanoga pruća, osamdesetak cm visokoj, unutar koje se postavi posuda s hranom i vodom za piliće. Otvori između pruća, od kojih je 'košar' pleten, toliko su mali da pilićima dopuštaju prolaz do hrane i vode, a iole krupnijemu stvoru od njih ne, tako da nitko u ovome dvorištu ne može pojesti kašu namijenjenu njima. »Ova kokoš, Belka, baš nas je iznenadila. Pravo vrijeme za leženje pilića je proljeće, do mjeseca svibnja. S obzirom da imamo dosta peradi, nismo ovih tjedana niti uočili da nam je Belka nestala. Odjedanput se tu stvorila s ovih četvero pilića i sada ih moramo sačuvati. Za njih je ovo malo kasno, no nema brige dok su još ovako mali. Majka će ih grijati svojim perjem, ali će im veći problem biti ukoliko ozbiljno zahladni prije nego im izraste pravo perje«, kaže Marko. Domaća kokoš, *Gallus gallus domesticus*, uzgojni je, odomaćeni oblik divlje kokoši. Uzgojena je u velikom broju najrazličitijih oblika, obilježja i varijacija boja. Trenutačno europski standardi prihvaćaju više od 180 poznatih pasmina domaćih kokoši. Po većini izvora životni vijek im je od 5 do 7 godina. Domaća kokoš u vrijeme dok leži na jajima i vodi piliće, poput Belke s fotografije, naziva se kvočka. Tijelo kokoši pokriva elastična i nepropusna koža. Kako bi se spriječio preveliki gubitak topline, kokoš ispod kože ima masno tkivo, a pokrov joj je perje. U prirodnome okolišu kokoši jedu sjemenke, gliste, kukce, pa čak i miševе. Zadnje dvorište Marka Danića pernatim stanarima pruža uvjete najpribližnije prirodnima. Kokoš godišnje snese od 250 do 300 jaja, ukoliko se ona svakodnevno uklanjaju. Ukoliko ne, kokoš će početi sa sjedenjem na jajima ako joj je nagon za ležanjem dovoljno izražen. Kod suvremenih pasmina, osobito hibridnih, ovaj nagon je suzbijen ili snažno reduciran. Nagon za ležanjem na jajima može biti i narušen, tako da kvočka napusti gnijezdo prije no se pilići izlegu. Ležanje na jajima traje 21 dan, a onda kvočka izvodi piliće i vodi brigu o njima, pripremajući ih za samostalan život. Markova Belka očito još uvijek ima odličan nagon za stvaranjem potomstva, a mi želimo ovim pilićima da uz nju sigurno dočekaju proljeće.

Ivan Andrašić

21. listopada 2011.

Minusi

S prvim hladnijim noćima listopada uskoro će osvanuti i prva jutra u kojima će temperatura biti u minusu. Lijepo će se to uklopiti uz ostale minuse kojima smo kontinuirano, gotovo svakodnevno, okupirani. Minusi u džepu, novčaniku, na tekućim računima, minus faze raspoloženja i još drugi brojni minusi...

Dolazi zima

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Ante Šupuk

Koje je godine i gdje rođen hrvatski izumitelj Ante Šupuk?
Što je Šupuk izumio 1895. godine?
Na kojoj je rijeci podignuta njegova hidroelektrana?
Koji je grad zahvaljujući njoj dobio rasvjetu na izmjeničnu struju i postao treći grad na svijetu s javnom gradskom rasvjetom?
Kada je puštena u pogon?
Po čemu je još ostao upamćen Ante Šupuk?
Kada je umro Ante Šupuk?

Roden je 21. kolovoza 1838. godine u Šibeniku.
Izumio je prvu hidroelektranu u svijetu.
Na rijeci Krki.
Šibenik.
28. kolovoza 1895. godine.
Postao je prvi od naroda izabran gradonačelnik.
Umro je 11. svibnja 1904. godine.

Gužva u autobusu, ulazi starija gospođa i traži mjesto. Vidi jednog čovjeka kako sjedi i upita ga:
– Zar je moguće da više nema niti jednog džentlmena?
– Ima gospođu džentlmena, ali nema mjesta – odgovori ovaj.

– Kako ljudožderi zovu maratonce?
– Fast food.

Oglas u novinama:
– Prodajem vola da školujem konja.

Nakon svadbe kaže mater kćeri:
– Nakon devet mjeseci možda ćeš i ti postati majka.
– Šest, majko, šest. – odgovori kćer.

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SGINTERNET

brz

moćan

stabilan

jeftin

prvi u
gradu

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORĐEV PUT 2 TEL: 024 555-465

JÖVÖ

VODA POWER

ENERGIA

WATER

BUDUĆNOST

VÍZ FUTURE

ENERGIJA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

VIKEND AKCIJA

21.10-
24.10.2011.

Mljeveno meso svinjsko 1kg

~~434.90din~~
404.90din

Pizza Ristorante više vrsta

~~199.90din~~
185.90din

Ekočin 1kg

~~168.90din~~
137.90din

Kruške 1kg

~~58.90din~~
51.90din

Zlatni pek 750g

1 kg 177,99 din
~~151.90din~~
133.50din

Jogurt light 0.9%
mliječne masti 1L

~~75.50din~~
64.90din

Pelene za bebe Libero,
više veličina

~~1.499.00din~~
1.259.90din

Deterdžent za rublje Merix
Gorska svežina,
Svežina vodopada 3kg

1 kg 129,97 din
~~449.90din~~
389.90din

Čarape bijele muške sportske
5 pari

~~418.90din~~
339.90din

DRAŽEN PRČIĆ I GRUPA AUTORA

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Srdačno Vas pozivamo
na promociju knjige
Dražena Prčića i grupe autora

»**Priča o fotografiji**«,

U ponedjeljak 24. listopada 2011.
s početkom od 18 sati,
Gradska knjižnica Subotica